

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו — תער"ב

קו. ויקהל משה

קז. ויקרא

קח. צו וגו' העולה

קט. מצה זו

— העת"ר —

•

מאת

כ"ק ארמז"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

זבוקלה"ה נבג"מ זי"ע מליובאוויטש

— הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות —

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
א'ריט	ויק"פ	כסא ודמות הכסא (במדר' דנשמות) –	קו. ויקהל משה כו'
א'רלב	ויקרא	עבודה צורך גבוה – בעבודה השגה פנימי' התאמתות	קז. ויקרא כו' קח. צו וגו' העולה כו'
א'רמה	צו, שה"ג	שהעצמו' למעלה מזמן ומקום –	
א'רנה	ליל ב' דחה"פ	העבודה להפוך הצמצום לאור –	קט. מצה זו כו'

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 106-109

Copyright © 2018

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6109-8

Printed in the United States of America

ב"ה

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת כ"ט של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך-המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: ויקהל משה דש"פ ויקהל-פקודי; ויקרא דש"פ ויקרא; צו וגו' העולה כו' דש"פ צו, שבת הגדול; מצה זו דליל ב' דחג הפסח – העת"ר.

ב' ניסן, ה'תשע"ח
ברוקלין, נ.י.

ויקהל' משה את כל עדת בני' כו' אלה הדברים אשר צוה ה' כו', ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהי' לכם קדש כו'.² וצ"ל מה"ע ההקהלה דויקהל משה את כל עדת בני', ומה שייכות זה לשבת, דציווי מצות שבת נא' בהקהלה כו'.³ ומצינו בשלמה כתי' ג"כ אז יקהיל שלמה,⁴ וצ"ל מה"ע הקהלת משה והקהלת שלמה, ומהו ההפרש בהם.⁵ גם צ"ל⁶ מה שייך שבת למלאכת המשכן, דבפ' כי תשא, אחר הציווי דמלאכת המשכן נא' אך את שבתותי תשמרו, וכן כאן, קודם הציווי דמלאכת המשכן נא' מצות שבת, הרי יש להם שייכות זל"ז, וצ"ל מהו השייכות. גם צ"ל השינוי, דבציווי הקב"ה נא' מלאכת המשכן קודם ואח"כ מצות שבת, ובציווי משה לישראל מקדים מצות שבת למלאכת המשכן.⁸ ועוד צ"ל⁹ מ"ש ששת ימים תעשה¹⁰ מלאכה, דמשמע בדרך ממילא,¹¹ והול"ל תעשה¹² מלאכה, כמו ששת ימים תעבוד¹³. ובמכילתא¹⁴ אי' ששת ימים תעשה מלאכה, וכתוב אחד אומר ששת ימים תעבוד, כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום כו', דכשעושין רצונו של מקום מלאכתן נעשה ע"י אחרים, וצ"ל איך משמע דכאן הוא ערש"מ¹⁵ שנא' תעשה¹⁰ ממילא, ומה"ע מלאכתן נעשה ע"י אחרים כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנתל¹⁶ דכללות ענין ציור אדם למעלה, הלא אין לו דמות הגוף ולא גוף¹⁷, אלא¹⁸ הוא מה שישראל עלו במח¹⁹. והוא, כי ע"י נש"י נשלם הכוונה העליונה, דאמיתת הכוונה העליונה הוא להיות לו דירה בתחתונים²⁰, שיהי' גילוי אלקות למטה, וזהו ע"י המשכת אור עצמי דוקא, דהרי בהמשכת הארה לבד, למטה הוא העלם והסתר, רק כשנמשך אור עצמי, אז הוא גילוי אוא"ס למטה כו'. וההמשכה היא ע"י תומ"צ, שהן

אדמו"ר הזקן פרשיות ח"א ע' תז ואילך; תקס"ה ח"א ע' שלט ואילך. תורת חיים ויקהל שפן, ג.

(7) תשא לא, יג.

(8) ראה תורת חיים שם. שצא, א. שצג, א. תמא, ג ואילך.

(9) ראה אוה"ת שבהערה 3. תורת חיים שם תיד, ב ואילך.

ד"ה ויקהל תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' רמ ואילך). לקו"ש ח"א ע' 187 ואילך.

(10) = תעשה.

(11) ראה כלי יקר וש"ך עה"פ.

(12) = תעשה.

(13) יתרו כ, ט. תשא לד, כא. ואתחנן ה, יג.

(14) ויקהל עה"פ.

(15) = עושין רצונו של מקום.

(16) ע' אריא ואילך.

(17) פיוט "יגדל" – ע"פ פירוש המשניות להרמב"ם

סנהדרין פרק חלק – היסוד השלישי. וראה לעיל פ"ה (ח"א

ע' יא).

(18) ראה אוה"ת משפטים שבהערה 1.

(19) ראה ב"ר פ"א, ד.

(20) ראה תנחומא נשא טז. תניא פל"ו.

(1) המאמר מיוסד, כנראה, על: ד"ה ויראו את אלקי ישראל באוה"ת משפטים ע' ארעו ואילך*. ד"ה מי יתנך באוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרפ ואילך**. ביאור לד"ה כי כאשר השמים במאמרי אדמו"ר הזקן תקע"א ע' ואילך. ועם הוספות כו' – אוה"ת חנוכה ח"ה תתק"ח, א ואילך – כנסמן לקמן בהערות. חלק מד"ה כי תשא תשט"ז (סה"מ תשט"ז ע' קיט ואילך), מיוסד, כנראה, על מאמר זה.

(2) ויקהל לה, א"ב.

(3) ראה אוה"ת ויקהל ע' בקטז ואילך.

(4) מלכים-א ת, א. דברי הימים-ב ה, ב.

(5) ראה אוה"ת ויקהל ע' ב"פ. סה"מ תרל"ד ע' קמד ואילך.

(6) תרנ"ה ע' קלו ואילך. ד"ה אלה פקודי תש"כ (סה"מ תש"כ ע' כג ואילך).

(6) ראה תו"א ויקהל פו, ד ואילך. ד"ה ויקהל במאמרי

(* והוא ד"ה ויראו את אלקי ישראל בתו"א משפטים עו, ד

ואילך – עם שינויים והוספות.

(**) ד"ה ואברהם זקן עת"ר (סח"מ עת"ר ע' שסג ואילך),

מיוסד, כנראה, על ד"ה מי יתנך שם.

עצמות רצונו וחכמתו ית', והממשיכים הם נש"י, שהן ג"כ אור עצמי, ולכן ירדו ונתלבשו בגוף ונה"ב גשמי, ומ"מ לא נתעלם אורם, ואדרבה, פועלים הבירור והזיכוך כו', וגם ביכולתם לקבל האור עצמי דתו"מ, וע"כ ע"י עבודתם בבחי' אתכפי' ואתהפכא, עושים הדברים התחתונים כלים לאלקו', וממשיכים גילוי אלקות ע"י תו"מ כו'. וע"כ ישראל עלו במח' בבחי' הגילויים דאוא"ס, לפי שהן תכלית הכוונה כו'. וז"ע ציור אדם למעלה כו'.

והענין הוא²¹, דהנה אי' באו"ת²² בפסוק²³ נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, עד"מ אדם שיש לו בן, אף שהבן עבר מכנגד פניו והלך מאתו, נחקה הצורה של הבן במחשבה של האב, אך מי שלא הי' לו בן מעולם, לא יכול לומר שיהא נחקק במחשבתו צורת הבן שיהי' לו אח"כ, כי עדיין לא ראה אותו ולא הכיר צורתו. וזהו דרך בני אדם. אבל אצל השי"ת שייך זה לומר אף קודם שנבראו ישראל הי' נחקק צורתם במח', כמשרז"ל¹⁹ ישראל עלו במח', כי אצלו ית' העבר ועתיד אחד²⁴ כו' עכ"ל. ויש להוסיף, שהרי באמת הנשמות מושרשות בעצמות א"ס קודם כל גילוי, כנ"ל. וי"ל גם בזה דבידיעת עצמו כבי' יודע את הנשמות גם קודם שעלו במח' כו', דכשם שבידיעת עצמו יודע את התורה, כמ"כ בידיעת עצמו יודע את הנשמות כו'. וידוע דבחי' ידיעת עצמו, הגם שזהו בהעלם בעצמות למעלה מעלה מגדר הגילוי לגמרי כו', ומ"מ מזה נמצאה ענין הידיעה בהשתל' כו', וכמ"ש במ"א²⁶ ונת' ג"כ לעיל (ד"ה נחמו נחמו עמי²⁷). וא"כ אין זה כמו למטה, דקודם שנוולד הבן אינו יודע כלל ממנו (והגם שישנו בהעצמות שלו כו', הרי אין זה יודע לו כלל, גם לא בידיעת עצמו כו'), ולמעלה, הלא גם קודם כל הגילויים ה"ה יודע בידיעת עצמו כבי' כו'. וגם, במי נמלך בנשמותיהן ש"צ²⁸, שזהו בתחלת התעוררות והגילוי באוא"ס שלפני הצמצום נמלך בנשמותיהן של צדיקים, שהן תכלית הכוונה המושרשת בעצמות כו'. ומשו"ז עלו במח' אחר הצמצום, שע"י הי' הגילוי דאוא"ס כו', וכמשנת"ל (ד"ה כי תשא²⁹). וידוע³⁰ דמח' למעלה אינו כמו למטה, דלמטה הלא המח' לא תפעול מאומה בפועל, ולמעלה הרי ע"י המח' מתהווה ממש מה שעלה במח' כו' (שו"ע שלמעלה הכח לא חסר פועל כו'. והפועל הוא באותה המדרג' דבחי' הכח כו', ומ"מ הרי ישנו להפועל כו', וכמ"ש במ"א³¹). וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם³², דבמח' שלמעלה מתהווה הדבר כו'. והגם דדבור שלמטה ג"כ אינו כמו דבור העליון, דדבר ה' שמים

תתקן

(26) ראה סה"מ תר"ם ח"א ע' תקו. אעת"ר ע' כה. לעיל פרכ"ח (ח"ג ע' תרלו). וראה ד"ה אתה הראת תשל"ז (סה"מ מלוקט ח"ד ע' לו. בהוצאה החדשה – ח"א ע' רו).

(27) תער"ב – פמ"ז (ח"א ע' קו ואילך).

(28) = של צדיקים (ב"ר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג).

(29) ע' ארטו ואילך.

(30) ראה לקו"ת שה"ש יו, ג ואילך. הובא באוה"ת משפטים שם. וראה אוה"ת מגילת אסתר, סה"מ תרל"ט והמשך תרס"ו שם. וראה גם סה"מ תרל"א ח"א ע' שלב. תרל"ג ח"ב ע' תקי. תרל"ד ע' רמ.

(31) ראה פרדס שער יא (שער הצחצחות) פ"ג. סה"מ"צ להצ"צ נח, א. סה"מ אעת"ר ע' טו ואילך. לעיל פ"ס (ח"א ע' קמט).

(32) ישע"י נה, ת.

(21) בהבא לקמן – ראה אוה"ת משפטים שבהערה 1 (ע' ארעז ואילך). וראה גם אוה"ת מגילת אסתר ע' קצח. סה"מ תרל"ט ח"ב ע' תנד ואילך. המשך תרס"ו ס"ע שו ואילך.

(22) = באור תורה (להרב המגיד ממעזריטש – סימן ו).

וראה גם אוה"ת מגילת אסתר, סה"מ תרל"ט והמשך תרס"ו שם. ד"ה מים רבים תשל"ח (סה"מ מלוקט ח"א ע' רעו. בהוצאה החדשה – ח"א ע' רמח).

(23) בראשית א, כו.

(24) ראה האמונות והדעות להר"ס"ג מאמר ב פ"ג. ובכ"מ.

(25) ויש לומר, שהכוונה ב"עבר ועתיד" היא גם לזמן רוחני, סיבה ומסובב, וכיון שאצלו ית' הסיבה והמסובב (עבר ועתיד) אחד, לכן, במחשבה שנעשית סיבת בריאתם נחקה צורתם כפי שהיא לאחרי שנעשה המסובב דהבריאה בפועל (ספר

השיחות תשנ"ב ח"ב ע' 508 הערה 52).

נעשו³³, שנתהווה בפו"מ כו', משא"כ מדבור האדם אינו מתהווה דבר כו', הנה מהדבור יכול להיות התהוות שיעשה הזולת, וכמו באשר דבר מלך שלטון כו'³⁴, והיינו שמהדבור בא למעשה כו' (וגם, אם שלא יתהווה מהדבור התהוות גשמי, יכול להיות מ"מ התהוות רוחני, וכמו בהשפעת השכל, הרי מדבור של המשפיע נעשה שכל אצל המקבל כו', ונעשה בר שכל ע"י ההשפעה שבדבור כו'. ובאמת אין זה התהוות חדשה, שהרי מה שנעשה בר שכל ע"י ההשפעה, זהו כשהוא בר שכל בעצמו, אבל אם אינו בר שכל בעצמו, לא יתהווה מזה מהות שכל כו', ומ"מ ה"ז איזה התהוות עכ"פ כו'), אבל מהמח' הרי אינו מתהווה שום דבר כו'. ולמעלה, כשעלה במח' נתהווה הדבר כו'. וז"ע ציור אדם למעלה, מה שישאל עלו במח', שנתהוו במח' כו'³⁵.

והנה אחרי כי לא מחשבתי מחשבותיכם, ולא דרכיכם דרכי, משמע, דמה שלא מחשבתי מחשבותיכם, זהו כאשר לא דרכיכם דרכי, אבל כאשר דרכיכם דרכי, אז מחשבתי מחשבותיכם. והענין הוא³⁶, דהנה כתי'³⁷ ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, פי' דרך הוי' הוא דרך ומבוא להיות גילוי ש' הוי' בעולם³⁸, דהרי בראשית ברא אלקים³⁹, דהתהוות העולם הוא ע"י העלם והסתר כו', אבל דרך הוי' הוא להיות גילוי ש' הוי' כו'. ויש עוד פי' בדרך הוי'⁴⁰, שיהי' המשכה בש' הוי' כו', כי ש' הוי' הוא באצ"ל⁴¹, וההמשכה בש' הוי' היינו ההמשכה מאוא"ס המאציל תוס' אור באצ"ל, ושיהי' הגילוי דאצ"ל בבי"ע כו', והו"ע נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים כו'. וזהו דרכי, שזהו אמיתי' הכוונה למעלה שיהי' גילוי אלקו' למטה כו'. והמשכה זו היא ע"י תומ"צ, כמשנת"ל ד"ה הנ"ל²⁹. והנה³⁶, תומ"צ הן במחדו"מ⁴², מח' ודבור הוא בתורה, מח' הוא עיון התורה, ודבור הוא שמדבר הדבר הלכה, ומעשה הוא מעשה המצות. וכאשר מקשר האדם מחדו"מ שלו במחדו"מ תורה, ה"ה מתקשר במחדו"מ העליונים, דכאשר מדבר דבור ההלכה, ה"ז דבר הוי', דדבר הוי'⁴³ זו הלכה⁴⁴, וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נא' למשה מסיני כו'⁴⁵, וא"כ אין זה דבור שלו, כ"א הוא דבר הוי'. וכן כשחושב ומעיין בהדבר הלכה, הרי אין זה מח' שלו, כ"א מחשבה דהוי', דהיינו מחשבת חכמתו ית'. וכן בקיום המצות בפו"מ, הרי מקיים מצות הוי'. ועי"ז ממשיך גילוי ש' הוי' בעולם כו'. אך מצות צריכות כוונה⁴⁶, כי הרי אינו בערך מחדו"מ האדם למחדו"מ העליונה שנא' שמתקשר בהם וממשיך עי"ז גילוי ש' הוי', דאין ערוך ביניהם כלל כו', וע"כ צריכים כוונה. והכוונה היא תפלה כידוע⁴⁷, דענין התפלה הוא בחי' רעו"ד⁴⁸, שהוא הביטול

(ח"ב ע' תע).	33) תהלים לג, ו.
42) ראה לקו"ת ר"פ פינחס.	34) קהלת ח, ד.
43) עמוס ת, יב.	35) ראה לקו"ש חט"ז ע' 487.
44) שבת קלח, ב.	36) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שה"ש שבהערה 1. סה"מ
45) ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. שמו"ר	עתי"ר ע' שסג ואילך.
רפמ"ז. לקו"ש חיי"ט ע' 252. וש"נ.	37) וירא ית, יט.
46) ברכות יג, א. עירובין צה, סע"ב.	38) ראה תו"א בשלח סג, ב. אוה"ת שה"ש וסה"מ עתי"ר שם.
47) ראה לקו"ת בלק ע, ד. אוה"ת שם ע' איג"א ² .	39) בראשית א, א.
המשך מים רבים תרל"ו פפ"ח.	40) ראה אוה"ת שה"ש וסה"מ עתי"ר שם.
48) ראה לקו"ת שם עא, ג ואילך. אוה"ת שם ע' אכא	41) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות) למהר"ו
ואילך. המשך הנ"ל פפ"ט.	פ"א. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א"ב. וראה לעיל פק"ע

שלמעלה מטו"ד כו', וע"י הביטול עי"ז הוא התקשרות מחדו"מ שלו במחדו"מ שלמעלה כו'. ואמיתית הענין בזה הוא שיהי' ביטול אמיתי בבחי' ביטול במציאות, דאז הדבור שלו בדבר הלכה הוא הדבור שלמעלה ממש, בחי' ודברי אשר שמתני בפ"ך⁴⁹, שזהו דברי ממש כו'⁵⁰, וכן המח' היא מחשבת הוי' דבחי' חכמתו ית' כו'. אמנם גם ע"י ביטול היש ממשיכים גילוי אלקו' כו'. וזהו תכלית ענין עסק התורה והמצות, שיהי' בבחי' ביטול היש, וכמו בתורה, יותר מכפי הרגילות, כמו הי' רגיל לקרות דף א' קורא שני דפים כו'⁵¹, דמה שהוא כפי הרגילות, אין בזה ביטול, כי כבר הוא מורגל בזה כו', אבל ביותר מכפי רגילותו, הי"ז בבחי' ביטול כו'. וכן בקיום המצוה, הרי בכל מצוה יש בה כפי', וכמו תפילין לשעבד הלב והמוח⁵², דמוחו ולבו יהיו משועבדים לאלקות כו', וכמ"ש בסש"ב פמ"א⁵³. וכמו אתרג, אל⁵⁴ תבואני רגל גאוה כו'⁵⁵. ובפרט במצות הצדקה, שצ"ל יותר מכמו שהוא רוצה ליתן⁵⁶, וגם שיהי' המשפט בצדקה, שישפוט א"ע מן המותרות ויתן לעני כו', וכת"י⁵⁷ משפט וצדקה ביעקב אתה עשית, דבכדי שיהי' אתה עשית, בחי' גילוי, זהו דוקא ע"י המשפט בצדקה כו'⁵⁸. וזהו דכאשר דרכיכם דרכי, והוא עסק התומ"צ בבחי' ביטול, אז מחשבותי מחשבותיכם, שמתקשר במחדו"מ העליונים, וממשיך עי"ז גילוי ש' הוי' בעולם כו', והיינו שע"י"ז נשלם הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו'.

ועוד י"ל ענין מחשבותי מחשבותיכם, כדאי' במד"ר⁵⁹ מה אני בורא עולמות כך אביכם בורא עולמות, וכמ"ש⁶⁰ בוראך יעקב כו', וכמו מי שאמר לשמן וידלק יאמר לחומץ וידלק כו'⁶¹, שזהו שינוי הצירופי אותי' שנבראו בהם שו"א⁶² כו', וזהו מי שאמר, מבחי' מי דוקא, שהו"ע מי ברא אלה כו'⁶³ (והו"ע המח' כו'), יכול להיות שינוי הצירופים כו', וכמ"ש במ"א⁶⁴. וזהו כאשר דרכיכם דרכי, אז מחשבותיכם מחשבותי, בדוגמא דמח' שלמעלה כו'.

והנה⁶⁵ מאחר דבחי' כמראה אדם זהו מה שישראל עלו במח' 19, א"כ, גם מ"ש⁶⁶ ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם קאי ג"כ על הנשמות, והוא כמארז"ל⁶⁷ נשמות

49) ישע"י נט, כא.
50) ראה תו"א יתרו סז, ב. לקו"ת במדבר ז, ג.
51) ויק"ר רפכ"ה. תניא אגה"ת ספ"ט.

52) ב"ר פצ"ח, ג.

53) ישע"י מג, א.

54) תענית כה, א (כגירסת העין יעקב). וראה תורת חיים שמות כ, א.

55) = שמים וארץ.

56) ישע"י מ, כו.

57) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תשנב. תקס"ז ע' שצא. סידור עם דא"ח רכ, ב. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קכה, א. ועוד.

58) בהבא לקמן – ראה אוה"ת משפטים שבהערה 1 (ע' ארפ).

59) יחזקאל א, כו.

60) ראה תקו"ז תכ"ב (סה, ב. סו, א). וראה זח"ג כט, ריש ע"ב, ככג, ב. פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ז.

52) ראה תו"א יתרו סז, ב. לקו"ת במדבר ז, ג.

53) ויק"ר רפכ"ה. תניא אגה"ת ספ"ט.

54) ראה שו"ע אור"ח סכ"ה ס"ה. שו"ע אדה"ז שם ס"א.

55) סידור אדה"ז במקומו.

56) נז, ב.

57) תהלים לו, יב.

58) מושב זקנים עה"ת בראשית ג, ג. וראה לעיל פש"ב

(ח"ג ע' תתלט). וש"ג.

59) ראה שו"ע יו"ד סרמ"ח ס"ח. תניא אגה"ק ס"ב (ק"ח,

ב). המשך תרס"ו ס"ע תטז. ועוד.

60) תהלים צט, ד.

61) תו"א בשלח סג, ב. תו"ח בשלח קעב, ד ואילך. קעג,

ג ואילך. סה"מ תרמ"ג ע' מו. תרמ"ח ע' רא. תרנ"ה ע' כא

ואילך. תרנ"ט ע' נז. תרע"ח ע' קצד. פר"ת ע' קלח. אגרות-

קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' קמד. ע' רסא. ד"ה שובה

תר"ץ ספ"ג. ד"ה כי ביום הזה יכפר תש"א. סה"מ אידיש ע'

ש"פ ויקהל-פקודי, ה'העת"ר

א'רכג

חקוקות תחת כסה"כ כו', והוא ג"כ מה שישראל עלו במח'. אמנם ידוע⁶⁸ דבמח' יש ב' מדרי', מח' וכח המח' כו'⁶⁹.

דכשם שבדבור⁷⁰, הרי הכ"ב אותיות הקבועים בפה⁷¹, בה' מוצאות אחה"ע מן הגרון בומ"ף מן השפתים כו', הרי אין התהוותם בפה⁷², שהרי האלם יש לו ג"כ המוצאות, וגם הבהמה יש בה כל המוצאות⁷³, ומ"מ אין בהם הדבור כו', אלא שמקור הדבור הוא בנפש, שהנפש מלאה אותי⁷⁴ (והוא בחי' כח הגילוי שבנפש כו', כי הנפש בעצמה ה"ה באמת מושללת מכל גדר התפשטות וגילוי, כי היא עצמי, דכל עצמי בלתי מתפשט ומתגלה כו'⁷⁵, וע"כ אינה בערך שיהי' ממנה איזה התפשטות וגילוי, אפי' החיות להחיות, ומכ"ש שיהי' גילוי פרטי, כמו כח החכ' וכח הבינה וכה"ג. והגם שהכחות כלולים בנפש, וכחות הן גילויים מהנפש, ועש"ז נק' אברי הנפש, דאבר הוא התפשטות והתגלות, וכמו⁷⁶ כיצד מעברין את הערים⁷⁷, אית תנא מאברין, ואית דתנא מעברין⁷⁸, והיינו התפשטות כו', וכן אברי הנפש הן התפשטות והתגלות מן הנפש כו', והנפש נמצאים כלולים בו כחות קודם שנתגלו כו', הנה כמו שהן כלולים בנפש ה"ה ג"כ כמו עצם הנפש, דכל הכלול בהעצם ה"ה כמו העצם⁷⁹, שהן ג"כ כחות עצמיים שאינם בגדר הגילוי כו'⁸⁰. וגם הם שם בתכלית ההתכללות בנפש, שאינם בבחי' מציאות כלל כו'⁸¹, ובפרט בעצם הנפש כמו שנושא בעצמו כחות, אינם בבחי' מציאות כלל כו'⁸². והאותיות שבנפש זהו בחי' כח הגילוי שבנפש, להיות בבחי' התפשטות וגילוי כללי להחיות כו', ושיהי' התגלות הכחות פרטי' מן הנפש כו'). ואותי' אלו אינם אותיות גשמיים, אלא כ"ב מיני התגלות וכחות רוחני' שונים זמ"ז (היינו כח ההתגלות כו' כנ"ל), והם מקור הכ"ב אותיות הנשמעים בפה, דהיינו שכשהם נמשכים ומתגלים בפה, אזי נעשה מהם אותי' מורגשים, ע"י המוצאות, שהן הכלים אל האותיות כו'. והנה, עיקר בחי' הדבור שבאדם, דמצד זה

תתקף

שבתו"א – תרנ"ח ע' יח. ע' עב. ע' עג. סה"מ תרס"ה ע' קמט ואילך. תרס"ט ע' קסט. תרע"ח ע' צט. תרצ"ב ע' קא. ע' קסה. ע' שכו.

(76) ראה גם סה"מ תר"ס ע' תה. המשך תרס"ו ע' שמג.

(77) משנה עירובין נב, סע"ב.

(78) גמרא שם נג, רע"א. וראה ערוך ערך אבר (ב). הובא

בסה"מ תר"ס שם.

(79) ראה סה"מ תר"ן ע' שסב. תרנ"ב ע' מה. תרנ"ז ע' רח

ואילך. לעיל פצ"ו (ח"א ע' רמט).

(80) ראה סה"מ תרנ"ז שם. תרנ"ח ע' קסג. תרס"ה ע' צט.

המשך תרס"ו ע' תרעה.

(81) ראה סה"מ תר"ן שם. תרנ"ז ע' עב ואילך. תרנ"ח שם

ואילך. תרס"ב ס"ע שכו ואילך. תרס"ה שם. ס"ע רסז ואילך.

המשך תרס"ו ע' רפ ואילך. סה"מ אעתי"ר ס"ע לב ואילך. לעיל

פצ"ו (שם).

(82) ראה סה"מ תרנ"ז ע' רכט. תרס"ב ע' שכת. תרס"ג ח"ב

ע' פג. תרס"ד ע' כו. תרס"ה ע' רסז. תרס"ח ע' רג. תרע"ח ע'

תלב. תרצ"ו ע' 88. תש"ג ע' 148 ואילך. ע' 159. ועוד. וראה

המשך תרס"ו ע' רמו. ועוד.

(68) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"א (ע' יא) ואוה"ת חנוכה (תתק"ט, ב ואילך) שבהערה 1. שם תתקכז, א ואילך. הובא באוה"ת משפטים שם.

(69) סיום הביאור – לקמן ע' ארכג, שבחי' מראה אדם שלמעלה מהכסא הוא הגילוי מבחי' כוח המחשבה.

(70) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ואוה"ת

חנוכה שבהערה 1. וראה שם תתקכז, ב ואילך. המשך תרס"ו ע' תקפה ואילך. לעיל פק"ב (ח"א ע' רצב).

(71) ראה ספר יצירה פ"ב מ"ג.

(72) ראה תניא אגה"ק ס"ה. אוה"ת בשלח ע' שצ ואילך.

סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שנו ואילך. תרנ"ט ע' נא ואילך. לעיל פקמ"ט (ח"ב ע' שצו).

(73) ראה גם אוה"ת תרומה ס"ע א'תסט. סה"מ תרס"ה ע' קנד.

(74) ראה עץ חיים שער ה (שער טנת"א) פ"ג. לקו"ת בחוקתי מה, ד ואילך. סה"מ תרנ"ט שם. לעיל פשכ"ה (ח"ג ע' תתקו). וש"נ.

(75) ראה סה"מ תר"ם ח"א ע' שמג. תרנ"א ע' רלו. תרנ"ב ע' צו. תרנ"ח ע' קב. ס"ע קסד. הגהות לד"ה פתח אליהו

נק' מדבר, וכמ"ש⁸³ ויהי האדם לנפש חי, ות"א⁸⁴ לרוח ממללא כו', הוא בחי' הכ"ב אותי' שבנפש, כי הן הם כלולים בעצמותו, דבעצם מהותו הוא מדבר, מפני האותי' הכלולים בעצמי' שלו כו'. וזה עיקר בחי' הדבור שישנו באדם גם בשעה שאינו מדבר, כי גם כשהוא לעצמו ואינו מדבר, יש בו כ"ב אותי' אלו שהן כח הדבור (וזהו עיקר מדרי' המדבר שיש בו כח הדבור, כי הדבור שמצד המוצאות יכול להיות גם לא במדבר, וכידוע⁸⁵ שיש צפור המדברת ע"י שמלמדים אותה תנועת המוצאות, ואינה במדרי' המדבר, ואינה נמנה בהממוצעים שבין חי למדבר, המבו' בע"ח שער דרושי אבי"ע פ"ג⁸⁶, מפני שאין בה כח הדבור. ומעלת המדבר הוא כח הדבור, דמשו"ז ביכולתו לדבר ולגלות גילויים מהנפש כו'), והאותי' הנשמעים בפה הן המשכות מכ"ב אותי' שבנפש, להיות מורגשים אל הזולת כו'.

והנה, כשם שהוא באותי' הדבור, כן הוא ג"כ באותי' המח', דאותי' המח' מתחלקים ג"כ בה' מוצאות⁸⁷, הן ה"ג⁸⁸ מנצפ"ך⁸⁹, המחלקים את ההבל פנימי שבלב שעולה מן הלב אל המוח להרהר בכל דבר חמדת הלב, וכן כל אור שכל שבמוח שבא בריבוי התחלקות אותיות המח' כו'. וידוע דה"ג מנצפ"ך הן בכינה, והיינו להיות דאותי' המח' הן בכינה, ועיקר התגלות המח' הוא בבחי' חיצוני' בינה, והיינו כשבא השכל בהשגה ממש בהתרחבות אורך ורוחב כו', דכשמעיין בענין שכלי במח' עיונית, שם לא יש עדיין ריבוי אותי', ואינן מורגשים עדיין בבחי' התחלקות, רק כשבא בהשגה בהתרחבות, אז בא הענין בריבוי התחלקות אותיות המח', המורגשים לעצמו כו', ושם הם ה"ג מנצפ"ך המחלקי' את האותיות כו'. וענין גבורות אלו הן בחי' הגבו' והצמצום שבשכל, להיות ירידת אור השכל מבחי' מח' עיונית⁹⁰ לחיצוניות המח' באורך ורוחב כו', והן המחלקים את אור השכל באותי' המח' כו' (וה' מוצאות שבפה שרשם ג"כ מבחי' ה"ג מנצפ"ך דאימא, וכמ"ש בזח"א דצ"ו ע"ב ע"פ⁹¹ וקול התור נשמע בארצנו כו', וכמ"ש במ"א⁹²). אמנם, זהו התגלות דאותי' המח'. אבל שרשי האותי' הן בעצם הנפש, כנ"ל בדבור, והן כ"ב אותי' שהן מקורים ושרשים לגילוי האותי' דמח' (והיינו דבעצם הנפש יש בו שרש ומקור לאותי' הדבור ולאותי' המח', והן ב' מדרי' מובדלים, דכמו בהתגלות מובדלים הם, דאותי' המח' הן לגלות העלם העצמי לגבי עצמו, ואותי' הדבור הן לגלות לזולתו כו', כמו"כ הן ב' כחות מובדלים בשרשם ומקורם בבחי' כח הגילוי שבנפש כו'. וי"ל עפמ"ש במ"א⁹³ בענין איהו

(83) בראשית ב, ז. וראה לקו"ת שבהערה 74.

(84) = ותרגם אונקלוס.

(85) ראה אוה"ת בשלח שם (ע' שצא). סה"מ תרנ"ט שם (ע' נג).

וראה אגרות-קודש אדמו"ר מהר"ש ע' צח.

(86) שנוע דרושי אבי"ע [שער מב' פ"ג: כ"ה בעץ חיים דפוס

שקלאוו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו: פרק א.

(87) ראה לקו"ת אמור לח, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח

ח"א ריש ע' רסז. ע' תפח. תק"ע ע' כה. ובכ"מ.

(88) = ה' גבורות.

(89) ראה במדבר"ר פי"ח, כא. עץ חיים שער ה (שער טנת"א)

שם. שער כב (שער מוחין דקטנות) פ"ג. תניא שעהיה"א פ"ד

(עט, ב). מאמרי אדמו"ר האמצעי פסח ע' רלז. וש"נ.

(90) ראה שערי תשובה צא, סע"ג ואילך. קכג, ג ואילך.

אמרי בינה קז, ב. קט, ד. סה"מ תר"ן ע' שב ואילך. תרנ"ז ע'

סו ואילך. עזרת ע' נט. עטרת ע' קנה. פרת ע' קמג.

(91) שה"ש ב, יב.

(92) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א תפח. שער

היחוד קלז, סע"א ואילך.

(93) ראה סה"מ תר"ם ח"ב ע' תקב ואילך. תרנ"ד ע' קיב.

עת"ר ע' תז"תח. עזרת ע' קסה. עטרת ע' קצב. לעיל ריש

פרק מח (ח"א ע' קט).

תתקן

וחיוהי ואיהו וגרמוהי⁹⁴, דחיוהי הוא בחי' האורות, וגרמוהי בחי' הכלים⁹⁵, דהאורות הן בחי' גילוי מן העצם שמעין העצם כו', והכלים הן כמו מהות דבר בפ"ע, היינו לא כמו העצם כו', והן אלקות ממש, רק שנמצאו באופן כזה שאינם כמו העצם כו'. ולכן התהוות היש הוא ע"י הכלים דוקא, עם היות שהאור הוא המהווה, מ"מ, זהו ע"י הכלים דוקא כו' כמ"ש באגה"ק סי' כ'⁹⁶, שאם הי' ההתהוות מן האור, הי' המתהווה כמו המקור, מפני שהאור בעצמו הוא כמו העצם כו', וע"כ הי' ההתהוות ע"י הכלים דוקא, להיותם לא כמו העצם, נתהווה בהם וע"י מציאות יש שאינו כמו מקורו כו'. וענין בחי' איהו שמתאחד עם גרמוהי הוא, מה שבכח הא"ס להיות יש ודבר נפרד, לא כמו העצם כו', ואיהו המתייחד עם חיוהי, זהו כח ובחי' הא"ס שמגלה הארת עצמותו כו' (ועמשנת"ל ד"ה וידבר כו' פנחס⁹⁷). ומבו' במ"א⁹⁸, דמח' הוא בחי' האור, וכמ"ש מזה בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו⁹⁹. ולפ"ז י"ל, דכח מח' הוא כח הגילוי לעצמו, דהיינו בחי' האור, שזהו גילוי העלם העצמי לגבי עצמו, שלמעלה מבחי' התהוות היש כו', וכח הדבור הוא כח הגילוי אל הזולת, היינו להיות התהוות היש ומציאת הזולת כו'. גם י"ל עפמ"ש במ"א¹⁰⁰ בענין הבדילו לעצמו¹⁰¹, שזהו בחי' האוא"ס הבל"ג, שהוא האור המאיר לעצמו כו', וזהו בחי' כח המח' להיות הגילוי דבל"ג כו', וכח הדיבור הוא להיות הגילוי להאיר העולמות, שהוא בחי' האו"פ כו', והוא האור שבא במדה וגבול כו'. ועמ"ש בלק"ת ד"ה להבין מ"ש באוצ"ח ספ"ג¹⁰², בענין הדבור לעצמו, וכמו אמרה ד' פעמים כו'¹⁰³). והן הם כח המח', שהוא בבחי' העלם בעצמות הנפש, שיש בכחו להרהר ולחשוב מחשבות עד אין קץ כו', וזהו עיקר המח', שממנה בא התגלות אותי' המח' כו'.

וכמו"כ הוא למעלה, שיש ג"כ בחי' מח', וכמש"כ כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו', ויש בזה ג"כ ב' מדרי', כח המח' והתגלות המח'. דכח המח' הוא הנק' כסה"כ, דכסא הוא כס א'¹⁰⁴, א' הוא בחי' המדות עליונות הנק' א', ר"ת אדם, שהן עצמיות הע"ס, וכמ"ש במ"א¹⁰⁵ דעיקר האדם הן המדות, להיות שהן עיקר בחי' הפנימיות. דמוחין, עם היותן או"פ, אין זה בחי' פנימי ממש כו', וכמו מקיפים דאימא, שכל המקיפים הן מבינה כו'¹⁰⁶, וכמו שבשכל יכולים לקבל גם דבר השנאווי כו' כידוע¹⁰⁷. וכמו"כ הוא למעלה, דעיקר ההשתל' הוא מן המדות, וכמו בהתלבשות הפרצופים זב"ז, הרי הז"ת של העליון מתלבשים בהתחתון, אבל הג"ר אינן בבחי' התלבשות כו', הרי מה שבבחי' התלבשות

94 תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

95 ראה תניא אגה"ק ס"כ (קכט, סע"א).

96 קל, ב.

97 תרע"ג – פקנ"ג ואילך (ח"ב ע' תי ואילך).

98 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' קיד. וראה

גם סה"מ תרס"ה ע' רפח.

99 המשך תרס"ו ע' נב ואילך.

100 ראה סה"מ עת"ר ע' סד ואילך.

101 ראה ירושלמי ברכות פ"ח ה"ו. ב"ר פ"ג, ו.

102 לקו"ת הוספות לויקרא נג, א.

103 שמו"ר רפ"מ.

104 ראה תו"א משפטים עז, א. מאמרי אדמו"ר הזקן

ואוה"ת חנוכה שבהערה 1.

105 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"ב ע' תכח (ועם

הוספות כו' – אוה"ת ואתחנן ע' שכת. סה"מ תרכ"ז ע' קה).

מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' סו. ע' תורת חיים תרומה שה, ב

ואילך. סה"מ להצ"צ פ, א. אוה"ת ויחי ח"ו תתש"ח, א. סה"מ

תרס"ה ע' רי.

106 ראה עץ חיים שער ה (שער טנת"א) שם. לקו"ת

להאריז"ל תהלים סימן נג. תו"א וישלח כו, ב. וראה לעיל

פשיג"ג (ח"ג ריש ע' תתקפב).

107 ראה תו"א מגילת אסתר צז, ג ואילך. מאמרי אדמו"ר

הזקן תקס"ו ח"א ע' שצ ואילך. לעיל פמ"ז (ח"א סע"ק).

וש"נ.

פנימי הוא הז"ת דוקא. ולכן בגולגלתא הם ז' תיקונים¹⁰⁸, ובמו"ס יגת"ד, והוא כי גולגלתא הוא בחי' הרצון, והוא הרצון בעיקר ההשתל, שהן רק ז"ת, ע"כ בגולגלתא רק ז' תיקונים, ובמו"ס שהוא בחי' מוחין, הן ע"ס, שבפרטיות הן יגת"ד כו', וכמ"ש במ"א¹⁰⁹. וז"ע א', שהוא בחי' המדות כו'. והמח' נק' כיסוי אל המדות, כי אפי' כח המח' הוא בחי' לבוש לבד להמדות כו'. ונשמות הן חקוקות תחת כסה"כ, היינו מבחי' התגלות אותי' המח', שזהו תחת כסה"כ, שהן מקור האותיות שבהעלם כו'. והוא התהוות הנשמות בעולם הברי', שהיא בחי' מח' כו', וכידוע¹¹⁰ דברי' נק' עולם הנשמות, ויצי' נק' עולם המלאכים, דהתהוות המלאכים הוא מבחי' הדבור, והתהוות הנשמות מבחי' מח' כו'.

וז"ע ועל⁶⁶ דמות הכסא¹¹¹, דהיינו נשמות שהן למטה מהכסא, דהכסא הוא כח המח', והנשמות דבחי' דמות הכסא הן למטה מהכסא, והיינו מבחי' התגלות האותיות דמח' כו'. ובחי' מראה אדם שלמעלה מהכסא, י"ל שזהו הגילוי מבחי' כח מח' דמחה"ק דא"ק, והוא בחי' מח' דאצי', וכמ"ש בע"ח שמ"ז פ"ג¹¹² דאצי' נק' מח' כו', ובחי' דמות הכסא, זהו בחי' התגלות המח' בעולם הברי' כו', והו"ע לבושי' תקינת לון דמינייהו פרחין נשמתי¹¹³, דהיינו התהוות הנשמות מבחי' לבוש המח' כו'¹¹⁴.

וענין ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם הוא עד"מ¹¹⁵ אדם היושב על הכסא, הרי עי"ז ראשו נשפל מגובה קומתו ורגליו מושפלים למטה כו', וכמו"כ הוא הדוגמא למעלה, בחי' ירידת והשפלת בחי' כמראה אדם כו', וכמו שנת"ל¹¹⁶ דבחי' מראה אדם הו"ע ישראל עלה במח', הנה ענין הישיבה על הכסא הוא ירידת הנשמה מכמו שהיא בבחי' מראה אדה"ע דאצי', בבחי' דמות הכסא בבחי' בי"ע כו'.

תתקן

דהנה¹¹⁷, נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת אתה יצרת כו'¹¹⁸, ופי' טהורה היא מל' וכעצם השמים לטהור¹¹⁹, ופרש"י לטהור ברור וצלול, שאין שום דבר המסתיר, ומאיר האור בגילוי כו'. גם טהורה מל' טיהרא, תרגום בצהרים¹²⁰, והיינו חצי היום, שאז האור מבהיק ביותר כו'. והפי' הא' הוא שלא יש הסתר על האור, ופי' הב' הוא שהאור עצמו הוא אור מבהיק כו'. וכן יש ב' פי' אלו בגמ' דיומא דנט"ע"א, על המשנה הזה על טהרו של מזבח, אמר רבה בר"ש כדאמרי אינשי טהור טיהרא והוה פלגא דיומא, והיינו על פלגא דמזבח, ואיתותב, ואו' אח"כ אלא אמר רבה בר"ש¹²¹ על גילוייו של מזבח,

(114) ראה סה"מ תרכ"ו ס"ע רפא. תרכ"ז ריש ע' תג.

(115) ראה תו"א בראשית א, ב.

(116) ע' ארכב.

(117) בהבא לקמן – ראה אוה"ת משפטים שבהערה 1 (ע')

ארפא ואילך). ח"ז ע' ב'תשלו. וראה גם סה"מ תרצ"א ע' רפד.

(118) ברכת אלקי נשמה (ברכות ט, ב).

(119) משפטים כד, י.

(120) ראה אונקלוס תבוא כח, כט. תיב"ע וישב מג, טז.

רש"י וישב שם – ד"ה בצהרים. רש"י יומא נט, א – ד"ה טהר טיהרא.

(121) = בר רב שילא.

(108) ראה זח"ב קעו, ב. עץ חיים שער הכללים פ"ב. שער

יג (שער אריך אנפין) פ"ו. שער כט (שער הנסירה) פ"ט. מבוא שערין שער ג ח"ב פ"ג. פ"ו ואילך.

(109) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קכט.

אוה"ת ויחי ח"ו תתשיו, ב. ואילך. סה"מ תרנ"ב ע' יח ואילך.

(110) ראה פרדס שער טז (שער אבי"ע) פ"א ואילך. עץ

חיים שער מב (שער כללות אבי"ע) פ"א, שער נ ספ"ח. רפ"י.

(111) ראה אוה"ת משפטים שבהערה 1 (ע' ארפב).

(112) בנע"ח שמ"ז פ"ג: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס.

דפוסים שלפנינו: פרק ב.

(113) תקו"א בהקדמה (יז, א).

ופרש"י שם דט"ו ע"ב¹²², שמפנה האפר מהקטרת עד שמתגלה גג המזבח, והיינו ב' הפי' הנ"ל, דמתחלה מפרש טהרו פלגא, היינו מה שגלוי מעצמו, ואח"כ מפרש טהרו שמגלה אותו מהדבר המסתיר כו'. והענין למעלה הוא, שאין דבר המסתיר היינו בהירת וזיכוך הכלי שאינה מסתרת על האור כו', והוא שאין בזה שום עכרורית וישות המסתיר כו', והיינו בכלים דאצי, שאינם בבחי' יש, ואינם מסתירים על האור כו', וכמ"ש¹²³ השמים מספרים, מנהרין ומנצצין כו'¹²⁴. ולפי' הב', קאי על האור עצמו, שהוא עצם האור שלמעלה מבחי' הכלים כו'. וצ"ל איך יתפרשו ב' הענינים בנשמות, שהרי ידוע דנשמות הן מפנימי' הכלים¹²⁵, ולפ"ז הוא לפי פי' הא' דטהורה היא, שאין שום דבר המסתיר, אך איך יתפרש בה פי' הב', דטהורה הוא האור כו'. והנה באגה"ת פ"ד¹²⁶ משמע דשרש הנשמות הן מבחי' האור, וכמ"ש בענין חלק¹²⁷ הוי' עמו¹²⁸, שזהו בחי' פנימי' החיות שהוא למעלה מעלה מבחי' האותי' כו' (וקודם לזה כ' שהאותיות הן בחי' כלים והמשכות כו').

אך צ"ל עצם הענין דטהורה הוא בחי' האור לפי' הב', הרי האור נק' קדש, וכמ"ש בלק"ת ד"ה ושמתי כדכד הב'¹²⁹ ההפרש בין טהרה לקדושה, דטהרה שייך בהכלי, שהיא בבחי' מציאות דבר עכ"פ, ושייך בזה טהרה מן הישות, אבל באור אינו שייך לומר טהרה, שהרי הוא בחי' אין בעצם כו', והוא בבחי' קדש שמוכדל לגמרי כו' (וגם האור המתלבש בהכלים הוא בחי' קדוש, וכמ"ש¹³⁰ אין קדוש כהוי' כו'. ועצם האור הוא בחי' קדש כו', וכמו ושמרתם את השבת כי קדש היא¹³¹, דאמרו בזהר¹³² קדש מילא בגרמי, והוא בחי' עצם החכ', בחי' מוחין דאבא¹³³, שלמעלה מהשתל' כו', וכמ"ש במ"א¹³⁴).

אך הענין הוא, דהנה ידוע דפנימי' הכלי מתאחד בעצם האור כו', וכמשנת"ל¹³⁵ בענין שם התואר ושם הפעולה¹³⁶, שזהו בחי' חיצוני' הכלי ופנימי' הכלי כו', דחיצוני' הכלי

האדם שנמשכה תחלה מבחי' פנימי' החיות והשפע שמשפיע א"ס ב"ה כמ"ש ויפח וכו' .. נשמת האדם שהיא מבחי' פנימי' החיות היא חלק שם הוי' ב"ה, כי שם הוי' מורה על פנימי' החיות שהיא למעלה מעלה מבחי' האותיות).

127 האזינו לב, ט.

128 ראה אוה"ת ענינים ע' רעז. המשך תרס"ו ע' תקפת.

129 פ' ראה כז, א. וראה ד"ה ויקרא שנה זו (לקמן ע' א'רלד).

130 שמואל"א ב, ב. וראה לעיל פשצ"ו (ע' א'קז).

131 תשא לא, יד. וראה לעיל פמ"ב (ח"א ע' צד).

132 ח"ג צד, ב. וראה לקו"ת מטעי צג, א.

133 ראה פרי עין חיים שער מקרא קדש פ"א.

134 ראה לקו"ת צו יא, ד ואילך. אוה"ת דרושים לפסח ע' תשלב ואילך.

135 לעיל פפ"ו (ח"א ע' רכ). פקנ"ה (ח"ב ע' תיו). פרפ"ה (ח"ג ע' תשצא ואילך). וש"נ.

136 ראה תורת חיים בא קיב, א ואילך. ועם הוספות וכו' – סה"מ תרנ"ב ע' קה ואילך; תרס"ג ח"א ע' עז ואילך; תרס"ד ע' עא ואילך. סה"מ תרס"ט ע' כו. ע' מד. ע' סד.

122 ד"ה אגופיה דמזבח (ושם) על גגו, ומאי לשון טהרו על שם שמטהר ומפנה הקטורת שנשרף עליו בבקר, וחותרהו אילך ואילך, ומזה על מקום הגילוי, כדכתיב וכעצם השמים לטהר כמו לטהר).

123 תהלים יט, ב.

124 ראה זח"ב קלו, ב. וראה סידור עם דא"ח קעת, סע"ב ואילך.

125 ראה עין חיים שער כח (שער העיבורים) פ"א. שער מ (שער פנימיות וחיצוניות) דרוש יוד. פרי עין חיים הקדמה לשער השבת פ"ה. שער השבת פ"י. תו"א יתרו עב, ב. לקו"ת פ' ראה כו, סע"ג ואילך. יוה"כ ע, ג. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי פינחס רכז, ג ואילך.

126 צג, סע"ב ואילך (ושם) כי חלק ה' עמו וכו' חלק משם הוי' ב"ה, כדכתיב ויפח באפיו נשמת חיים ומאן דנפח מתוכו נפח .. אך .. כמו שיש הפרש .. בין ההבל שיוצא מפיו דביבורו להבל היוצא ע"י נפיחה .. יש הפרש עצום מאד למעלה בין .. המלאכי שנבראו .. מבחי' חיצוניות החיות .. והיא בחי' חיות המלוכשת באותיות שבעשרה מאמרות (שהן בחי' כלים והמשכות וכו' כמ"ש בלק"א ח"ב פ"א), ובין נשמת

הוא בחי' ההשפעה חוץ לעצם הכלי כו' (והוא ההשפעה בסדר השתל' הספי' זמ"ז, והשפעת האור בעולם האצ"י כו', ושרש ההמשכה בעולמות בי"ע כו'), ופנימי' הכלי הוא עצם הכלי מה שהיא כלי לקבלה כו'. וכמו עד"מ חומר העין, מה שפועל פעולת הראי' זהו בחי' החיצוני' שלו, שהוא גשם חומר העין כו', ועצם הכלי הוא מה שהעין מוכן לקבל צורת הראי', שזהו בהספיריות הרוחני' שבו כו'. וכן בחומר המוח, עצם הכלי הוא הלחלוחית הרוחני' שבמוח, שהוא ההכנה של המוח לקבל אור צורת השכל (וכמשנת"ל ד"ה אז ישיר¹³⁷), דמצד זה ביכולתו להשכיל בכל דבר שכל כו', ומשו"ז נק' חכם, ע"ש שביכולתו להשכיל ולהתחכם בדבר, טרם שמתחכם בפו"מ, שזהו פעולת השכל, והוא בחי' החיצוני' שלו, אבל עצם הכלי הוא מה שביכולתו להתחכם, מצד טוב כלי שכלו בעצם, שהוא כלי לאור השכל כו', וכמשנת"ל באורך¹³⁸. ופנימיות הכלי הוא שמתאחד עם עצם האור שלמעלה מבחי' המשכה כו', דהמשכת האור הוא הפעולה, שזהו בחי' חיצוני' האור, הנמשך ע"י חיצוני' הכלי כו', אבל מה שמתלבש ומתאחד בפנימיות הכלי, זהו בחי' עצם האור שלמעלה מבחי' המשכה וגילוי עדיין כו' (וכמו שאינו דומה ההשכלות מהאיש החכם בעצם, או מה שבא ע"י יגיעה לבד כו', להיות שזהו גילוי הבא מעצם האור, וזה בא רק מבחי' חיצוני' האור כו'). דכמו"כ הוא הדוגמא למעלה, דבחי' חיצוני' הכלים הוא לפעול פעולת ההתהוות ופעולת הגילוי כו', שנמשך בזה רק בחי' חיצוני' האור כו', ופנימיות הכלים הוא מה שלמעלה מהמשכה עדיין, כ"א לקבל בעצמה (והוא בחי' האין והביטול של הכלי, להיות היפך מהותה, ולהיות כלי אל האור ובבחי' התאחדות עם האור כו', וכמשנת"ל¹³⁹), דפנימיות הכלי הוא שמתאחד בעצם האור כו'. ולפי"ז י"ל שזהו ב' הפי' בטהורה, דהיינו עצם הכלי ועצם האור שמתאחדים זה עם זה כו'.

תתקח

אך באמת מה שאומרים בהירת האור עצמו, ה"ז עצם האור שלמעלה מהכלים, שזהו שלמעלה גם מעצמות הכלי שהיא בחי' פנימי' הכלי כו'. וצ"ל דבחי' טהורה שבכלים זהו בבחי' פנימי' הכלים, שאינה מסתרת על האור כו' (וכמשנת"ל¹⁴⁰ דפנימי' הכלי הוא בחי' בצלמנו, צורה שנחקה בעצם האור, ואינו דבר בפ"ע, וחיצוני' הכלי היא בחי' דמותינו, כדבר הנבדל כו', וממילא ה"ה מעלמת על האור כו'. ולפמשנת"ל ד"ה זה יתנו¹³⁹, חיצוני' הכלים הן בחי' לבושים שהאור מתעלם בהם כו', ורק פנימי' הכלי אינה מסתרת כו'), וא"כ, טהורה שבהאור מצ"ע, לא רק מהעדר הסתר הכלי, צ"ל שזהו בהאור שלמעלה מהכלי כו'.

אך הענין הוא, דהנה ידוע¹³⁶ שיש בחי' ש' העצם שזהו בעצם האור שלמעלה מבחי' הכלי לגמרי כו', וכמו מי שהוא חכם מצד עצם כח חכמתו הנעלמה, לא רק מצד טוב כלי מוחין שמוכנים לקבל את האור, שזהו רק כמו שהכלי תופסת האור, אבל מה שבא מהאור מצד עצמו ה"ז למעלה הרבה באין ערוך, שהחכמות והשכליי' המה באופן אחר לגמרי מהשכליים הבאים ע"י כלי המוחין במה שהן כלים לאור השכל כו', וכמו וה' נתן חכ'.

(139) פת"כ ואילך (ע' אקעה ואילך).

(140) פרפ"ט (ח"ג ע' תב ואילך).

(137) פת"א ואילך (ע' אקמה ואילך).

(138) ראה לעיל פרפ"ה (שם).

לשלמה¹⁴¹, שזהו החכ' שניתן לו מלמעלה, דאין שום כלי ביכולתה להשכיל השכלות הבאים מבחי' חכ' העליונה כו', והוא בחי' עצם האור שלמעלה מבחי' הכלים כו'. ובנפש הוא התגלות עצם כח החכ' שלמעלה מהתלבשות בכלי המוח כו' (וזהו מדרי' הד' שבאור, שלמעלה מהכלי, ומבו' במ"א¹⁴² שזהו בחי' החכ', והיינו בחי' עצם החכ' שלמעלה מהכלים כו'). ומ"מ, גם אור זה הוא בבחי' אחיזה בכלים (כי א"א להיות שום גילוי אור בלא כלי, ובפרט אור פנימי כו'), אך זהו בהכלי למעלה מבחי' פנימי הכלי מה שהיא כלי לקבלה, רק מה שהאור נאחז בה כו', והיינו דבהאור אין זה שבא בבחי' התלבשות ותפיסא בכלי, רק מה שנאחז בהכלי, ובהכלי הוא ג"כ לא רק מה שהיא כלי לקבל את האור, רק להיות האור נאחז בה כו'. והוא בחי' האין והביטול שבה, ולא רק הביטול להיות כלי לקבל, כ"א בבחי' ביטול ממש, שבזה נאחז האור העצמי כו'. וי"ל עפמשת"ל (ד"ה ויגש אליו¹⁴³) בענין ביטול הכלי, שיש בזה ב' אופנים, הא', בבחי' התכללות, וכמ"ש בסש"ב¹⁴⁴ בענין ביטול האותי' בחמדת הלב כו', והוא בבחי' העדר תפיסת מקום כו', והב', בבחי' דבקות, מצד הרגש האור כו', ומצד דבקות העלול בעילתו כו'. ובחי' הביטול דהתכללות הוא ביטול גדול יותר, עם היות דבענין הכלי, היינו מה שהיא בבחי' מקבל, הרי יש מעלה בהביטול דדבקות, שהיא בבחי' כלי, משא"כ בהביטול דהעדר תפיסת מקום, הרי אינו בבחי' כלי, וכמו הקטן שמתבטל לפני הגדול, הרי אינו כלי לקבל כו', מ"מ, בענין הביטול ה"ז ביטול גדול יותר כו'. ובזה היא כלי להיות נאחז בה האור כו'.

תתקט

ובזה יש לתווכ' ב' הפי' בטהורה, שהוא בהירת עצם האור שמביהיק בעצם (ומ"מ ה"ז נק' טהורה, מפני שנאחז עכ"פ בהכלי כו'), וגם עצם הכלי, שאין שום דבר המסתיר כלל, שזהו בחי' האין של הכלי כו'. וזהו נשמה שנתת בי טהורה, דשרש הנשמה הוא מבחי' עצם הכלי ועצם האור (וכן נראה הכוונה באגה"ת שם¹²⁶). והוא בחי' פנימי שבפנימי שבכלי שמתאחד בעצם האור ממש כו' (וכמו לחלוחית הרוחני שבמוח שמתהווה ממנה הטפה להוליד בדומה, שזה בבחי' עצמי יותר מהלחלוחית הרוחני שהוא הכנה לאור השכל, שהוא רק הארה לבד¹⁴⁵, משא"כ בהטפה מתלבש עצם אור השכל, שנעשה מזה שכל אצל הבן כו'¹⁴⁶. וכמו הטל שלמעלה מהמים כו'¹⁴⁶. ולפי"ז י"ל שזהו בחי' אור שנת"ל¹⁴⁷ בהג' מדרי' אמ"ר¹⁴⁸ כו'). והוא בחי' אין דנשמה, וכמארז"ל¹⁴⁹ דע מאין באת, בחי' אין המוחלט דנשמה כמו שהיא בשרשה בעצם האור ועצם הכלים דע"ס דאצי' כו'. ועז"נ¹⁵⁰ כל הנק' בשמי, ות"י¹⁵¹ בגין אבהתכון צדיקייא דאתקרי שמי עליהון כו', והו"ע כי חלק ה' עמו¹²⁷, בחי' חלק הוי' ממש כו'. ולכבודי בראתיו יצרתיו כו'¹⁵⁰, זהו בחי' דמות כסא, והיינו הנשמות כמו שהן בבריאה כו'.

(145) ראה לקו"ת שה"ש לט, ג ואילך. לעיל פנ"ד (ח"א ע')

קכט). וש"נ.

(146) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' קל ואילך.

(147) ע' ארא ואילך.

(148) = אור מים רקיע.

(149) אבות פ"ג מ"א.

(150) ישעי' מג, ז.

(151) = ותרגם יונתן (עה"פ. ושם: בדיל).

(141) מלכ"א ה, כו.

(142) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל ע' קצא ואילך.

ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' סד. אוה"ת ענינים ע' צו. לעיל

פק"כ. פרע"ט (ח"א ע' שטו. ח"ג ע' תשעה ואילך). לקמן ח"ו

ע' ואשצב. ד"ה דודי לי ואני לו תשכ"ז (סה"מ תשכ"ז ע' קצב).

(143) פשפ"ו (ע' אעה).

(144) פ"כ"א.

וזהו ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם, שהוא הירידה מבחי' הנשמה כמו שהיא באצי', בחי' טהורה היא, שאין בה שום דבר המסתיר כו', לבחי' בראת יצרת כו', כמו שהיא בבי"ע, דשם שייך העלמות והסתרים (דהירידה היא ע"י הפסק הפרסא, וגם יש שם העלמות כו'), והעבודה היא להסיר ההעלמות וההסתרים כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש² ויקהל משה את כל עדת בני'. דהנה אי' בלק"ת מהאריז"ל¹⁵², דמשה הי' בחי' יסוד אבא, ודור המדבר היו ג"כ באותה המדרג' עצמה, וע"י חטא העגל ירדו ממעלתן ומדריגתן, והי' צריך משה להקהיל ולאסיפן לעלותן לשרשן כו', והיינו שהעלה אותן לשרש ומקור נשמתן כמו שהיא בבחי' טהורה היא כו'. וזה הי' בכח משה, להעלות הנשמה המלובשת בגוף (ובדור המדבר הי' ע"י החטא) אל שרש ומקור הנשמה כו', וכמ"ש בו¹⁵³ ונתתי עשב בשדך לבהמתך, ע"ב שי"ן¹⁵⁴, שממשיך בחי' ד"ע גם בנשמות דזרע בהמה כו', וכמ"ש בתו"א בהבי' דואלה המשפטים¹⁵⁵. וידוע דהעבודה שמצד שרש הנשמה הוא בחי' רעו"ד, שזהו כללות ההפרש בין העבודה דהנשמה המלובשת בגוף להעבודה דעצם הנשמה, דנשמה המלובשת בגוף העבודה היא ע"פ טו"ד, ועצם הנשמה היא בחי' רצון פשוט שלמעלה מטו"ד כו'. והתגלות בחי' זו בנשמה הוא בשבת, והיא הנשמה יתירה שבשבת¹⁵⁶, שזהו בחי' שרש הנשמה המאירה בשבת כו', ולכן העבודה דשבת היא בבחי' רעו"ד, היינו בחי' הרצון שלמעלה מטו"ד, או בחי' אהב"ת¹⁵⁷, והיינו העבודה שמבחי' עצם הנשמה כו'. אך מי שטרח בע"ש יאכל בשבת¹⁵⁸, שצ"ל תחלה העבודה דששת ימים, והוא בחי' ואספת דגנך¹⁵⁹, אסיפה וקיבוץ דברים הגשמי' בכל הדברים שמקבל חיות מהם, וכמו באכו"ש גשמי', שיהי' לש"ש דוקא, וממילא לא יהי' במותרות, כ"א במה שמוכרח לו, וג"ז יהי' בכוונה לש"ש, שילמוד ויתפלל בכח האכילה ההיא כו'. וכן בעסק מו"מ, שיהי' העסק הגשמי בדרך כלי לבד לכרכת הוי', וממילא יהי' העסק בתכלית ההכשר, דאז הוא כלי כו', ולא יטריד א"ע בזה ביותר, שלא ימנע אותו מתפלה בזמנו, וכן בעסק התורה כו', ועצם העסק יהי' בכוונה לש"ש, שיוכל ליתן צדקה ולהדר במצוה והזן ומפרנס בניו כו'¹⁶⁰, היינו ללמדם תורה ולהדריכם בדרך ה' כו', דע"י כ"ז נעשה אסיפת הדברים שמתעלים לאלקו' כו'. וזהו ההקהלה דשלמה שהוא בחי' ח"ת, והביטול בזה הוא ביטול היש כו', ועי"ז יהי' הקהלה דמשה, שהוא בחי' ביטול אמיתי, כמו מצד עצם הנשמה, והיא העבודה דשבת כו'. והנה, הרעו"ד דשבת הוא מלמטלמ"ע, דשבת אותי' תשוב¹⁶¹, ואח"כ ההמשכה היא ע"י תומ"צ, וז"ע כלי המקדש, דהארון הוא תורה, וכן אור המנורה ג"כ תורה, דותורה אור כו'¹⁶², וששה קני המנורה הן שיתא סדרי

תתקי

(152) ר"פ ויקהל. הובא באוה"ת ויקהל ע' ב"פ. ע' בקטו.

(153) עקב יא, טו.

(154) ראה תקו"ז תיקון כא (סב, ב). תיקון נא (פו, ב).

(155) משפטים עו, ב.

(156) תענית כז, ב. וראה תו"א ויקהל פז, ד ואילך.

(157) = אהבה בתענוגים.

(158) ע"ז ג, סע"א.

(159) עקב שם, יד.

(160) ראה כתובות ג, א.

(161) תורת נתן למהר"ן שפירא (צפת, תרמ"ה; ירושלים,

תשל"א (נב, סע"א)) בסופו. אגה"ת ספ"י. תו"א שם פת, ג.

לקו"ת האזינו עב, ג. וראה ב"ר ספכ"ב (וביפה תואר שם:

„שבת מלשון תשובה“).

(162) משלי ו, כג.

ש"פ ויקהל-פקודי, ה'העת"ר

א'רלא

משנה¹⁶³, המקבלים מנר האמצעי, תושב"כ כו', ויריעות מקיפים הם מעהמ"צ¹⁶⁴ כו'. וזהו שייכות שבת למלאכת המשכן, דשבת הוא ההעלאה, וכלי המשכן הן ההמשכה כו'. והקדים שבת למלאכת המשכן⁸, דתחלה צ"ל העלאה ואח"כ המשכה. ובציווי הקב"ה הקדים מלאכת המשכן לשבת, דמלמעלה הסדר בבחי' מטי ולא מטי¹⁶⁵, תחלה מטי כו'¹⁶⁶, דעצמות א"ס אינו בגדר גילוי, ובבחי' גילוי מן העצמות הרי תחלה הוא המשכת האור, והוא בחי' מטי, ואח"כ הוא ההעלאה, בחי' ולא מטי כו', אבל בהציווי לישראל הקדים תחלה שבת כו', דמלמטה צ"ל תחלה רצוא ואח"כ שוב כו'. וזהו ג"כ מה שנא' תעשה¹⁰, בדרך ממילא⁹, דכאשר יש רעו"ד, אז הבירורים נעשים בדרך ממילא כו', דבששת ימי החול הבירורים הם בבחי' עבודה ויגיעה, דנה"ב עומד ומנגד, וצריכים ללחום עמו ולהתגבר עליו כו', אבל בשבת, מלאכתן נעשה ע"י אחרים, שמתבררים ממילא כו'. ולכן, כאן גבי ויקהל משה, בחי' ד"ע, אומר תעשה¹⁰ מלאכה, שנעשה הבירור בדרך ממילא כו'. וזהו ויקהל משה, שהמשיך בנש"י גילוי שרש ומקור נשמתם, והוא הביטול דד"ע כו'. והגילוי הוא בשבת. ולכן נסמך שבת למלאכת המשכן, שזהו ההמשכה שאחר הרצוא כו'. ולכן אומר כאן תעשה¹⁰ מלאכה, שנעשה הבירור בדרך ממילא, שזהו בחי' רעו"ד, והו"ע עושין רצונו ש"מ¹⁶⁷, שממשיכים בחי' רצה"ע, ואז הבירור בדרך ממילא, והו"ע מלאכתן נעשה ע"י אחרים כו'.

166) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל ע' ערב. תק"ע ע' קע. אמרי בינה שער הק"ש פל"חילט (סד, ד. סו, א). תורת חיים בשלח רלח, ד. תצוה שכא, א. פקודי תנו, ד. שערי אורה עח, ב. סה"מ תרס"ג ח"ב ע' קפז. ועוד.
167) = של מקום.

163) ראה ש"ך עה"ת תרומה כה, לא (ד"ה ועוד יכולין).
תו"א ויקהל פה, סע"ב. תורת חיים שם תמ, ב.
164) = מעשה המצות.
165) ראה זח"א טז, ב. סה, א.

בס"ד. ש"פ ויקרא, העת"ר

ויקרא! אל משה וידבר ה' אליו מאה"מ² כו' אדם כי יקריב מכם כו'³. וצ"ל מה שנא' ויקרא אל משה, ולא נא' מי הוא הקורא⁴, דאח"כ אומר וידבר הוי' אל משה, ותחלה אומר סתם. ובמדרש⁵ אמרו אני הוא הקורא ואני המדבר, ומ"מ, הרי נא' סתם, ולא נא' מי הוא הקורא. והנה, רש"י⁶ פי' שבכל הדברות והאמירות והציווים קדמה הקריאה, שהיא ל' חבה, וצ"ל מפני מה נאמרה גבי קרבנות דוקא, מאחר שלכל הדברות כו' קדמה הקריאה, מפני מה נאמרה הקריאה מפורש בפ' קרבנות דוקא⁷. והרמב"ן⁸ כ' מפני שתחלת הדבור מאהל מועד נא' פ' קרבנות, לכן נאמרה כאן הקריאה של חבה, צ"ל זה גופא, מפני מה תחלת הדבור מאה"מ ה' פ' קרבנות דוקא. גם צ"ל⁹ מ"ש אדם כי יקריב מכם, דהול"ל אדם מכם כי יקריב כו'. ולהבין כ"ז צלה"ק משנת"ל¹⁰ מ"ש¹¹ ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם, דקאי על נשמות, והוא כמו שהנשמות הן בעולם הבריאה, שז"ע דמות הכסא. דכסה"כ היא במדרי' אצי', והוא בחי' כח המח'. ודמות הכסא הוא התגלות המח', שזהו עולם הברי', דלבושין תקינת לון דמינייהו כו'¹². והו"ע נשמות חקוקות תחת כסה"כ¹³. ובחי' אדם שלמעלה מהכסא זהו בחי' אדה"ע, בחי' ע"ס דאצי'. והו"ע ישראל עלו במח' כו'¹⁴. והישיבה על הכסא הוא השפלת בחי' מראה אדם שלמעלה מהכסא בבחי' דמות כסא כו'. וז"ע נשמה שנתת בי טהורה היא¹⁵, דהיינו שרש הנשמה בעצמות הכלי ועצם האור, ושם לא יש שום העלם והסתר כלל, ואח"כ אתה בראתה דבעולם הבריאה יש העלמו' והסתרים, ועבודת הנשמה היא להסיר ההעלמות וההסתרים כו'.

תתקיא

והנה ב' בחי' אלו בנשמה זהו בחי' יעקב ובחי' ישראל, והוא בחי' ראש ורגל דנשמה כו'¹⁶. דישראל בחי' לי ראש¹⁷, והוא בחי' בן, וכמ"ש¹⁸ בני בכורי ישראל כו', והוא כמו הבן שחקוק במחשבת האב, דהיינו כמו שישראל¹⁹ במח', בחי' אדה"ע שלמעלה

(9) ראה לקו"ת שם ב. ב.

(10) ד"ה ויקהל (ע' אי"כו).

(11) יחזקאל א, כו.

(12) תקו"ז בהקדמה (יז, א). וראה סה"מ תרכ"ו ס"ע רפא.

תרכ"ז ריש ע' תעג.

(13) ראה תקו"ז תכ"ב (סה, ב. סו, א). וראה זח"ג כט, ב.

קכג, ב. פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ז.

(14) ראה ב"ר פ"א, ד.

(15) ברכת „אלקי נשמה“ (ברכות ס, ב).

(16) ראה לקו"ת דרושים לר"ה סב, ג. אוה"ת תש"א ע' א'תתס.

(17) שער הפסוקים להאריז"ל וישלח לב, כט. ספר

הליקוטנים להאריז"ל ויחי מזו, כח. שם מת, ב. פרי עץ חיים

שער הלולב פ"א. ערכי הכינויים (לבמח"ס סדר הדורות)

מערכת ראש לקו"ת שלח מת, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ טו, ב

– בשם הזהר.

(18) שמות ד, כב.

(19) שישראל: אוצ"ל: שישראל עלו.

(1) מאמר זה מיוסד, כנראה, על: ד"ה ושמתי כדכד הב'

בלקו"ת פ' ראה כת, ד. ד"ה ועבדתם וד"ה להבין שרשי

הדברים במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ע' תב. ע' תו ואילך.

ד"ה ולא אבה בלקו"ת תצא לת, ד – כנסמן לקמן בהערות.

חלק מד"ה כימי צאתך תשט"ז (סה"מ תשט"ז ע' קמו

ואילך) מיוסד, כנראה, על מאמר זה.

(2) = מאהל מועד.

(3) ויקרא א, א.ב.

(4) ראה לקו"ת ויקרא א, א. מאמרי אדמו"ר האמצעי

ויקרא ע' א. ד"ה ויקרא תשל"ב (סה"מ מלוקט ח"ד ע' רט.

בהוצאה החדשה – ח"ג ס"ע קכ ואילך). ד"ה הנ"ל תשמ"ג,

תשמ"ו.

(5) ויק"ר פ"א, ט.

(6) עה"פ.

(7) ראה ד"ה הנ"ל תשל"ב (סה"מ מלוקט שם ע' רג.

בהוצאה החדשה – ע' קטו).

(8) ויקרא שם.

מהכסא כו'. ויעקב יו"ד עקב²⁰, ונק' יעקב עבדי²¹, דהיינו העבודה ויגיעה להסיר ההעלמות וההסתרים²², שזהו בנשמות כמו שהן למטה מהכסא, וכדאי' במדרש²³ דדמות דיוקנו של יעקב חקוקה תחת כסה"כ (ועמ"ש רש"י חולין דצ"א ע"ב²⁴), והישיבה על הכסא הוא בחי' ירידת והשפלת הראש בבחי' רגל דנשמה כו'.

וביאור ענין ב' מדרי' הנ"ל בנשמות, הנה ידוע דתכלית בריאת האדם הוא בכדי להמשיך גילוי אלקות בעולם כו', וכמשנת"ל (ד"ה כי תשא²⁵) דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים²⁶, וכוונה זו היא ע"י נש"י דוקא, וע"ז נברא האדם למטה להשלים כוונה זו כו'.

והענין הוא, דהנה כתי'²⁷ כל הנק' בשמי ולכבודי בראתיו כו', ופי' רש"י כל הנק' בשמי, כל הצדיקים הנק' בשמי, וכן תי'²⁸ כל דא בגין אבהתכון צדיקייא דאתקרי שמי עליהם כו', וזהו כל הנק' בשמי, הן הנשמות כמו שהן בשרשם בשם הוי', שהוא שמי המיוחד בי כו'. וכמשנת"ל (ד"ה ויקהל משה²⁹) דשרש הנשמות הוא מבחי' פנימי' הכלים שמתאחדים בפנימי' האור כו', ולמעלה עוד מזה, בחי' שם העצם, שזהו עצם האור כו'. ולפמשנת"ל (ד"ה זה יתנו³⁰) בענין אותי' דהוי' ודשאר' שמות, הרי פנימי' הכלים הן אותיות דהוי' כו'. ויותר י"ל, דפנימי' הכלים הן הד' שמות עסמ"ב³¹, ועצמות הכלי שלמעלה ממה שהיא כלי לקבלה, זהו האותיות דהוי' כו'. אמנם נת"ל²⁹ דשרש הנשמות הוא בשם העצם, שזהו בחי' האור כמו שהוא למעלה מהתלבשות בכלים כו', וז"ע שם הוי' שהוא שם העצם, וכ' הפרד"ס³² דמה ש' העצם אין זה שהוא ש' לעצם האלקה, היינו עצם הא"ס, כ"א לעצמות הספי', והיינו בחי' האורות, שזהו בחי' ש' הוי' כו'. ולכן עתידים צדיקים שיקראו בשמו של הקב"ה³⁴, ופרש"י³⁵ שיהי' שמם הוי' כו', והיינו מפני שהם מושרשים בש' הוי' (וגם יש ש' הוי' בכאו"א מישראל, כידוע ומבו' במ"א³⁶), ולעתיד יתגלה בהם שרשם ומקורם, ויהיו נקראים בש' הוי' כו'. ולכבודי בראתיו³⁷, שבריאת האדם למטה הוא לכבודו ית'³⁸, וכמארז"ל ספ"ו דאבות כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא³⁹

(32) שער יט (שער שם בן ד') פ"א. וראה ד"ה צו את אהרן (לקמן ע' ארמט).

(33) דמה ש' אוצ"ל: דמה שהוא ש'.

(34) בבא בתרא עה, ב.

(35) ופרש"י: כ"ה בכ"מ בשם פרש"י. וראה סה"מ תרמ"ו ע' יח: „צ"ע שם ברש"י לא פי' כו'. ובלקו"ת ברכה צו, ד: „ועיין בפרשב"ם בכ"ב (עה, ב) בפירוש עתידים צדיקים להיות נקראים על שמו של הקב"ה“.

(36) ראה לקו"ת ר"פ ראה. תצא לח, ג. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תמג ואילך. תרפ"ב ע' תה ואילך (ובהנמט שם ע' שצו הערה 2).

(37) סיום הענין – לקמן ד"ה צו את אהרן (ע' ארנב).

(38) בהבא לקמן (עד סוף קטע „וזהו שארז"ל") – ראה לקו"ת פ' ראה שבהערה 1.

(39) ברא': באבות ובלקו"ת שם: בראו. וראה שמור"ר רפ"ז.

(20) פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) בערכו. עץ חיים שער ג (שער סדר האצילות) פ"ב. וראה תו"א ויצא כא, א. ובכ"מ. ישעי' מד, א.

(22) ראה לקו"ת בלק עב, ב. סה"מ תרע"ח ע' ריד ואילך. עטר"ת ע' שי ואילך. תש"ה ע' 57 ואילך.

(23) ראה פרקי דר"א פל"ה. ב"ר פס"ח, יב. איכ"ר פ"ב, ב. תנחומא כמדבר יט. תקו"ז תכ"ב (סה, ב). חדא"ג מהרש"א סוטה לו, ב.

(24) ועמ"ש רש"י חולין דצ"א ע"ב: ד"ה בדיוקנו של מעלה: פרצוף אדם שבארבע חיות בדמות יעקב.

(25) ע' איריא ואילך.

(26) ראה תנחומא נשא טז. תניא פל"ו.

(27) ישעי' מג, ז.

(28) תרגם יונתן (עה"פ. ושם: בדיל).

(29) ע' ארכז ואילך.

(30) פתי"ט ואילך (ע' אקעג ואילך).

(31) = ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן.

(* אה"ת בראשית שנט, סעי"ב. לך לך ח"ד תשל, א. שמו"ת ע' לב. ויקרא ריש ע' קו. ועוד. ובלקו"ת בהר מב, ריש ע"ג: וע"ש בפרש"י.

אלא לכבודו, דכמו"כ ויותר מכן הוא בכריאת האדם, שאינו בשביל האדם בעצמו, שהרי הנשמה כמו שהיא למעלה היתה במעלה ומדרי' גבוה מאד, שהיתה מושרשת באצי', וגם למעלה מאצי', שכן הוא בכל נשמה, וכמא' 40 כל נשמתא הוה קיימא בדיוקנאה קמי' מלכא קדישא כו', וכאו"א אומר¹⁵ נשמה שנתת בי טהורה היא, שזהו בחי' עצמיות הכלי ועצם האור כו' כמשנת²⁹, וגם טהורה היא בחי' טהירו עילאה כו', וכמ"ש במ"א⁴¹, ובריאתה למטה ה"ז ירידה להנשמה (וה"ז כמ"ש בסש"ב פל"ו⁴² בענין האצי', הואיל ולהם ירידה מאור פניו ית' כו', כמו"כ הוא בנשמה ג"כ).

ואף שבאמת עלייתה נפלאה מאד⁴³, דשרשה מבחי' הכלים כו', דבכל המדרי' עד רוכ"ד, גם בבחי' טה"ע, זהו בבחי' גליף גליפו בטה"ע כו'⁴⁴, והיינו דשרש הנשמה היא בבחי' אותי' וכלים כו'. וגם לפמשנ"ת⁴⁵ דשרש הנשמות הוא מן האור, ה"ז בהאור שיש לו אחיזה עכ"פ בהכלי, דלכן נק' טהורה, שהרי או' נשמה כו' טהורה היא ולא קדש (רק יש נשמות פרטי' שהן במדרי' אנשי קדש כו'⁴⁶, וכמ"ש במ"א⁴⁷), והיינו שזהו בהאור שיש לו אחיזה בכלים כו'⁴⁸. וגם אופן התהוות הנשמה (באיזה מדרי' שהוא, אם באורות או בכלים) הוא שנעשה בבחי' מהות דבר בפ"ע כו', עם היות שהוא עצמות מקורה, מפני שהתהוותה מבחי' פנימי' הכלים ועצם האור, וידוע דבבחי' פנימי' אינו כמו בסדר השתל', והוא שהעצמי נמשך כו', מ"מ, ה"ז בבחי' מהות ומציאות בפ"ע כו', וכמו הבן, שהוא עצמות האב, ונמצא במהות בפ"ע כו'. וזהו ההפרש בין נשמות לתורה⁴⁹, דתורה היא בעצם האור, וכמ"ש⁵⁰ ותורה אור כו', ונשמות הן בבחי' הכלים כו'. וגם, דנשמות הן במהות בפ"ע, ותורה אורייתא וקוב"ה כולא חד כו'⁵¹. וע"י ירידתה ה"ה מתאחדת בעצמות או"א"ס, והו"ע לאשתאבא בגופא דמלכא כו'⁵². ובודאי דירידת הנשמה היא גם בשביל זה שיהי' לה עלי' זאת, שהרי אמרו⁵³ בראשית בשביל ישראל כו', הרי שהי' בריאת העולמות בשביל ישראל, דע"פ פשוט הכוונה שיהי' להם העלי' כו'. וכידוע שהנשמה כמו שהיא למעלה, א"א לבא להתאחד בעצם או"א"ס ממש כו', דהרי למעלה כ"א על מקומו יבא כו', וע"כ הנשמה שהיא בבחי' הכלים, הנה ע"י העבודה למעלה, וכמו חי' ה' אשר עמדתי לפניו כו'⁵⁴, העלי' היא הכל בהאורות השייך אל הכלים כו', וגם כמו שהיא בבחי' האור, מ"מ, לא תתעלה להתאחד בעצמות או"א"ס, כי למעלה לא יש עליות שלא בהדרגה כו', ומשו"ז נק' הנשמות

48 ראה לקו"ת פ' ראה כז, א.

49 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי חג השבועות ע' תרפא. סה"מ תרמ"ט ע' רסה ואילך. תר"ן ע' שגג. תרנ"ב ע' מה. הגהות לד"ה פתח אליהו תרנ"ח ע' ל ואילך. המשך תרס"ו ע' שיב.

50 משלי ו, כג.

51 תניא פ"ד ורפכ"ג בשם זוהר. וראה זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, א. תקו"ז ת"ו בתחילתו. לקו"ת נצבים מו, א. ועוד.

52 זח"א ריו, ב.

53 פרש"י בראשית א, א.

54 מלכים"א יז, א. מלכים"ב ה, טז. וראה זהר ח"ג סח, ב. ח"א רלג, ב. המשך מים רבים תרל"ו פנ"א. לקו"ש חכ"ה ע' 147 הערה 53.

40 ראה זהר ח"ג קד, ב. ח"א ז, סע"ב. רכז, ב. רלג, ב. ח"ב ז, ב. ח"ג סא, ב. סה"מ תרצ"ו ע' 62.

41 ראה לקו"ת ויקרא ג, סע"ב. בחוקותי מז, א. דברים א, א. דרושים לר"ה נד, ד. דרושים לשמע"צ ז, א. ועוד.

42 מה, ב. וראה גם ד"ה כי תשא שנה זו (לעיל ע' אריב).

43 המשך הפיסקא – לקמן: „ובודאי דירידת הנשמה היא גם בשביל זה שיהי' לה עלי' זאת .. עכ"ז לא זו בלבד הוא תכלית המכוון“.

44 זהר ח"א טו, א.

45 ד"ה ויקהל (ע' ארכז ואילך).

46 משפטים כב, ל.

47 ראה זח"ב קכא, ב. אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' תפז.

לקמן ח"ו ע' וארנז.

למעלה בשם עומדים⁵⁵, וכמ"ש אשר עמדתי כו', וידוע דבעומדים יש ג"כ עליות, רק שהן בהדרגה כו'⁵⁵. ובכדי שיהי' העלי' בעצמות אוא"ס, זהו דוקא ע"י ירידתה למטה כו', משום דלמטה נמשך אוא"ס הסוכ"ע, יכול להיות עלי' שלא בהדרגה כו' כנודע. וגם מפני שהירידה היא שלא בהדרגה, ע"כ גם העלי' היא שלא בהדרגה כו', ולכן למטה דוקא נעשה הנשמה בבחי' מהלכים כו' (ומש"א⁵⁸ בשביל התורה, זהו שיהי' התגלות התורה למטה, שזה עצמו הוא גילוי אור כו', והיינו לזכות הנבראים בגילוי אור זה כו'. גם י"ל שזהו בכדי לקשר התורה באוא"ס ב"ה, וכמו דוד הי' מקשר תורה שלמעלה בהקב"ה⁵⁶, והוא בכחי' סתום דקוב"ה כו', דהגם דאורייתא וקוב"ה כולא חד, מ"מ, הרי אמרו⁵⁷ תלת קשרין מתקשרין כו' וכולהו דרגין על דרגין סתום וגלי', שההתקשרות היא בבחי' גלי' דקוב"ה, וע"י עסק התורה לשמה נעשה ההתקשרות בבחי' סתום דקוב"ה כו'). עכ"ז לא זו בלבד הוא תכלית המכוון, כ"א לכבודו ית' כו'.

וזוהו שארז"ל במשנה סוף קדושין⁵⁸, שהם לא נבראו אלא לשמשני, ואני לא נבראתי אלא לשמש את קוני⁵⁹, הרי כמו שבריאת הבע"ח⁶⁰ הוא רק דרך טפל בשביל לשמש את האדם, אלא שאעפ"כ יש להם שכר טוב ע"ז, והשכר הוא העלי' שלהם, שמתעלים ונכללים במדרי' המדבר, ועולים ע"ז בשרשם ומקורם, וגם למעלה מזה, שמאיר בהם האור דתיקון כו', כך אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני, דכוונת בריאת האדם הוא לכבודו ית', וע"ז הוא העלי' שלו כו', וכדאי' במד"ר בפ' דברים⁶¹, כדבורים היו בני, מה הדבורה כל מה שהיא מסגלת מסגלת לבעלי', כך כל מה שישראל מסגלין מצות ומע"ט הם מסגלים לאביהם שבשמים כו'.

תתקין

וביאור הענין הוא, דהנה⁶² כתי'⁶³ ועבדתם את הוי' אלקיכם, ולכאו' אינו מובן, מה"ע העבודה כלפי מעלה, דהרי כל עבודה ושירות הוא להשלים דבר שהוא חסר בזה, וכמו עבודת העבד להאדון הוא שמשלימו בהכנת מאכלו עד"מ או שאר צרכיו כו', דכ"ז אינו שייך למעלה, דהרי אנת הוא שלימותא דכולהו⁶⁴, וכלום חסר כו'⁶⁵. והנה, המקובלים הראשונים הכריחו מכמה מקראות ומדרשי רז"ל שהעבודה היא צורך גבוה⁶⁶, וכמארו"ל⁶⁷

62) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח שבהערה 1 (ע' תב). וראה ד"ה ועבדתם באוה"ת משפטים ע' אקצח ואילך. סה"מ עטר"ת ע' רכה. תרפ"ב ע' קמא ואילך. תרפ"ט ע' קעז ואילך.
63) משפטים כג, כה.
64) ראה תקו"ז בהקדמה (יז, ב).
65) ראה שבת קנג, א. ילקוט שמעוני קהלת רמז תתקפט.
66) ראה ד"ה ועבדתם באוה"ת שם ס"ע אריט ואילך. נ"ך ח"א ע' תרעט. ד"ה ועבדתם תרמ"א (סה"מ תרמ"א ע' עג ואילך). סה"מ עזר"ת ס"ע קצה ואילך (ועם הוספות כו' – ד"ה בשעה שהקדימו תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' שי ואילך). ד"ה צאינה וראינה תש"מ). סה"מ תרע"ח ע' רסב ואילך (ועם הוספות כו' – ד"ה זאת תורת העולה תש"מ). ד"ה לא תהי' משכלה תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' רטו ואילך).
67) איכ"ר פ"א, לג.

55) ראה לקו"ת שלח לת, ד. סה"מ תר"ס ע' קו ואילך. אעת"ר ע' סט ואילך.
56) ראה זח"ג רכב, ב ברע"מ. ספר הבהיר (סנ"ח) סקצ"ו ובאור הבהיר. תולעת יעקב (לבמח"ס עבודת הקודש) סוד השבת כח, ד. עבוה"ק חלק העבודה פכ"ד. לקו"ת שלח מז, ריש ע"ג (במעייין החכמה). שם נא, סע"א (בס' הבהיר. נ"א במעין החכמה).
57) זח"ג עג, א. וראה סה"מ תרנ"ז ע' כח בשולי הגליון – הועתק לעיל ח"ב ע' תפח הערה 33.
58) פב, א.
59) לא .. אלא: ע"פ הגירסא בש"ס כתי' (אוסף כתבי-היד של תלמוד הבבלי – ירושלים, תשכ"ד). וכ"ה במלאכת שלמה למשנה קידושין שם. וראה גם ילקוט שמעוני ירמי' רמז רעו.
60) – הבעלי חיים.
61) פ"א, ו.
62) ראה לקו"ת שלח לת, ד. סה"מ תר"ס ע' קו ואילך.

בזמן שישראל עושין רצונו ש"מ⁶⁸ מוסיפין כח בגבורה של מעלה, שנא'⁶⁹ ועתה יגדל נא כו', וכמו שהאריך בזה בעה"ק⁷⁰ בחלק העבודה⁷¹. והקשה שם פ"ג⁷², ממה שארז"ל⁷³ מה איכפת לי' להקב"ה אם שוחט ואוכל או נוחר ואוכל כו', וכן מ"ש⁷⁴ אם צדקת מה תתן לו כו', ותירץ, כי בעצמו' אוא"ס שם באמת אינו נוגע כלל, דקמי' כחשיכה כאורה⁷⁵, ואמנם בענין התלבשותו ואורו ית' בעולמות ע"י ע"ס דאצי', בזה הוא העבודה כו'.

והענין הוא, דהנה ידוע דהתהוות העולמות הי' ע"י הצמצום כו', דעצמות אוא"ס אינו בערך ובגדר העולמות כלל כו', וקודם הצמצום הי' אוא"ס מאיר בגילוי, וכמ"ש בע"ח⁷⁶ שהי' אוא"ס ממלא מקום החלל⁷⁷, והוא בחי' אוא"ס הבל"ג שהי' מאיר בגילוי ממש כו', ועז"א⁷⁸ עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו לבד, דשמו הוא בחי' אוא"ס, שהאור הוא כמו העצם בבחי' א"ס ממש, ואינו בערך שיהי' מזה התהוות העולמות ושיאיר בגילוי בעולמות כו'. וע"כ הי' הצמצום באוא"ס ב"ה, שסילק אורו הגדול על הצד⁷⁹, ונמשך אור שהוא בחי' הארה לבד, שאין ערוך לגבי האור הקודם כו', והוא אור הקו, הנמשך מאוא"ס ב"ה, ונק' חי⁸⁰ העולמים⁸¹, שהוא בחי' האור והחיות של העולמות כו', שזהו אור מצומצם ביותר לגבי אוא"ס ב"ה. וכמו המשכת השערות, שהחיות שבהם הוא באין ערוך כלל לגבי חיות המוחין כו'⁸², וכמא'⁸³ האי חוטא יקרא כו' אקרי מזל, בחי' שערות כו'. ואור הקו הוא שנמשך ומתצמצם ממדרי' למדרי' בצמצום אחר צמצום כו', וכמשנת"ל (ד"ה בא'⁸⁴) בענין והקב"ה עשה כמה צמצומים⁸⁵, עד שנמשך בע"ס דאצי', שראשיתן הוא בחי' החכ', וכמ"ש⁸⁶ ה' קנני ראשית דרכו, דראשית גילוי הקו הוא בבחי' חכ' כו'⁸⁷, והחכ' יונק ממצל⁸⁸, בחי' מזלות ושערות דאריך כו', וכ"ז הוא בחי' הארה מצומצמת ביותר, שמזה הוא שנתהוו בחי' הכלים, ומתלבש בהכלים להאירם ולהחיותם כו'.

ובזה יובן⁸⁹ מה שמצינו מקראות סותרות הדדי בענין בחי' החכ', דפעם נא'⁹⁰ ה' בחכ', דמשמע מזה שהחכ' מתאחדת באוא"ס, וכמא'⁵¹ אורייתא וקוב"ה כולא חד כו',

-
81 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"ב ע' תקלד. תורת חיים נח טו, סע"ג. ויצא קסג, ריש ע"ד.	68 = של מקום.
82 ראה אוה"ת וארא ע' קמת. סה"מ תרס"א ע' קסו ואילך. תרס"ה ע' רנו. לעיל פי"א (ח"א ע' כג).	69 שלח יד, יז.
83 זח"ג (אד"ר) קלד, א.	70 = בעבודת הקודש.
84 פת"ה ואילך (ע' אקכה ואילך).	71 בהקדמה.
85 אור תורה להרב המגיד סימן קלד.	72 הובא בשל"ה שער הגדול כט, ב ואילך.
86 משלי ח, כב.	73 ב"ר פמ"ד, א.
87 ראה אוה"ת וארא ע' קמז ואילך.	74 איוב לה, ז.
88 זח"ג (אד"ר) רפט, ב. עץ חיים שער הכללים פ"ה. שער יג (שער אריך אנפיו) ספ"ט. שער יד (שער אוא"ס) פ"ג. ספ"ח. ועוד.	75 תהלים קלט, יב.
89 בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח שבהערה 1 (ע' תו ואילך). וראה אוה"ת משפטים ע' ארי ואילך. סה"מ עטר"ת ותרפ"ב שם. תרפ"ט שם (ע' קפח ואילך).	76 שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.
90 משלי ג, יט.	77 מוקם החלל: ראה לעיל פק"ל (ח"ב ע' שמב).
	78 פרקי דר"א פ"ג.
	79 ראה תניא פמ"ט (סט, א): „הניח וסילק לצד אחד דרך משל את אורו הגדול". ובהערות ותיקונים לתניא שם: „לצד אחד" – „לצדדין (כי הסילוק הי' לכל הצדדין בשוה)". – ראה עץ חיים שם. אוצרות חיים ומבוא שערים בתחילתם. – הובאו בלקר"ת הוספות לויקרא נא, ג.
	80 נוסח ברכת ישתבח.

תתקיד

וכמא⁹¹ הוא המדע והוא היודע כו', ופעם נא⁹² עוטה אור כשלמה, בבחי' לבוש לבד, דכל לבוש הוא נבדל מן העצם כו'. אך הענין הוא, להיות שהחכ' היא באין ערוך לגבי עצמות, וכמ"ש⁹³ והחכ' מאין תמצא כו', פי' מאין מבחי' אין אמית, שהוא מושלל לגמרי מבחי' איזה מציאות יש ודבר מה כו'⁹⁴, דהחכ' היא בבחי' מציאות דבר, ונמצא מאין, שמושלל לגמרי מציאות החכ' כו'. והגם שבודאי כל הע"ס דאצי' כלולים תחלה בהעלם עצמות המאציל, וכמ"ש בס"י⁹⁵ שהן כשלהבת הקשורה בגחלת כו', שהשלהבת היא גנוזה וטמונה בתוך הגחלת כו', וכמ"ש במ"א⁹⁶, ונת' ג"כ לעיל⁹⁷, ומ"מ, לא נמצאו שם בבחי' איזה מציאות ניכרת כלל כו'⁹⁸. דגם בבחי' הכתר אמר בזהר⁹⁹ (הובא בפרדס שער הצחצחות פ"א¹⁰⁰) דלא רעותין ולא נהורין ולא בוסינין¹⁰¹ בההוא א"ס¹⁰² (ושם פי' שזהו בחי' הצחצחות שלמעלה מבחי' הכתר כו'), פי' שאינם שם בבחי' רצון במציאות כו', כי הע"ס כמו שכלולים בכתר ה"ה בחי' כחות רצוניות, דכח החכ' שבכתר הוא בחי' הרצון בבחי' החכ', היינו מה שרוצה להתחכם כו', וכח הבינה הוא שרוצה להשיג כו', וכח החסד הוא הרצון להתחסד כו', כמ"ש בבה"ז פ' שמות¹⁰³ בענין תשורי מראש אמנה¹⁰⁴, וכמ"ש הפרד"ס שם דהרצון בהנאצלים זהו מציאותם בעלות הרצון כו'. ומ"ש רעותין נהורין ובוסינין, י"ל, רעותין הוא בחי' הרצון בהע"ס, ונהורין ובוסינין הן בחי' האורות והכלים כמו שהן בהרצון כו', וכמשנת"ל (ד"ה כי תשא¹⁰⁵) דבעליית הרצון נתהוה הע"ס כו'. ועכ"ז אומר דאינון לא רעותין ולא נהורין ולא בוסינין, שאינם בבחי' מציאות כלל כו'. וכ"ז הוא בא"א (שזהו בחי' הרצון), ראשית ומקור הנאצלים, שבהכרח הוא שיש מקורי הע"ס בהעלם שם, ומ"מ אינון בבחי' מציאות כו'. ומכ"ש וק"ו בעצמות המאציל ממש, דשם אמר לפני אחד מה אתה סופר כו'¹⁰⁶, וכמא¹⁰⁷ אנת הוא חד ולא בחושבן כו', אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא כו'¹⁰⁸, פי' לא כמו החכ' הבאה בגילוי באצי', שהיא בחי' חכ' ידיעא בגילוי¹⁰⁹, וממילא היא בבחי' מציאות דבר כו', וגם סופה להתפשט ולהאיר גם למטה מטה, להיות מקור לחכ' דבי"ע כו', כמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי"ו¹¹⁰, אבל בחי' החכ' שבעצמות אוא"ס, והוא הנק' חכ' הקדומה, אינה בבחי' חכ' ידיעא כלל כו'. וכמו עד"מ בכחות הנפש, הרי מציאות החכ' והשכל הוא באור הנפש כמו שהוא במוח שבראש, אבל בכח המשכיל הרי לא יש מציאות שכל כלל כו'. ולכן אין הכח המשכיל מורגש בהאדם, שהרי השכל שבמוח

100 פ"א: אוצ"ל: פ"ה.
 101 בוסינין: כ"ה בפרדס שם. ועוד. בזהר שלפנינו: בוסינין.
 102 ראה ד"ה שויתי ה' תש"כ (סה"מ תש"כ ע' קסא ואילך).
 103 ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי פד, ד ואילך.
 104 שה"ש ד, ה.
 105 ע' ארו ואילך.
 106 ספר יצירה שם.
 107 תקו"ז בהקדמה (יז, א).
 108 תקו"ז שם, ב.
 109 ראה תו"א נח, ג. לעיל פקל"א (ח"ב ע' שמה ואילך).
 110 וירא יד, א.

91 ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"י. שמונה פרקים להרמב"ם פ"ח.
 92 תהלים קד, ב.
 93 איוב כח, יב.
 94 ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"א ס"ע ג ואילך. אוה"ת ענינים ע' קסד.
 95 = בספר יצירה (פ"א מ"ז).
 96 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' רח ואילך.
 97 סהמ"צ להצ"צ (קפב, א ואילך). המשך מים רבים תרל"ו פס"ד.
 98 סה"מ תרס"ח ע' קצו ואילך.
 99 פשי"ג (ח"ג ע' תתעא ואילך).
 100 ראה לעיל פפ"ג (ח"א ע' ריד) בחצ"ע. סה"מ תרע"ח ע' ו. עטר"ת ע' א. ועוד.
 101 ח"ב רלט, א.

מורגש בו גם בשעה שאינו עוסק במושכלות, שהרי האדם מרגיש תמיד שיש בו שכל, גם כשאינו משכיל השכלות, ה"ה מרגיש את השכל שבו, והיינו מפני שהשכל שבמוח הוא במציאות שכל, ע"כ הוא מורגש. והכח המשכיל אינו מורגש, רק אנו יודעים מציאותו מזה שכשנופל לו השכלה חדשה ה"ה מרגיש שנמשך מאיזה מקור, אבל עצם מציאותו אינו מורגש, וזהו מפני שאינו במציאות שכל עדיין כו'. וכ"ש בכח החכ' שבעצם הנפש, והוא כח ההיולי העצמי, הרי אינו בבחי' חכ' ושכל כלל כו'. נמצא אנו רואין בנפש, הגם שבודאי יש בו כח השכל בעצם הנפש, דאל"כ מאין הוא כח החכ' שבו (והראי' שהנפש נק' נפש המשכלת כו'¹¹¹), ומ"מ, אינו במציאות חכ' כלל וכלל כו'. וכמו"כ הוא בענין הספי', דבעצמות המאציל אין שם בחי' מציאות הספירות כלל וכלל כו'. וזהו שהחכ' היא בחי' לבוש לבד לגבי אוא"ס, והיינו לגבי עצמות המאציל, להיות שאינו בגדר הספי' כלל, הרי בחי' החכ' הוא רק כמו לבוש לגבי אוא"ס ב"ה, והיינו שגם אור החכ' הוא בחי' לבוש לבד לגבי עצמות המאציל, מפני שאין ערוך כו' (וכ"ה בכללות גילוי הקו לגבי עצמות אוא"ס שלפני הצמצום כו', וכידוע¹¹² שגם גילוי הקו הוא בבחי' יש מאין, דכמו שהוא לפני הצמצום אינו בבחי' אור במציאות, ולאחר הצמצום הוא בבחי' מציאות כו', וע"כ גם גילוי הקו בכלל הוא בחי' לבוש לבד לגבי אוא"ס שלפני הצמצום, מפני שהוא הארה שבאין ערוך כו'. ומ"מ, איהו וחיוהי חד¹¹³, דהקו הרי נוגע ודבוק באוא"ס¹¹⁴, וכן החכ' לגבי הקו כו', רק שהדביקות הוא ע"י הפסק הצמצום כו', והיינו, מפני שאור הקו, הגם שהוא באין ערוך לגבי האוא"ס שלפני הצמצום, מ"מ, הרי אינו מהות אחר, רק שאינו מהות אותו האור, וגם הוא באין ערוך לגבי, ומ"מ, אינו מהות אור אחר כו'. וכידוע¹¹⁵ המשל בזה מהשפעת השכל, דאור השכל השייך אל המקבל הוא באין ערוך כלל לגבי אור השכל כמו שהוא בהמשפיע לעצמו, ומ"מ, הרי אינו שכל אחר, והוא מאותו השכל שהשכיל לעצמו, רק שהוא בחי' החיצוניות, ומ"מ, ה"ז חיצוניות מהפנימיות שלעצמו, וכפי אופן כח חכמתו העצמי ה"ה מראה כחו בהשפעה כו'. וכמו"כ יובן בבחי' אור הקו, הגם שהוא באין ערוך, ומ"מ ה"ה מהאוא"ס שלפני הצמצום כו', ולכן איהו וחיוהי חד (כו'). ומ"ש⁹⁰ ה' בחכ', שהחכ' היא בבחי' התאחדות כו', היינו באור החכ' כמו שבא בגילוי באצי', שהכלי הוא בבחינת התאחדות עם האור כו', וכמו"ש בס"ש"ב ח"א פ"ב וח"ב פ"ט בהג"ה דמ"ש הרמב"ם⁹¹ הוא המדע והוא היודע, שייך בהתלבשות אוא"ס בכלים דחב"ד דאצי' ע"י כמה צמצומים כו' (וכמו"כ בבחי' אור החכ' לגבי הקו שייך התאחדות כו'). ובמ"א¹¹⁶ מבו' בפרטי' ענין שהחכ' היא בבחי' יש מאין לגבי עצמות, ואיך שהוא לגבי הקו כו', אבל עצמות אוא"ס אינו בגדר בחי' החכ' כלל כו'.

תתקטו

114) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב. וראה לעיל פי"א (ח"א ע' כג ואילך).

115) ראה סה"מ תרס"א ע' קסו ואילך.

116) ראה המשך תרס"ו ע' ריג ואילך. וראה גם לעיל ספי"ז (ח"א ס"ע לה ואילך).

111) ראה רמב"ן בראשית ב, ז. של"ה פג, ב. לקו"ת במדבר טו, סע"ד ואילך. וראה לעיל פק"ה (ח"א ע' ערב). פ"ג (ח"ב ע' תקסד).

112) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נה, א. לעיל פרמ"ז. פש"כ (ח"ג ע' תרפה. ע' תתצ).

113) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

ומכ"ז מובן איך שהוא צמצום עצום מאד באוא"ס ב"ה, להיות בחי' האור המצומצם להאיר בעולמות בכלל, ובבחי' החכ' בפרט כו'. ולכן הי' הצמצום בבחי' סילוק האור¹¹⁷, והיינו שנסתלק לגמרי ממקום החלל, ונשאר מקום פנוי וריקן כו'. וגם לגבי האור עצמו, הרי בהתעלמות האור בהמאור הוא שנהי' שם בבחי' כח לבד, ולא בפועל כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי¹¹⁸, וכאשר אנו אומרים בעצמו' אוא"ס שנשאר רק בכח, ה"ה כאלו אינו כו'¹¹⁹, דמה שאומרים כאן בכח ולא בפועל, אין הכוונה כמו ענין כח בפועל המבו' במ"א, שהרי הכח אינו חסר פועל כו'¹²⁰, רק הכוונה כאן שנשאר בכח, שזהו ע"ד יכולת שביכולתו להאיר כו' (ולא בחי' יכולת ממש המבו' במ"א¹²¹ שזהו האור כמו שכלול בעצמותו ממש כו', רק זהו ע"ד בחי' היכולת כו'), וע"כ כאשר האור שהי' ממלא מקום החלל חזר להיות רק בכח, היינו בבחי' יכולת כו' (ועמ"ש בס' ד"ה קדוש אתה ונורא שמך¹²², ועמשנת"ל ד"ה מי מנה¹²³) וכיון שהוא רק בבחי' יכולת, ה"ז כאילו אינו כו'. וזהו כללות ההפרש בין צמצום הא"ס לצמצום דא"ק, שנת"ל (ד"ה נ"ח מצוה להניחה¹²⁴) דצמצום הא"ס הוא צמצום עצום יותר מהצמצום דא"ק, שהעלה האור מחצי פרצוף התחתון למעלה מן הטבור כו', דמ"מ אין זה סילוק לגמרי, כי האור הוא במציאותו שם כו', וכמ"ש בע"ח שער הנקודים¹²⁵ פ"ב, שבעלייתו למעלה מהטבור ה"ה בבחי' העלאת מ"ן לבחי' טעמים דס"ג כו' (וה"ז כמו עלי', לא סילוק ממש כו'), וגם שנמשך מאור הזה דרך העינים, שהן בחי' האורות דנקודים כו', וכמ"ש, אבל באוא"ס שנשאר רק בכח לבד, ה"ז בחי' סילוק לגמרי בהאור עצמו כו'. וזהו מה שמקום החלל הוא בבחי' מקום פנוי, והרי המאור הוא ממלא מקום החלל גם לאחר הצמצום, וסילוק האור הוא שנתעלם בהמאור, וא"כ ה"ה נמצא ג"כ במקום החלל כו', אך זהו מטעם הנ"ל, להיות דבסילוק זה הוא שנשאר בבחי' כח לבד, וא"כ ה"ה בבחי' העדר האור כו', וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי¹¹⁸ יעו"ש.

והנה במ"א¹²⁶ מבו', דבאור הו"ע העלם וגילוי, לא סילוק לגמרי, כ"א שמתעלם, אבל נמצא הוא בהעלם, ולכן אין זה שינוי לגבי האור, מאחר שנמצא בהעלם כו', והגילוי אינו התחדשות, כי גם קודם שנתגלה ה"ה נמצא שם בהעלם. ולא כמו מים המתפשטים ממקום למקום, הרי לא היו מקודם בזה המקום, משא"כ באור כו'. וכמו עד"מ בכח התנועה שביד, כאשר ע"י איזה קלקול מסתלק כח התנועה, הרי לא נסתלק לגמרי, שאם הי' מסתלק לגמרי, ה"ז מיתת האבר, וכאשר האבר חי, הרי אין זה סילוק לגמרי, רק שגילוי דכח התנועה נסתלק, אבל עצם כח התנועה ישנו ביד, וגם הגילוי ישנו בהעלם

תתקפז

(122) סידור עם דא"ח רנ, ג ואילך.

(123) תערי"ב – פכ"ט ואילך (ח"א ע' סב ואילך).

(124) פשפ"ד (ע' א"סט).

(125) שער הנקודים: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו: שער דרושי נקודות (שער ח).

(126) ראה אוה"ת וארא ע' ביתקעז ואילך. סה"מ תר"ל ע' רלו ואילך. תרמ"ז ס"ע מז ואילך. תרמ"ח ע' קס. ס"ע תלת ואילך. תר"ן ע' שפב ואילך. תרנ"ה ס"ע ריז ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א – תרנ"ח ע' עד.

(117) ראה עץ חיים שבהערה 114. שם סוף ענף ד. אוצרות

חיים ומבוא שערים בתחלתן. לקו"ת הוספות לויקרא נא, ג.

(118) וירא יד, ב.

(119) ראה אוה"ת ענינים ס"ע שכה. סה"מ עזר"ת ס"ע ח

ואילך. ד"ה זה היום תשי"ד (סה"מ תשי"ד ע' ו).

(120) ראה פרדס שער יא (שער הצחצחות) פ"ג. סהמ"צ

להצ"צ נח, א. סה"מ אעת"ר ע' טז ואילך. לעיל פ"ס (ח"א ע' קמט).

(121) ראה אוה"ת ענינים ע' קמא. המשך תרס"ו ע' רמז

ואילך.

בעצם כח התנועה כו', וכמ"ש בסי' ע"פ¹²⁷ זכר רב טובך יביעו¹²⁸. ואין זה סותר לכאן, דודאי האור נמצא בהעלם, שהסילוק הוא בחי' התעלמות לבד, אך ההתעלמות היא באופן כזה שהוא כאלו אינו ממש כו'. ויובן זה מהעולם התחתון, שהרי עצמות אוא"ס הוא נמצא בכ"מ, דלית אתר פנוי מיני¹²⁹, והוא למטה ממש כמו שהוא למעלה, ואינו נרגש בנבראים כלל, שאם הי' נרגש בנבראים גם איזה הרגשה במקצת, לא הי' מציאות היש כלל. ואינו דומה להאור פנימי, שהוא נרגש בנבראים, שהרי כל נברא מרגיש את החיות שלו, וחיות הוא אלקות כו', ועם היות שאינו מרגיש שהחיות הוא אלקות, מ"מ, את החיות הוא מרגיש כו', רק בהאו"פ, הגם שהוא נרגש בהנבראים, לא יהי' משו"ז ביטול במציאות הנברא כו'. אבל האוא"ס הבל"ג, אם הי' נרגש גם במקצת, הי' ביטול במציאות הנברא כו', אלא שאינו נרגש כלל כו', הרי הגם שהוא נמצא למטה, מ"מ, ההתעלמות היא כאלו אינו כו'.

והנה כללות ענין הצמצום הו"ע ביטול הרצון כבי¹³⁰, דהאוא"ס שהי' ממלא מקום החלל הוא בחי' רצון, דשמו בגימט' רצון כו'¹³¹, ומה שהניח כבי' אורו עה"צ¹³², ה"ז כענין ביטול הרצון כו'. וגם, זה שהי' האוא"ס מאיר בגילוי, ה"ז שהי' הרצון בגילוי אור כו', והצמצום והתעלמות האור ה"ז ביטול הרצון כבי' (ועם היות שזהו מצד בחי' רצון פנימי ועצמי ביותר כו', והיינו הרצון העצמי בקיום התומ"צ בנש"י למטה כו', שלזה הוכרח להיות הצמצום כו', מ"מ, ה"ז בחי' ביטול הרצון כבי').

והנה¹³³, בתחלת הברי' הי' הצמצום מפני כי חפץ חסד הוא כו'¹³⁴, ואח"כ באתעדל"ת תלי' מלתא¹³⁵, וצ"ל צמצום זה גם באתעדל"ת. והוא להיות בטל רצונך כו'¹³⁶, דהיינו לצמצם א"ע ולכבוש כל רצונותיו אשר לא לה' המה. והוא בכל כחות נפשו, כמו בשכל, שיהי' רק לה', וכן במדות, שלא יהי' אהבה זרה, ובמדת הגבו' כמו בכעס או גאווה שמיסוד האש שנגבה למעלה כו'¹³⁷, וכן בהתפארות או בניצוח שלא לה', הוא שיכבוש רצונותיו בכל כחות אלו. וכן בלבושי הנפש, הן במחשבה, דרבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום כו'¹³⁸, והיינו גם במחשבות של היתר, כמו בעסק מו"מ, לא יעמיק מחשבתו כ"כ, ולא יטרידו אותו ריבוי המח', ולא יהי' לו מניעה ועיכוב לעניני אלקו' כו', כי עצת ה' היא תקום כו', ומכ"ש מח"ז והרהורים רעים, שלא יהיו כלל כו'. והן בדבור, שלא יהי' דבורו ורוח פיו כרצונו, שימעט בדבור ביותר בעניני חול, ובפרט בדבור נאה ימנע א"ע, בלום פיך מלדבר כו'¹³⁹, ולא יהי' התרחבות הדבור כו', וכ"ש בדבורים האסורים כו'. והן

(133) בהבא לקמן – ראה לקו"ת תצא שבערה 1.

(134) מיכה ז, יח.

(135) ראה עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) ספ"ו.

שער לט (שער מ"ן מ"ד) דרוש ב. לקו"ת אחרי כה, סע"ב. נצבים מז, ב (ושם: וכמ"ש בע"ח שם [שער כט (שער הנסירה) רפ"ב]). דרושים לר"ה נג, ג. נו, ג. נח, ב.

(136) אבות פ"ב מ"ד.

(137) ראה תניא פ"א (ה, סע"ב).

(138) משלי יט, כא.

(139) ספר יצירה פ"א מ"ח.

(127) תהלים קמה, ז.

(128) סידור עם דא"ח מה, ד ואילך.

(129) תקו"ז תנו" (צא, סע"ב).

(130) ראה גם סה"מ עטר"ת ע' כב. ד"ה פדה בשלום תשכ"ח (סה"מ תשכ"ח ע' פה). ד"ה באתי לגני תשל"א ס"ו (סה"מ מלוקט ח"ה ע' קנו. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' שנח) ובהערה 61.

(131) פרי עץ חיים שער הק"ש ספכ"ח. פלח הרמון שער ד

פ"ג. שלי"ה בית ה' (ד, א). לקו"ת פקודי ז, ריש ע"ד.

(132) = על הצד.

במעשה, להיות עוצם עיניו מראות ברע¹⁴⁰, ולא תתורו אחרי לבבכם כו'¹⁴¹, בין באיסור בין בהיתר, וכמארז"ל¹⁴² קדש עצמך במותר לך. והוא בכל שיעור קומה של אדם להשליך נפשו ורצונו מנגד כו'. וביטול זה הוא בבחי' חכ', שהיא למעלה מטו"ד בבחי' השגה כו', כמו"כ בחי' ביטול הנ"ל הוא לא ע"י השגה והתבוננות אלקי, כ"א בחי' ביטול העצמי שבכח החכ' שבנפש להיות בטל לאוא"ס ורצונו ית', ומשו"ז הוא מבטל רצונו כו'. וכן הוא במעשה המצות, דמעשה הוא ל' כפי' והכרח¹⁴³, וכמו גט מעושה¹⁴⁴, מעשין על הצדקה¹⁴⁵, דעיקר עשיית המצות הוא בדרך עבודת עבד דוקא¹⁴⁶, וכמא'¹⁴⁷ קבלו מלכותי ואח"כ קבלו גזרותי כו', וכמ"ש ועבדתם את ה' אלקיכם⁶³, כי לי בני' עבדים כו'¹⁴⁸. וכידוע¹⁴⁹ שיש ב' ענינים במצות בעשייתם, הא', להמשיך אווא"ס ב"ה וגילוי רצה"ע ע"י המצוה, אשר יסודתה בהררי קדש עליון, וכמו אשר קדשנו במצותיו כו', והב', לקיים מצות המלך, ע"ד ותגזור אומר כו'¹⁵⁰. וזה הוא עיקר קיום המצות כו', דכאשר קיום המצוה הוא בשביל להמשיך אווא"ס, ה"ז שעובד א"ע¹⁵¹, שחפץ בהגילוי כו'¹⁵², וכמו מו"מ להרויח שאין זה עבודה כו', כ"א צ"ל בדרך קבעומ"ש, לעבוד את ה' לקיים רצונו וציוויו כו'. והנה, עשיית המצות הרי הן שיומשך ע"י גילוי אווא"ס ב"ה, וכמא'¹⁵³ כבדו את המצות שהן שלוחי, ושלוחו של אדם כמותו¹⁵⁴, דענין השליחות היינו הגילוי דאווא"ס ב"ה, דתרי"ג מצות דאורייתא וז"מ דרבנן¹⁵⁵ הן תר"ך¹⁵⁶ עמודי אור¹⁵⁷, שע"י נמשך הגילוי דאווא"ס כו', הנה זהו מה שבא בדרך ממילא, דעשיית המצוה צ"ל בדרך עבודת עבד, וממילא נמשך הגילוי דאווא"ס כו'. וכידוע¹⁵⁸ דעושיין רצונו ש"מ¹⁵⁹, דהיינו שע"י המצוה יהי' גילוי בחי' רצה"ע, זהו ע"י העבודה דרעו"ד, שהיא האהבה דבכל מאדך¹⁶⁰, ואח"כ עשיית המצוה היא בבחי' עבודת עבד, ומאיר ע"י גילוי אווא"ס כו' (ומ"מ הותר ג"כ להיות כוונת המצות, דבאמת אמיתות העבודה הזאת צ"ל ג"כ בבחי' עבודת עבד, והוא שאין כוונתו בהמשכה בשביל עצמו, כ"א ליחדא קוב"ה ושכינתא בתחתונים כו'¹⁶¹, וכמשנת"ל ד"ה פדה בשלום נפשי¹⁶², ומ"מ הותר ג"ז אף אם חפץ בהגילוי, שזהו ג"כ ביטול, שכל חפצו ורצונו הוא

תתקין

(153) תנחומא ויגש ו. וראה לקו"ת ויקרא ב, א. אוה"ת

וישלח רמח, ב. סה"מ תרל"ג ח"א ע' נג. תרנ"ה ע' נג ואילך.

לקו"ש חכ"ה ע' 330.

(154) משנה ברכות לד, ב. קידושין מא, ב.

(155) ראה כתר תורה (לר"ד ויטאל) הובא בתורת העולה

להרמ"א ח"ג פל"ח. של"ה פ' יתרו שטז, סע"א. לקו"ש חכ"ט

ע' 105. וש"נ.

(156) ראה תורת העולה ושל"ה שם.

(157) ראה מאורי אור את ת סעיף נו. תניא אגה"ק סכ"ט

(קמט, סע"ב).

(158) ראה המשך תרס"ו ע' עז. ע' עח. ע' פג. ע' פה.

(159) = של מקום (ראה ברכות לה, ב).

(160) ואתחנן ו, ה. וראה חדא"ג מהרש"א ברכות שם. אור

תורה להרב המגיד סימן קסו. לקו"ת שלח מב, ג. לקו"ש ח"ב

ע' 98 ואילך. ובכ"מ.

(161) ראה תניא ספ"י. פמ"א (נ, ב ואילך).

(162) פשעה (ח"ג ע' א'מד).

(140) ישע"י לג, טו

(141) שלח טו, לט.

(142) יבמות כ, א. ספרי ופרש"י פ' ראה יד, כא.

(143) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"א ע' תכו. מאמרי

אדמו"ר האמצעי בחוקותי ע' תשסא. סה"מ תרל"ד ע' פו.

תרל"ו ח"ב ע' רפט. תרל"ז ח"ב ע' תתלו. תרל"ט ח"ב ע' תפת.

(144) משנה וגמרא גיטין פה, ב.

(145) מרדכי בבא בתרא ה, ב. בית יוסף לטור יו"ד סרמ"ח

(ד"ה ומי).

(146) ראה תניא פמ"א (נז, א).

(147) ראה מכילתא וילקוט שמעוני יתרו כ, ג (הובא

ברמב"ן שם, ב). תו"כ ורש"י אחרי יח, ב.

(148) בהר כה, נה.

(149) לקו"ת שלח לט, א.

(150) איוב כב, כח.

(151) = את עצמו.

(152) ראה גם סה"מ תרנ"ו ע' שח ואילך. עזר"ת ע' קלה.

שיאיר נפשו באור אלקי כו', וכידוע¹⁶³ בענין הוי' מתיר אסורים כו'¹⁶⁴. אך זהו דוקא כאשר בתחלה יהי' קבעומ"ש וקיום המצות לקיים רצונו ית', וכאשר נקבע ביטול זה בנפשו, אח"כ יכול להיות העבודה שע"י טו"ד, ותהי' עבודה אמיתית בבחי' ביטול, והיינו שחפצו ורצונו בהאלקות מצד האלקות עצמו, לא מה שחפץ לעצמו, שלו טוב הדבר, וכמו שחפץ להיות עובד ושיהי' אור בנפשו, כ"א שחפץ בהאלקות מצד האלקות עצמו כו'). וגם זאת, שתהי' בחי' עבודה בעול, והיינו שיבטל רצונו בזה ויכפה א"ע כו', לא מבעי במל"ת, בדברים שנפשו של אדם מתאוה אליהם כו', לכבוש את יצרו מפני רצה"ע, ולהחמיר על עצמו ביותר להתרחק מכל דבר רע כו', אלא גם בועשה טוב¹⁶⁵, לעשות יותר מטבעו ורגילותו. וכמו במצות צדקה, לשלוט על טבעו ליתן יותר ממה שהוא רצה¹⁶⁶, ולהיות מתן בסתר¹⁶⁷ וכה"ג. וגם, שע"י ימנע א"ע מהמותרות שלו, וכמו משפט וצדקה ביעקב כו'¹⁶⁸, שצ"ל משפט בצדקה כו', וכמ"ש במ"א¹⁶⁹. וכן שלא יהי' שום מניעה ועיכוב לעשיית המצות כו'. וכן בת"ת, שיהי' בדרך כפי', כמו אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד כו'¹⁷⁰, וכמא¹⁷¹ הי' רגיל לקרות דף א' קורא ב' דפים כו', שזהו הצמצום והביטול בנפשו כו'. ועי"ז הוא כופה ומבטל את הנה"ב, שמבטל הישות שלו כו', שזהו בחי' גבורה, וכמו איזהו גבור הכובש את יצרו כו'¹⁷², וגם הגבו' היא הצמצום שמצמצם ומבטל רצונותיו נגד רצון ה' כו'.

ובאתעדל"ת זאת בבחי' ביטול הרצון, לסלק עצמותו ולבטל רצונו מפני רצון ה' כו', כך יהי' אתעדל"ע ג"כ למעלה, דהיינו שיבטל ה' בחי' עצמותו (צמצום עצמו כו') ויסלק אורו הגדול כו', ויתצמצם ג"כ לירד למטה ולהתלבש בד' עולמות ובע"ס בכלל, להקרות חכים ומבין כו', ולהיות נמשך ממדרי' למדרי' להחיות את העולמות כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש³ אדם כי יקריב מכם כו'. דהנה, ענין הקרבנות הוא הקרבת הנה"ב, ולכן עיקר הקרבנות הן ממין הבהמה, מפני שהנה"ב הוא מפני שור כו'¹⁷³, ולכן העיקר הי' בהקרבת הדם והקטרת החלב, דכללות ענין זריקת הדם הוא שהאור והחיות דהדם הוא הנפש¹⁷⁴ יהי' לאלקות כו', והיינו נטילת החיות והטוב טעם של הנה"ב בעניני העולם, ועי"ז ממילא יתבטלו הרצונות והחומריות שלו, כי סבת הרצונות זרות הוא מפני שיש לו טוב טעם ועונג בזה, וכאשר מתבטל הטוב טעם, ממילא מתבטלים הרצונות, וז"ע זריקת הדם, נטילת החיות והטוב טעם מעניני העולם, ויהי' לו טוב טעם באלקות כו'. ובפרטיות, זריקת הדם הוא רתיחת הדמים וחמימות התאוה, והחלב הוא התענוג, שמזה

תתיקח

כא ואילך. תרנ"ט ע' נז. תרע"ח ע' קצד. פ"ת ע' קלה. אגרות יקודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' קמד. ע' רסא. ד"ה שובה תר"ץ ספ"ג. ד"ה כי ביום הזה יכפר תש"א. סה"מ אידיש ע' 205. סה"מ תש"ב ע' 53. אגרות יקודש אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' לה.

170 חגיגה ט, ב. וראה תניא פט"ו.

171 ויק"ר רפכ"ה. תניא אגה"ת ספ"ט.

172 אבות פ"ד מ"א.

173 יחזקאל א, י. ראה לקו"ת ויקרא ב, ב. שם, ג. ובכ"מ.

174 פ' ראה יב, כג.

163 ראה גם סה"מ תרס"ט ע' קב.

164 תהלים קמו, ז.

165 שם לד, טו. לו, כז.

166 ראה שו"ע יו"ד סרמ"ח ס"ח. תניא אגה"ק ס"יב (ק"ח,

ב). המשך תרס"ו ס"ע תטז. ועוד.

167 ראה רמב"ם הל' מתנות עניים פ"י ה"ח. תושו"ע יו"ד

סרמ"ט ס"ז.

168 תהלים צט, ד.

169 ראה תו"א בשלח סג, ב. תו"ח בשלח קעב, ד ואילך.

קעג, ג ואילך. סה"מ תרמ"ג ע' מו. תרמ"ח ע' רא. תרנ"ה ע'

בא החלב כו', ותמורת זה יהי' התפעלות אלקי ועונג אלקי כו'. ויש קרבנות שכולו כליל, וידוע שזהו שריפת וכליון הרצונות שהן ציור הרע, דהכל הי' מן העפר¹⁷⁵, וזהו העצמי של כל דבר, והג' יסודות הוא הציור כו', ועד"מ¹⁷⁶ עץ ששורפין באש הוא שהג' יסודות נשרפין ויוצאין בהאש, ונשאר האפר שהוא העצמי כו', וכמו"כ בנה"ב, בעצם הוא רק כח המתאווה, מפני ששרשו מבחי' המדות, בחי' ז' מלכין דתהו, וע"כ הוא כח המתאווה בעצם מהותו, וזה אינו רע, שיוכל לרצות אלקות, אך כשמתאווה תאוה גשמי, הנה הרצון הזה שהוא הגילוי, ה"ה רע, והוא הציור שזהו רע, וכן הלבושים דמחדו"מ המה רע כו', וזה צריכים לשרוף ולכלות הרצונות והלבושים צואים, ועצם הכח המתאווה יוכל להתהפך לאלקות כו'. והנה נת"ל¹⁷⁷ דע"י ביטול הרצון למטה, נעשה כבי' ביטול הרצון למעלה, להיות הצמצום שיהי' אור שיתלבש בעולמות כו', הרי עי"ז הוא המשכה אלקי' בעולמות, דכשהי' גילוי האוא"ס הבלי גבול, לא הי' אפשר להיות התהוות העולמות, והיינו שלא הי' אפשר שבעולמות יהי' בהם המשכה אלקית, וע"י הצמצום הוא שיש המשכה אלקי' בעולמות כו'. אמנם, ע"י עבודת הקרבנות, שע"י נעשה כלי לאלקות, נמשך גילוי אלקות, ולא רק כמו בסדר ההשתל' ע"י הצמצום, שלמטה הוא העלם והסתר, כ"א שגם למטה יהי' גילוי אלקו' כו'. וגם, שההמשכה היא ממדרי' גבוה יותר, וכמא¹⁷⁸ כד אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין כו'. ובד"כ הו"ע דירה בתחתונים, שנת"ל¹⁷⁹, שע"י הביטול למטה, שנעשים התחתונים כלים לאלקות, נמשך מבחי' עצמות אוא"ס כו'. וזהו שייכות ענין הקרבנות לבהמ"ק, דהנה כתי¹⁸⁰ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נא' אלא בתוכם, בתוך כל א' וא' כו'¹⁸¹, והיינו דענין המשכן הוא להיות נש"י מכוון לשבתו ית¹⁸², והוא ע"י הקרבנות דוקא, וזהו שכל העבודה בבהמ"ק הי' עבודת הקרבנות¹⁸³, להיות דבהמ"ק הוא המשכת אוא"ס בגילוי למטה כו', וזהו ע"י עבודת הקרבנות כו', וכ"ה בעבודה עכשיו, שע"י הקרבת הנה"ב, נעשה כלי לאלקות להיות מכוון לשבתו כו'. וזהו שתחלת הדבור מאה"מ² הי' פ' הקרבנות דוקא. וזהו מ"ש כאן ל' חיבה¹⁸⁴, כי הקרבת הנה"ב זה חביב מאד למעלה יותר מעבודת הנה"א מצ"ע כו', דכל כפי' והכנעה וביטול שעושה בכחות הטבעי' דנה"ב, ה"ז חביב ויקר מאד למעלה, ונמשך עי"ז גילוי עצמות

המשך תרס"ו ס"ע תריז ואילך. סה"מ עת"ר ע' רצג. וראה גם ד"ה כי תשא שנה זו (לעיל ע' אריד ואילך).

183) ראה המשך באתי לגני השי"ת רפ"ב (סה"מ השי"ת ע' 112): „אחת העבודות שהיו במקדש היא עבודת הקרבנות.“ „ויש לומר, שפירוש „אחת העבודות“ – הוא העבודה המיוחדת והעיקרית* שבמקדש, שהרי ענינו של ביהמ"ק הוא – „בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות“ (רמב"ם ריש הל' בית הבחירה). וראה בהמשך רפ"ג (סה"מ שם ע' 114): עיקר העבודה במשכן ומקדש... עבודת הקרבנות" (ד"ה באתי לגני תשל"ב (סה"מ מלוטק ח"ו ע' צא. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' שסט) הערה 22).

184) פרש"י עה"פ.

175) קהלת ג, כ.

176) ראה תניא אגה"ק סט"ו (קכא, ב). לקו"ת חוקת נו, ג ואילך.

177) ע' ארמב.

178) בתניא פכ"ו ובלקו"ת ר"פ פקודי מצייין לזהר ח"ב קבת, ב (ובלקו"ת שם מצייין גם לזהר שם סז, ב. וראה גם שם קפד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג.

179) ראה לעיל ע' אריא ואילך. ע' אריט ואילך.

180) תרומה כה, ח.

181) ראה ראשית חכמה שער האהבה פרק ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך תרומה עה"פ. מגלה עמוקות מכתב"ד (בני ברק, תשמ"ב) פ' תרומה דרוש ט אות י. של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב. לקו"ת ר"פ נשא כ, סע"ב. וראה לקו"ש חלק כו ע' 173 הערה 45.

182) ראה תו"א משפטים עו, ד. אה"ת משפטים ע' ארעו.

(* ולהעיר מתוד"ה עד אחת – מנחות יח, א.

אוא"ס, שזוהו ג"כ ענין החיבה, וכמו שמצד החיבה האדם מגלה עצמו כו', וז"ע חבה יתירה נודעת להם¹⁸⁵, בבחי' גילוי כו'. וזהו שנא' ויקרא אל משה, ולא נא' מי הוא הקורא, דהנה ידוע דהתורה נא' מפי שלישי המדבר¹⁸⁶, וכמו וידבר ה' אל משה, שלא נא' ודברתי, או ודבר ה' אלי, אלא הוא כמו שלישי המדבר ומספר כו', ובכ"מ שנא' סתם (או כמדבר בעדו), הוא בחי' שלישי המדבר בעצמו, וידוע דהשלישי המדבר הוא א"ס עצמו' המאציל כו'¹⁸⁷. וזהו ויקרא אל משה, היינו גילוי בחי' עצמות המאציל¹⁸⁸. ובמדרש⁵ אמרו, אני הוא הקורא ואני הוא המדבר, דאני הוי', אני והוי' כולא חד כו'¹⁸⁹, אמנם נא' סתם, להורות על הגילוי דבחי' עצמות א"ס ב"ה. וזה ע"י עבודת הקרבנות, שהוא ההקרבה דנה"ב כו'. וזהו ויקרא אל משה, גילוי בחי' עצמות המאציל, והוא ע"י עבודת הקרבנות. וזהו אדם כי יקריב מכם, שתהי' ההקרבה מכם, היינו הקרבת הנה"ב כו', והוא תחלת הדבור שנא' מאה"מ, שהכוונה בזה להיות נש"י מכוון לשבתו ית' כו'.

תתקיט

עם הביאור בלקו"ת פרשתנו (ויקרא) א, ד) ד"אני הוא הקורא" הוא לנטשה מ"אני הוא המדבר" (ד"ה ויקרא תשל"ב הנ"ל הערה 4).

189) ראה ד"ה ועבדתם תרמ"א שם: „ובציוי המצות שמסיים אני הוי' .. הלא אין ידוע מי הוא האני, אלא .. שאני מורה על בחי' עצמיות המאציל .. וע"ז הוא שאומר אני הוי', שאני, הוא בחי' עצמותו, והוי', כולא חד". וראה גם סה"מ תרל"ח שם (ע' שלז).

185) אבות פ"ג מ"ד.

186) ראה רמב"ן בהקדמתו לפירושו עה"ת.

187) ראה אוה"ת משפטים ע' א'ריט. ע' א'רלט. דברים ע' א ואילך. סה"מ תרל"ח ע' שלג ואילך. ד"ה ועבדתם תרמ"א שבהערה 66 (סה"מ תרמ"א ע' עב ואילך). לעיל פקט"ט. פקפ"ה (ח"ב ע' תסז ואילך. ע' תקיט).

188) ראה בארוכה לקו"ש ח"ז ע' 24. וראה בארוכה ד"ה זה [ויקרא אל משה] תשמ"ג, תשמ"ז ועוד, התיווך דביאור זה,

צ"י את אהרן כו' זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה כו'.² וצ"ל מהו אומרו היא העולה, שהרי כבר נא' זאת תורת העולה, מהו עוד היא העולה. גם מה"ע זאת תורת העולה, הלא לא נא' כאן כל דיני העולה, רק שהקטר חלבים ואברים כשר כל הלילה,³ וא"כ מהו אומרו כאן זאת תורת העולה. גם מהו או' צו את אהרן, ל' ציווי. והנה⁴ הבחי"י הביא בשם המדרש⁵, היא העולה זו מל' הרשעה, שהיא מעלת את עצמה, על מוקדה זו גיהנום לע"ל כו', שנא' (דניאל ז') ויהיבת ליקידת אשא, ועמ"ש במד"ר צו ספ"ז⁶, וגם זה צ"ל, מה"ע היא העולה מל'⁹ הרשעה על מוקדה ויהיבת ליקידת אשא כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל¹⁰ בענין ועבדתם את ה' אלקיכם¹¹, דעבודה היא צורך גבוה¹², והיינו בהתלבשות אורו ית' בעולמות. ונת'¹³ דבכדי שיהי' ההתהוות ויהי' המשכת אלקי' בעולמות, זהו ע"י הצמצום דוקא, דענין הצמצום הוא ביטול הרצון ככ', ובאתעדל"ת תלי' מלתא¹⁴, שע"י שהאדם מבטל רצונותיו אשר לא לה' המה, בכל הכחות והלבושים דמחדו"מ, הנה ע"י הנחת עצמותו וביטול רצונו, גורם למע' ג"כ כבי' הנחת עצמותו וביטול הרצון, שצמצום אוא"ס עצמו וסילק אורו הגדול עה"צ¹⁵ כו'.¹⁶

אמנם¹⁷ מ"ש¹¹ ועבדתם את הוי' אלקיכם, הנה לא זו בלבד היא הכוונה להמשיך אור המצומצם להחיות העולמות כו', דכללות אור זה הוא בחי' הארה לבד, שבאין ערוך לגבי העצמות, וכמשנת"ל (ד"ה ויקרא¹⁸) שזהו ההמשכה שבכחי' שערות כו', ובאה בצמצום אחר צמצום, עד שלמטה הוא בחי' העלם והסתר האור לגמרי כו', כ"א תכלית

(8) ושם: מלכות הרשעה .. אינה נידונית אלא באש .. ויהיבת ליקדת אשא (דניאל שם).
 (9) = מלכות.
 (10) ד"ה ויקרא (ע' ארלה ואילך).
 (11) משפטים כג, כה.
 (12) ראה עבודת הקודש בהקדמה. חלק העבודה פ"א-ג. של"ה שער הגדול כט, ב ואילך. ד"ה ועבדתם את ה"א במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' תב. אוה"ת משפטים שבהערה 1. נ"ך ח"א ע' תרעט. ד"ה הנ"ל תרמ"א (סה"מ תרמ"א ע' עג ואילך). סה"מ עור"ת ס"ע קצה ואילך (ועם הוספות כו' – ד"ה בשעה שהקדימו תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' שי ואילך). ד"ה צאינה וראינה תש"מ). סה"מ תרע"ח ע' רטב ואילך (ועם הוספות כו' – ד"ה זאת תורת העולה תש"מ). ד"ה לא תהי' משכלה תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' רטו ואילך).
 (13) ע' ארמ.
 (14) ראה עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) ספ"ו. שער לט (שער מ"ן מ"ד) דרוש ב. לקו"ת תצא לה, ד.
 (15) = על הצד (ראה לעיל ע' ארלו הערה 79).
 (16) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.
 (17) בהבא לקמן – ראה אוה"ת משפטים שבהערה 1.
 (18) ע' ארלו ואילך.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה ועבדתם את ה"א באוה"ת משפטים ע' אריט ואילך. ד"ה את ה' האמרת באוה"ת תבא ע' תתערב ואילך*. ד"ה ואולם חי אני במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' רא ואילך. ועם הוספות וכו' – אוה"ת שלח ע' תקיב ואילך** – כנסמן לקמן בהערות.
 חלק מד"ה כימי צאתך תשט"ז (סה"מ תשט"ז ע' קנג ואילך) מיוסד, כנראה, על מאמר זה.
 להתחלת וסיום המאמר – ראה אוה"ת צו ע' רפב.
 (2) צו ו, ב.
 (3) ראה ברכות ב, א במשנה. רמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ד ה"ב-ג.
 (4) ראה גם ריש וסוף ד"ה זאת תורת העולה תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' רפב. ע' רסח). ד"ה הנ"ל תשכ"ד (סה"מ תשכ"ד ע' קסא ואילך). תש"מ.
 (5) צו שם, ג.
 (6) ראה תנחומא צו ב. בהוצאת באבער – ד.
 (7) פסוק יא.

* ועם הוספות וכו' – סה"מ תר"ל ע' רצב ואילך. תר"ס ע' יא ואילך.
 ** הנחה אחרת – סה"מ צ"צ להצ"צ קנט, ב ואילך.

הכוונה להמשיך בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מעולמות והשתל', והיינו בחי' אוא"ס הסוכ"ע כו', ושיהי' יחוד סובב וממלא, ושיהי' בבחי' גילוי ממש בנשמה ובעולם בבחי' אוא"פ כו'. וזהו ועבדתם את הוי' אלקיכם, להמשיך גילוי ש' הוי'.

וזהו כל עיקר ענין הנשמות, להיות המשכת ש' הוי' דוקא, וכמ"ש¹⁹ חלקי הוי' אמרה נפשי, דהנשמות שרשן מש' הוי', וכמ"ש²⁰ כי חלק הוי' עמו כו',²¹ דגם ששרש הנשמות הוא מהכלים, היינו מפנימיות הכלים²², שזהו ג"כ בכלל ש' הוי'²³, וכמשנת"ל שם²⁴, וירידתם למטה הוא להמשיך גילוי ש' הוי' בעולם, וכמ"ש²⁵ נר הוי' נשמת אדם, והיינו להאיר את העולם בגילוי ש' הוי' כו'. ובמד"ר²⁶ איכה²⁷ אי' ע"פ¹⁹ חלקי הוי' אמרה נפשי, משל למלך שנכנס למדינה ועמו כמה דוכסין ואפרכסין, זה אמר אנא נסיב דוכס פלן כו', ה' שם פקח א' אמר אנא נסיב מלכא כו', הה"ד חלקי הוי' כו'. וידוע הענין בזה²⁸, שזהו מה שבחרו בהע' שרים להשפעת גשמיים כו', ושרש יניקתם הוא ע"י הצמצומים וההעלמות כו', וכמשנת"ל (ד"ה זה יתנו²⁹) דמלבוש הנעל שמעלים³⁰ ביותר עד שיהי' עי"ז יניקה להע"ש³¹ כו', והיינו שרוצה בהחומריות ומחשב זאת כו', שע"י נעשה העלם והסתר ביותר כו', אבל הפקח אמר אנא נסיב מלכא, היינו להיות כלי לאלקות דוקא, ושיהי' גילוי אלקות כו'. ומש"א ע"ז ה' שם פקח²⁶, זהו כמו שאו' שם שהבין דכולהו מתחלפין ומלכא אינו מתחלף כו', דהע"ש אין בהם ממש, ויתבטלו לגמרי, וכמ"ש³² כי הנה הסתיו עבר הגשם חלף ועבר לו, דבימי הגשמים נראה שהקש והתבן עיקר, וכאשר יעברו ימי הגשמים, מתגלה האמת, שהחטים הם העיקר³³. וזהו דיצי"מ ה' בחדש האביב³⁴, לאחר שעברו ימי הגשמים³⁵ (צ"ע בשו"ע או"ח סי' תנ"ה³⁶ דניסן הוא ימי גשמים), ואז נתגלה הפרי כו'. וזהו דכולהו מתחלפין אבל מלכא אינו מתחלף, דבאור הקדושה לא יש חילוף ותמורה, וכ"ש בחי' עצמות אוא"ס ב"ה, שאין בזה שום שינוי כו'. וזהו חלקי הוי', שיהי' גילוי ש' הוי' דוקא, ושם אלקים לא יעלים ויסתיר כו', דכל ההעלמות וההסתרים זהו הכל בההארה הבאה ע"י הצמצום, אבל כאשר נמשך מבחי' עצמות הוי', אין שום דבר מעלים ומסתיר כו' (וגם שזהו ע"י עבודה באתכפי' ואתהפכא חשוכא לנהורא³⁷, דהיינו להפך חשך הצמצום לאור כו', וכמשי"ת), ויהי' גילוי אלקות בנפשו ובעולם כו'.

תתקב

28 ראה אוה"ת וסה"מ שם. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' רמז ואילך. סידור עם דא"ח נו, ד. ד"ה ביום עשתי עשר תשל"א (סה"מ מלוקט ח"ג ע' קא ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ג ע' קכט ואילך).
29 ע' אקעח ואילך.
30 שמועלים: אוצ"ל: מעלים.
31 = להע' שרים.
32 שה"ש ב, יא (ושם: הלך לו).
33 ראה ב"ר פפ"ג, ה.
34 ראה בא יג, ד. משפטים כג, טו. תשא לד, יח. פ' ראה טז, א.
35 ראה מכילתא ופרש"י בא שם. תנחומא בא יא.
36 בשו"ע או"ח סי' תנ"ה: שו"ע אדה"ז סעיף ב; כב; כג.
37 ראה זח"א ד, א.

19 איכה ג, כד.
20 האזינו לב, ט.
21 תניא אגה"ת פ"ד (צג, ב).
22 ראה עץ חיים שער כח (שער העיבורים) פ"א. שער מ (שער פנימיות וחיצוניות) דרוש יו"ד. פרי עץ חיים הקדמה לשער השבת פ"ה. שער השבת פ"י. תו"א יתרו עב, ב. לקו"ת פ' ראה כו, סע"ג ואילך. דרושים ליוה"כ ע, ג. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי רכז, ב ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' תקמו ואילך.
23 ראה לעיל ד"ה ויקהל (ע' ארכז ואילך).
24 ע' ארלג.
25 משלי כ, כו.
26 ראה אוה"ת תבוא, סה"מ תר"ל ותר"ס שבהערה 1.
27 פ"ג, ת.

וביאור הענין הוא, דהנה הוי' הוא הי' הוה ויהי³⁸, והיינו שהוא למעלה מבחי' זמן ומקום³⁹, והעולם ה"ה נתפס במקום וזמן, וזהו ע"י שהארת ש' הוי' בא בש' אלקים, שע"ז הוא ההגבלה דמקום וזמן כו'.⁴⁰ וזהו תחלת ענין ההגבלה שנעשה בהאור ע"י הצמצום, להיות בבחי' מקום וזמן, שזהו"ע מעלה ומטה כו', וכמ"ש בע"ח⁴¹ שהקו הוא בבחי' מעלה ומטה, והוא ע"י הצמצום, שנמשך בחי' קו דק וקצר, ונמשך במדה ומשקל כו', דהיינו שהמשכתו הוא באופן כזה שבקצוהו התחתון לא יהי' נוגע באוא"ס⁴², בכדי שיהי' בבחי' מעלה ומטה כו'. ובחי' מעלה ומטה שבקו עושה מעלה ומטה בעולמות, וכמ"ש במב"ש⁴³ שבאם הי' ההמשכה מאוא"ס ב"ה שלא ע"י הקו, היו כל העולמות במעלה ומדרי' אחת (וגם לא היו בבחי' מציאות כלל כו'), וע"י הקו הוא שנעשה מעלה ומטה, שמה שמקבל מעליונה של קו הוא בחי' מעלה, ושמקבל מתחתונה של קו הוא בחי' מטה, הן בהעולמות בכלל, והן בהספי' בפרט כו' (והתגלות בחי' מעומ"ט⁴⁴ של הקו הוא ע"י העולמות והכלים כו', דהמעלה ומטה הוא בהקו, רק שבהקו אינו ניכר עדיין המעומ"ט, כי המדרי' שבקו הן נקודות היוליות שהן בבחי' פשיטות עדיין כו', וכמשנת"ל (ד"ה מי מנה⁴⁵), וע"כ התגלות המעומ"ט הוא בעולמות וכלים כו'). וע"ז הוא ירידת העולמות ממדרי' למדרי', שנעשה בחי' המקום וזמן יותר בבחי' מציאות כו'.

והיינו, דבמדרי' העליונות, בחי' המקום הוא במעלת ומדרי' האור, דזה שגדול ערכו ומעלתו הוא בחי' מעלה כו', וכל מה שיורד במדרי', הרי המעלה והערך אינו רק בהאור, כ"א בהרגש בבחי' הכלים כו', דאז בחי' המקום הוא יותר בבחי' מציאות, דכאשר הוא רק בהאור, אין הערך והמעלה במורגש כ"כ, וממילא אין זה בהתחלקות מהמדרי' האחרת כו', וכאשר בא בהכלים, מורגש הערך והמעלה דכל מדרי' בעצמו, וממילא ניכר התחלקות המדרי' כו'. וכמו בעומק השכל, הרי חילוקי הסברות הן בדקות מאד, דכל סברה היא בדקות השכל בבחי' הפשטה, וע"כ אינו ניכר כ"כ במה שהסברות מחולקות זמ"ז, וכאשר בא בחיצוני' השגה, אז ניכר כל סברה בעצמה מה היא, וממילא ניכר ההתחלקות בהם. וכמו"כ הוא בהאור, שהוא בבחי' הפשטה מבחי' המציאות, הנה כל מדרי' בעצמה, הערך והמעלה שלה אינו ניכר כ"כ, הגם שהמעלה בזה הוא הרבה מכמו שהוא בבחי' הכלים, אבל אינו במורגש, וממילא לא יש התחלקות המדרי' כו', ובבחי' הכלים הוא בבחי' הרגש ובבחי' התחלקות כו'. וכן הזמן הוא במדרי' עליונות, רק בקדימת המדרי' עצמן (כמו שהמוחין יש להם קדימה עצמי' על המדות, עם היות שאינם בבחי' קדימה זמניות, והיינו שאינם משתלשלים זמ"ז כו'. וכמו כחות הנעלמים⁴⁶, שאין להם קדימה זמניות זע"ז כמו בכח⁴⁷ הגילויים, דכח הבינה א"א להיות אם לא יהי' קודם כח החכ', וכן מדות א"א להיות בלי קדימת המוחין כו', הרי יש להם קדימה זמניות זע"ז כו', משא"כ בכחות

תתקבא

(42) ראה עץ חיים שם. וראה לעיל פל"ו (ח"א ע' עט).

(43) = במבוא שערים (שער א ח"א פ"ב).

(44) = מעלה ומטה.

(45) תער"ב – פל"א (לעיל ח"א ע' סו ואילך).

(46) ראה סה"מ תרנ"ד ע' רפה ואילך. לעיל פת"ט (ע' א'קמ) וש"נ.

(47) בכח: אוצ"ל: בכחות.

(38) ראה זח"ג רנו, סע"ב (ברע"מ). פרדס שער א (שער

עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעהיה"א פ"ז (פב, א).

(39) ראה שעהיה"א שם.

(40) ראה אוה"ת שבת שובה ע' א'תקכב ואילך. לקמן ח"ו

ע' ואשמה ואילך. סה"מ עזר"ת ע' כח ואילך. תרפ"ב ע' פה

ואילך.

(41) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

הנעלמים, שאינם תלויים זב"ז, דכח הבינה אינו תלוי בכח החכ' כו'. ושם ג"כ כח החכ' הוא שתופס כל דבר בבחי' נקודה, ובינה תופס הדבר בבחי' התרחבות כו', אבל אינם תלויים זב"ז, דלכל כח יש מקור מיוחד שמקבל ממקורו כו', וכמ"ש במ"א⁴⁶. ומ"מ, הרי יש קדימה עצמיות לכח החכ' על כח הבינה, וכ"ש למוחין על המדות כו'. וכמו"כ הוא למעלה, וכידוע⁴⁸ דלמעלה מאצי' אין הספי' משתלשלים זמ"ז כו', ומ"מ יש למוחין קדימה עצמיות, להיותן בחי' המוחין כו', ה"ז ג"כ קדימה זמניות, דעם היות שאינם משתלשלים זמ"ז, מ"מ, הרי נאצלו זה אחר זה, וכמ"ש בע"ח⁴¹ שהקו נמשך ומתעגל ונמשך וחוזר ומתעגל כו', הרי הע"ס דעגולים הן זא"ז, ובודאי כן הוא גם בבחי' היושר כו'. ולכן אי' בספרים⁴⁹, שגם בניסים היוצאים מדרכי הטבע יש בהם סדר, וכמו הניסים שנעשו עם האבות ואותות ומופתים דמצרים ויצי"מ וק"ס ומ"ת, הכל הוא בסדר והדרגה זא"ז, והיינו מפני שגם המדרי' שלמעלה מאצי' נאצלו זא"ז כו'. ומובן שכ"ז אינו בבחי' זמן ממש ח"ו, גם בעולם האצי' כו'⁵⁰, ובעולם האצי' שהע"ס משתלשלים זמ"ז, ה"ז כמו קדימה זמניות כו'. ומובן ג"כ, דלמעלה מאצי', המקום והזמן מתאחדים, והיינו הערך והמעלה והקדימה עצמיות, הרי מתאחדים המה, ובאצי', הערך והמעלה והקדימה ואיחור הן ב' ענינים כו'. וכ"ז הוא בחי' מקום וזמן רוחני, שהכל הוא במדרי' האלקו' כו'. ואח"כ בבי"ע הוא בבחי' מקום וזמן ממש, וכמשנת"ל (ד"ה אלה הדברים⁵¹) שגם המלאכים נתפסים במקום וזמן, וכמו בשליש⁵² עולם עומד⁵³, וביום אומרים קדוש ובלילה ברוך כו'⁵⁴, וג"פ קדוש הוא בי"ב שעות כו'⁵⁵. אמנם בעולמות בי"ע גופא הוא ג"כ בסדר השתל', דלמעלה הוא מקום וזמן רוחני, דהיינו בהמעלה וערך⁵⁶, שזהו בהגילוי אלקו' בכל מדרי' ומדרי' כו', ויורד ממדרי' למדרי' בכל עולם ועולם, עד שלמטה הוא במקום וזמן גשמי, לא במעלת וערך האור והגילוי, דהאלקות אינו נראה ונגלה כו', רק הוא במציאות הישות והגשמי כו'.

וכ"ז הוא בהאור שבא בבחי' מדה וגבול ע"י הצמצום כו', שבתחלה הוא שמגביל את האור להיות בבחי' מקום וזמן, היינו בחי' מעומ"ט כו', ויורד ומשתלשל ממדרי' למדרי', עד שנעשה בחי' מקום וזמן ממש כו'. אבל עצמות אוא"ס הוא הי' הוה ויהי' כאחד, ואינו שייך בו בחי' מקום וזמן, במעלת וערך המדרי' ובקדימה ואיחור, דהכל הוא בבחי' אחדות ממש, למעלה מבחי' המציאות (באיזה מציאות שיהי', הן מציאות האור והן מציאות הכלים כו'), ולמעלה מבחי' התחלקות כו', ואני הוי' לא שנית⁵⁷ כלל מכל בחי' המציאות וההתחלקות שבעולמות והשתל', כי הכל הוא רק הארה לבד, שבאין ערוך לגבי העצמות כו', וקמי' כולא כלא חשיב⁵⁸, דבחי' מקום וזמן שבעולמות אינן תופסים מקום

תתקב

(48) ראה לעיל שם.

(49) ראה גבורות ה' למהר"ל מפראג (הקדמה שני').

(50) ראה אה"ת תהלים (יהל אור) ס"ע סב ואילך.

(51) ראה תדבאר פ"ו. פ"ו. פ"א. תדבאר רפ"ב. לקו"ת

שה"ש ז, ב. כט, ב. ל, ד.

(52) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"ו. מורה נבוכים ח"א

פ"ח. ספר החקירה להצ"צ עד, סע"ב ואילך. לעיל פקס"ח (ח"ב

ע' תסב).

(53) מלאכי ג, ו.

(54) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

(48) ראה לעיל שם.

(49) ראה גבורות ה' למהר"ל מפראג (הקדמה שני').

(50) ראה אה"ת תהלים (יהל אור) ס"ע סב ואילך.

(51) ראה תדבאר פ"ו. פ"ו. פ"א. תדבאר רפ"ב. לקו"ת

שה"ש ז, ב. כט, ב. ל, ד.

(52) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"ו. מורה נבוכים ח"א

פ"ח. ספר החקירה להצ"צ עד, סע"ב ואילך. לעיל פקס"ח (ח"ב

ע' תסב).

(53) מלאכי ג, ו.

(54) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

כלל, והן כלא ממש כו' (וגם⁵⁹ העולמות בעצמן הן בבחי' כלא חשיב כו', דבידיעתו ית', הרי האוא"ס מאיר בגילוי על העולמות, והעולמות אינם תופסים מקום בעצמן, ואינן בבחי' מציאות כו', וכמשנת"ל ד"ה בא אל פרעה⁶⁰. וגם, לגבי אוא"ס, הרי העולמות לאחר שנתהוו ה"ה כמו קודם שנתהוו כו'⁶¹. ובאמת הוא מקומו של עולם כו'⁶², וממילא אין העולם בבחי' מקום וזמן כלל כו', וכמשנת"ל שם. והיינו בחי' האחדות והביטול דמקום וזמן דעולם בג' אופני היחוד, אם מצד העדר תפיסת מקום, או משום דלגבי אוא"ס ה"ה כמו קודם שנתהוו, ומה שנתהוו ה"ה מקומו ש"ע, וממילא המקום וזמן אינו בבחי' מקום וזמן כו'.

ו"ז ע הוי' אלקיכם⁶³, דהוי', שהוא הי' הוה ויהי' כאחד⁶⁴, בבחי' אחדות ממש (הן בבחי' אחדות עצמי, והן בהאחדות בהעולמות, דהכל כלא חשיב כו' כנ"ל), יהי' בבחי' אלקיכם ממש, והיינו שיהי' שורה וקבוע במוחו ובמחשבתו ומורגש ונתפס בשכלו באמת לאמיתו כאילו עיניו רואות גילוי אלקותו ית' ממש כו', והיינו ע"י השגה וההתבוננות בבחי' פנימי' בינה, בבחי' השגה פנימי' בעומק ופנימי' העיני, שנתפס ונקלט היטיב במוחו עד שנתאמת אצלו הענין באמת לאמתו, איך שעצמות אוא"ס למעלה מבחי' מקום וזמן, ואיך שגם המקום והזמן דעולמות בטל במציאות⁶⁵, והוא מקומו ש"ע⁶⁶, דהמקום והזמן הוא בלי מקום וזמן כו', ויהי' כאלו רואה בעיניו ממש אמיתית הדבר כו', והוא בחי' גילוי אלקות ממש במוחו ולבו כו', ועי"ז מאיר גילוי אוא"ס בעולם, ויהי' נראה ונגלה בעולם איך שבאמת הכל למעלה מהמקום וזמן, ואיך שכולא קמי' כל"ח כו'.

והנה⁶⁷ ענין ועבדתם את ה' אלקיכם, דעבודה צורך גבוה, נת"ל⁶⁸ שזהו רק בהארתו ית', ושייך זה גם בהמשכת ש' הוי', שהרי אני הוי' הוא שמי⁶⁹, שגם שם הוי' הוא בחי' שם והארה לבד כו', וכמ"ש הפרדס שי"ט⁷⁰ פ"א בענין ש' הוי' שנק' ש' העצם, דאין הכוונה שם עצמות המאציל, כ"א שהוא עצם הספי, היינו שהוא בחי' העצם (הוא האור) המתפשט בכלים דע"ס כו', ונת"ל (ד"ה ויקרא⁷¹) דבהתפשטות הארתו בע"ס שייך לומר עבודה צורך גבוה כו'. אמנם לפמשנת"ל⁷² דהוי' הוא הי' הוה ויהי' כא', שזהו למע' מהע"ס, שבהם שייך מקום וזמן רוחני בבחי' ערך ומעלה וקדימה ואיחור כו', צ"ל דשם העצם הוא בחי' פנימיות ועצמות האור שלמעלה מבחי' תפיסא ממש בכלים כו' (וכמשנת"ל (ד"ה ויקה"ל⁷³) בענין שם התואר ושם העצם דהיינו בחי' עצם האור כו'), שזהו למעלה מבחי' התחלקות דמעומ"ט בבחי' מעלת ודרך האור כו' (והוא בחי' פנימי' הקו ששוה בכל המדרי' מראשית המשכתו עד סוף סיומו כו', וכמשנת"ל (ד"ה ויגדלו הנערים⁷⁴) בענין התורה שהיא בקו האמצעי, ולכן ה"ה למטה כמו למעלה כו'. וכן נשמות, גם בבי"ע הן אלקות ממש, מפני ששרשם מבחי' הפנימי' כו'). וראי' לזה, שהרי הש' הוי'

59) סיום המוסגר אוצ"ל לאחרי תיבות: קודם שנתהוו.

60) פת"ו (ע' אקלא).

61) כאן אוצ"ל סיום המוסגר.

62) ב"ר פס"ח, ט.

63) = של עולם.

64) ע' אירלה ואילך.

65) ישעי' מב, ח.

66) = שער יט (שער שם בן ד').

67) ע' ארלו.

68) ע' ארמז ואילך.

69) ס"ע ארכז ואילך.

70) פש"ב (ח"ג ס"ע איד ואילך).

הוא הוא העצמי' הכולל כל הספי', כמ"ש הפרדס שם, ומה שיש חילוקים בהאורות זהו בהש' הוי' כמו שבא בבחי' ניקוד, וכמו הוי' בניקוד קמ"ץ בכתר, ובניקוד פת"ח בחכ', ובניקוד ציר"י בבינה כו', אבל כמו שהוא בנקודתו העצמי ה"ה בכל הספי' בשוה כו', ועמ"ש הפרד"ס שער כ"י⁷¹ פ"א, ולכן במדרי' זו ה"ה בבחי' ה' הוה ויהי' כא' גם בהאור פנימי כו'. וגם לפי משנת⁷² שזהו בחי' אוא"ס הסובב שלמעלה מהתלבשות בע"ס כו', הרי גם זה הוא בחי' הארה לבד כו', דכשם שהאור שבא במדה וגבול (שזהו בחי' גילוי הקו בכלל כו') ה"ה רק הארה מהעצמות כו', כמו"כ גם האור שבבחי' בל"ג הוא ג"כ רק הארה לבד כו' (ובזה י"ל שם העצם לגבי עצמות המאציל, שהרי האור הבל"ג הוא בחי' גילוי העצם, ולא רק גילוי מן העצם כו', וכמשנת⁷³ ל ד"ה ועשית חג השבועות⁷³ כללות ההפרש בין האור הבל"ג והאור שבמדה וגבול, דהאור שבמדה וגבול כללות ענינו הוא להאיר את העולמות, לא לגלות עצמותו כו', והוא מה שעצמות מגלה אור מן עצמותו שלא כמו העצם כו', והאור הבל"ג ענינו הוא לגלות עצמותו, והוא מה שעצמות מגלה אור שכמו העצם כו').

אמנם⁷⁴ באמת הרי כתי'⁷⁵ כי לי בני"י עבדים, דפי' לי משמע עצמות אוא"ס ממש, והיינו משום דכולא חד, וכמ"ש⁶⁵ אני הוי', דאני והוי' כולא חד כו'⁷⁶. ובאמת בבחי' פנימי' ועצמות אוא"ס הרי מושרשת הכוונה שיהי' המשכה וגילוי אוא"ס ב"ה כו', ומ"ש⁷⁷ כחשיכה כאורה, זהו בבחי' חיצונית אוא"ס, ובזה אמרו⁷⁸ מה איכפת לי אם שוחט ואוכל או נוחר ואוכל כו', אבל בפנימי', הרי דוקא שוחט ואוכל כו'⁷⁹, והיינו דבפנימיות אוא"ס הכוונה היא שיהי' עבודה וימשיכו בני"י גילוי אלקות, והוא ע"י המצות דוקא כמו שהן ע"פ התורה כו'. וז"ע דשרש התיקון למעלה משרש התהו⁸⁰, וכמ"ש⁸¹ ואוהב את יעקב, דבפנימיות ועצמות א"ס אוהב את יעקב דוקא (בחי' יעקב עבדי כו'⁸²), להמשיך גילוי אלקות בעולם כו', וכמו מצד התהו שלח יעקב דורון מדברים טמאים, גמלים מיניקות כו'⁸³, אבל בבחי' התיקון צ"ל קרבן מדברים טהורים דוקא, וזה דוקא עולה לה', דרזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס⁸⁴, ונעשה ריח ניחוח לה' כו'⁸⁵. וזהו שהעבודה היא לגבי עצמות, שבזה נשלם הכוונה המושרשת בעצמות כו'. וע"ד מ"ש בלק"ת ד"ה אני ישנה⁸⁶ בענין מעלה אני עליכם כאלו עשוני⁸⁷, דלכאו' אינו מובן איך שייך ענין עשי' למעלה, אך הענין הוא, דהנה, התגלות שלימות הבורא מה שנק' רחום וחנון א"א⁸⁸ כו'⁸⁹ (וידוע

(80) ראה תורת חיים וישלח קפד, ד ואילך. קפט, א ואילך.
 אוה"ת שם רלא, ב ואילך.
 (81) מלאכי א, ב.
 (82) ישעי' מד, א.
 (83) וישלח לב, טז. וראה תו"א וישלח כד, סע"ד ואילך.
 (84) ראה זהר ח"ב רלט, א. ח"ג כו', ב.
 (85) ויקרא א, ט.
 (86) שה"ש לד, ד (הובא באוה"ת משפטים שבהערה 1).
 – הבא לקמן הוא לשון הלקו"ת עם הוספות וכו'.
 (87) ראה זח"ג קיג, א. ויק"ר פל"ה, ז.
 (88) – ארך אפים.
 (89) תשא לד, ו. תהלים פו, טו.

(71) שער השמות.
 (72) ע' ארמו ואילך.
 (73) תרע"ג – פקכ"ח (ח"ב ע' שלו ואילך).
 (74) בהבא לקמן – ראה אוה"ת משפטים שבהערה 1 (ע' א"רכ).
 (75) בהר כה, נה.
 (76) ראה סד"ה ויקרא (לעיל ע' ארמד ובהערה 189 שם וש"נ).
 (77) תהלים קלט, יב.
 (78) ב"ר פמ"ד, א.
 (79) ראה המשך תרס"ו ע' תרפו. לקו"ש ח"ז ע' 415 הערה 53. חיי"ט ע' 82 ובהערה 42.

דענין השלימות הוא דוקא בהגילויים, בענינים שהן בבחי' מדה וגבול, וכמו ענין רחום וחנון כו', ועיקר השלמות הוא בהתכללות ב' הדברים דבחי' בל"ג וגבול כו', וכמשנת"ל⁹⁰, לא בא לידי גילוי כ"א בהתהוות העולמות, שנתלבש האוא"ס דלאו מכא"מ⁹¹ בבחי' חסד ורחמים כו' (ובע"ח⁹² כ' שזהו סיבת ההתהוות, כי על מי ירחם כו', וכאן מבאר מפני שכל אור צריך כלי דוקא כו', ונראה שזהו הכל ענין אחד כו'). והמשכה זו היא באתעדל"ת, שע"י צדקה וגמ"ח שנש"י עושים למטה, עי"ז נמשך בבחי' חסד דרועא ימינא⁹³, ועי"י הגבו' שהאדם כובש את יצרו, ה"ה ית' מתלבש במדת הגבו', וכמשנת"ל⁹⁴ דהצמצום כבי' למעלה זהו ע"י הצמצום שהאדם עושה למטה כו'. וכזה מתגלה שלימותו ית'. וזהו כאילו עשוני, שע"י עשיית הכלים, שע"י נמשך הגילוי דאוא"ס, ה"ז כאילו עשוני, שמתגלה שלימות העצמות כו'. וכך העבודה להיות גילוי ש' הוי', זהו כאלו עבודה זו נוגע ל⁹⁵ ממש, שהוא בעצמות א"ס ממש, שהרי כך עלה ברצונו ית', וכולא חד, דהוא ושמך אחד כו'⁹⁶, והו"ע אני הוי', דאני והוי' כולא חד כו'. ובאמת בפנימי' ועצמות נוגע כבי' שיהי' עבודה זו להמשיך גילוי שם הוי', שזהו הכוונה המושרשת בעצמות כו' (וע"ד להתם מטי עקתא כו'⁹⁷, כמו"כ הוא בעבודה כו'). ומ"מ, לא איכפת לי', ושניהם אמת, ואינם סותרים זל"ז, דעם היות שהכוונה הפנימיות והעצמי' היא שיהי' עבודה, מ"מ, אינו נתפס בזה ח"ו (ולא כמו בהשתל', שבמה שהכוונה והרצון, בזה האור נתפס כו', משא"כ בעצמות אינו נתפס בזה כו', וכידוע בענין יודע וידוע כו', כמ"ש בתו"א ד"ה ארדה נא דרוה"ב⁹⁸). וכידוע בענין התשובה⁹⁹, דסליחת עוונות הוא דוקא מעצמות א"ס, שאין העון נוגע¹⁰⁰, ואינו עושה שום רושם כלל, משם יכול להיות סליחת עוונות כו', ומ"מ, הוא ע"י התשובה דוקא כו', דכד"כ ההשפעה לישראל הוא לא בבחי' חנם¹⁰¹, כמו ההשפעה לשארי הנבראים שהוא בלא חשבון, וכמ"ש¹⁰² אשר אין מעשה דעת וחשבון כו', והיינו לפי שההשפעה לישראל היא מבחי' הפנימיות דוקא כו', וכמ"ש במ"א¹⁰³, וכמו"כ בענין הסליחה, שע"י תשובה דוקא נמשך מפנימי' ועצמות א"ס, להיות נושא עון כו'¹⁰⁴. וכן הוא בעבודה, דעם היות שלא איכפת לי', ומ"מ, הכוונה העצמית היא שיהי' עבודה כו' (ולפמ"ש במ"א¹⁰⁵ בענין עבודה ואהבה, דאהבה היא מבחי' הגילויים, דכל אהבה היא ע"י השגת הנאהב וקירוב הנאהב (לכד באהבה עצמיות דבן אל האב, שאין זה רק אהבה, כ"א התקשרות

תתקבד

100 ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תשיח. ע' תשכח. סה"מ תרל"ח ע' רנד. ע' רפג. תרנ"א ע' ל ואילך. תרנ"ג ע' רא. תרס"ט ע' כח ואילך. אעת"ר ע' כא ואילך. תרצ"א ע' יג. 101 ע"פ ספרי ורש"י בעלותך יא, ה. וראה זהר ח"א קצו, ב. ח"ב קכת, א. ח"ג קח, א. 102 קהלת ט, י (ושם: כי אין מעשה וחשבון ודעת). וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' שנ. מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' רנ. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי פינחס רכה, ב ואילך. 103 ראה תו"א בשלח סא, א. סידור עם דא"ח נו, ד. קונטרס ומעין מאמר ח ואילך. 104 תשא לד, ז. שלח יד, יח. מיכה ז, יח. 105 ראה סה"מ תרנ"ז ע' רנו ואילך. וראה גם המשך תרס"ו ע' תכד ואילך.

90 ראה לעיל פרע"ו (ח"ג ע' תשסט ואילך). וראה גם פרע"ז (שם ס"ע תשעא). וראה לקמן ח"ה ס"ע ותקצט ואילך. 91 = מכל אליו מדות (תקו"ז בהקדמה יז, ב). 92 שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף א. 93 תקו"ז שם, א. 94 ע' אירמב ואילך. 95 ל': באוה"ת משפטים שבהערה 1 (ע' ארכ): לו. 96 ראה של"ה בית ה' (ד, א). לעיל פרע"ד (ח"א ע' קפד). וש"נ. 97 זח"א קכ, ב. 98 = דרוש הב' (תו"א וירא יד, ד ואילך). 99 ראה סה"מ תרס"ט ע' נד. תער"ב ע' לה ואילך. וראה גם לעיל פקצ"ג (ח"ב ע' תקמא) – הובא בד"ה באתי לגני תשכ"ח (סו"מ מלוקט ח"ב ע' רנ. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' שיז).

עצמיות כו'¹⁰⁶), וזה שייך בגילויים כו', וענין האהבה היא שעייז' יהי' לו גילוי אור כו', ועבודה היא בעצם הנעבד, דכל ענין העבודה הוא למעלה מטו", ואינו בשביל עצמו כו', וא"כ עיקר ענין העבודה היא בעצמות כו').

וזהו ועבדתם הוי' אלקיכם, להמשיך גילוי שם הוי' בעולם כו'. ובשרשו זהו שהאוא"ס שלפני הצמצום יאיר בגילוי לאחר הצמצום כו', וכמ"ש העה"מ¹⁰⁷ בתחלתו¹⁰⁸, דתכלית הכוונה היא, דאחר הצמצום יהי' אוא"ס ממלא כל מקום החלל כמו קודם הצמצום כו'.

וזהו¹⁰⁹ לכבודי בראתיו כו'¹¹⁰, כבוד הוא בחי' המל'¹¹¹, וכבודי הוא בחי' מל' דא"ס כמו שהוא לפה"צ כו', ועייז' הוא בריאת האדם, להמשיך בחי' כבודי ית' שלפני הצמצום, שיאיר בגילוי בעולם כו'. ושרש ההמשכה היא מבחי' פנימיות ועצמות א"ס כו', כי גם בחי' מל' דא"ס הוא בבחי' שייכות עכ"פ אל העולמות¹¹², והו"ע המח' דאנא אמלוך¹¹³, דאין מלך בלא עם כו'¹¹⁴ (ומבו' במ"א¹¹⁵ שזהו ג"כ בבחי' ירידה בעצמותו להיות מח' ורצון זה כו'), ובד"כ זהו בחי' ההעלם של הגילוי כו', וכמ"ש א"ס¹¹⁶ חי העולמים מלך, דגילוי הקו, שהוא חי העולמים, הוא מבחי' מלך, בחי' מל' דא"ס כו', וכמ"ש בלק"ת בהבי' דוראיתי מנורת זהב¹¹⁷, דהמשכת הקו הוא מבחי' עשי', והיינו בחי' אחרונה שבאוא"ס ב"ה. ותכלית הכוונה הוא להיות המשכת עצמות א"ס ממש, שלמעלה מבחי' אוא"ס שהי' ממלא מקום החלל כו', והוא כמ"ש¹¹⁸ ברוך כבוד ה' ממקומו, דבחי' כבוד ה' דמל' דא"ס, יתברך ממקומו, משרשו ומקורו העצמי כו', וכמ"ש א"ס¹¹⁶ יחיד חי העולמים מלך, שתהי' ההמשכה מבחי' יחיד בבחי' חי העולמים כו', וכמ"ש במ"א¹¹⁹. וזהו ולכבודי בראתיו, להמשיך בחי' כבודו העצמי כו', דלפי הנ"ל י"ל פי' ולכבודי, שתהי' המשכת בחי' כבודו ית', דהיינו בחי' מל' דא"ס (שזהו בחי' טובב לגבי העולמות, והוא בחי' העיגול הגדול שלפני הקו כו'), וגם יהי' בזה תוס' אורות מבחי' עצמות א"ס, להיות גילוי העצמות, בחי' יחיד חי העולמים כו'. וכמו הקב"ה בכבודו ובעצמו¹²⁰, דבכבודו הוא בחי' מל' דא"ס, ובעצמו הוא בחי' עצמות א"ס כו', וכמ"ש במ"א¹²¹. וזהו תכלית הכוונה בירידת הנשמות למטה, להמשיך גילוי עצמות אוא"ס ב"ה בעולם.

ואילך. סה"מ תרנ"א ע' קית. תרס"ה ס"ע קנג ואילך. תרס"ח ע' כט. לעיל פצ"ה (ח"א ע' רמח).

(113) ראה לקו"ת נשא כ. ד. כא, סע"ד. נצבים נא, ב. ובכ"מ.

(114) בחיי וישב לה, ל. שם ר"פ בלק. תניא שעהיוה"א רפ"ז (פ"א, ב). ובכ"מ.

(115) ראה לקו"ת שם.

(116) נוסח ברוך שאמר.

(117) בהעלותך לו, א.

(118) יחזקאל ג, יב.

(119) ראה ד"ה ואולם חי אני שבהערה 1. סה"מ תרמ"ג

ע' צ. וראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ס"ע כ ואילך. תקס"ח ח"א ע' רכב. סידור עם ד"ח קכט, א. ועוד.

(120) הגדה של פסח פיסקא „ויוציאנו“.

(121) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ס"ע עב. אוה"ת

(106) ראה סה"מ עת"ר ס"ע רו ואילך.

(107) - העמק המלך.

(108) שער א (שער שעשועי המלך) פ"א. וראה המשך

תרס"ו ע' ה. ע' תרעא. ד"ה באתי לגני תשל"א פ"ח (סה"מ מלוקט ח"ה ע' קנת. בהוצאה החדשה - ח"ב ע' שנט).

(109) כאן מסיים מה שהתחיל בד"ה ויקרא (לעיל ס"ע אירלג ואילך) בענין „תכלית בריאת האדם .. בכדי להמשיך גילוי אלקות בעולם“: „והענין הוא דהנה כתיב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו כו“„ ש„בריאת האדם למטה הוא לכבודו ית“„ ומסיים, ש„בריאת האדם הוא להמשיך בחי' כבודי ית' שלפני הצמצום שיאיר בגילוי בעולם“.

(110) ישע"י מג, ז.

(111) בהבא לקמן - ראה ד"ה ואולם חי אני שבהערה 1.

(112) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' שיג

ועפ"ז יובן מ"ש² צו את אהרן כו' זאת תורת העולה. דהנה¹²² אי' במד"ר אמור פכ"ט¹²³ בענין הסולם, שראה איך שרו של בבל עולה ע' עווקים, ושל מדי נ"ב עווקים כו', ושל אדום עולה ואינו יודע כמה, א"ל הקב"ה אפי' הוא עולה אצלי, אני מורידו, וכמ"ש¹²⁴ אם תגביהי כנשר כו' משם אורידך נאום הוי' כו'. ומזה יובן בסולם דקדושה, שהעלי' היא למע' מאד, דמוצב ארצה וראשו מגיע השמימה¹²⁵, שע"י הקרבת בהמה גשמי', וכן בהקרבת הנה"ב בכחי' כפי' וביטול בכחות הטבעים, נעשה ריח ניחוח לה' כו'. וכאשר נמשך גילוי ש' הוי', אז משם אורידך כו'. וזהו היא העולה, שמעלת את עצמה, שזה"ע אם תגביה כנשר. אך משם אורידך, ע"י גילוי העצמות כו'. וכמשנת"ל (ד"ה כי תצא הב'¹²⁶) בענין ושמתי מעיר לגל¹²⁷, שזהו ביטול בחי' מל' דקלי', והוא ע"י ה' אלקי אתה ארוממך¹²⁸, דכאשר נמשך מבחי' רוממות העצמות, אז ושמתי מעיר לגל כו'. וזהו על מוקדה, כמ"ש⁷ ויהיבת ליקידת אשא. דהנה, בטו"ב¹²⁹ ה'130 פסח סי' תמ"ה כתב בענין אין ביעור חמץ אלא שריפה¹³¹, דשרש ההמשכה היא מבחי' בוצינא דקרדוניתא¹³², וידוע דבוד"ק¹³³ הוא בחי' גבורות דעתיק¹³⁴, שזהו בחי' עצמות א"ס, ומשם הוא שריפת החמץ כו'. והענין הוא, כמארז"ל¹³⁵ הקב"ה מוציא חמה מגנתיקה, צדיקים מתרפאין בה ורשעים נכוין בה כו', וזהו הגיהנם דלעתיד, כדאי' במד"ר בראשית פ"ו¹³⁶, והיינו מפני שהן מקבלים מבחי' נרתיק השמש, והוא בחי' ק"כ צירופים, דממ"ח צירופים אחרונים ה"ה מקבלים כו'¹³⁷, וכאשר הקב"ה מוציא חמה מגנתיקה, אז הן נכוין ונשרפים בה כו', וצדיקים מתרפאים, בבחי' תוס' אור כו' (והו"ע נגוף ורפוא כו'¹³⁸), וז"ע שריפת חמץ מבחי' בוצד"ק כו'. וזהו ג"כ ענין ויהיבת ליקידת אשא, וכמ"ש במ"א בענין אש ומים, דמים הם נמשכים ונגרים, דהיינו בחי' גילויים מאוא"ס, ואש הוא בחי' עצמות א"ס כו', ומשם הוא ויהיבת ליקידת אשא כו'. וזהו זאת תורת העולה, דהמשכת העצמות הוא ע"י התורה כנודע, ועם היות שצ"ל העלאה מלמטלמ"ע דתפלה, שע"ז מרוממים בחי' המל' בבחי' רוממות הא"ס כו', מ"מ, מה שנמשך ע"י התורה¹³⁹ הוא מבחי' ההעלם של הגילוי כו', ובכדי להמשיך מבחי' עצמות א"ס, הגם שלזה צריכים העלאה דתפלה, מ"מ, ההמשכה היא ע"י התורה כו', וכמשי"ת (ועמשנת"ל ד"ה קטנתי מכל החסדים¹⁴⁰). וזהו ג"כ מ"ש צו את אהרן, דצו

שה"ש ח"א ע' ער. סה"מ תרס"ד ע' רת. אעת"ר ע' עה. ע' ריג. תער"ב ע' סז. וראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושים לפסח ע' מ. ע' מב. במדבר ס"ע נ.

(122) בהבא לקמן – ראה אוה"ת צו שבערה 1. וראה גם ד"ה זאת תורת העולה שבערה 4.

(123) פיסקא ב.

(124) עובדי' א, ד (ושם: תגבי').

(125) ויצא כח, יב.

(126) תרע"ג – פקפ"ה (ח"ב ע' תקיח ואילך).

(127) ישע"י כה, ב (ושם: כי שמת).

(128) שם, א.

(129) – בטור ברקת (להר' חיים הכהן תלמיד הר"ח).

(130) – הלכות.

(131) פסחים ה, ב, כא, א במשנה. כז, ב.

(132) ח"ב רנד, סע"ב.

(133) = דבוצינא דקרדוניתא.

(134) ראה עץ חיים שער טז (שער הולדת או"א) פ"ז. תניא שעהיוה"א ספ"ד (עט, ב). ביאורי הוזהר לאדמו"ר האמצעי קיט, ד ואילך. לאדמו"ר הצי"צ ח"א ע' חצר ואילך. לעיל פקנ"ח (ח"ב ס"ע תכו).

(135) ראה נדרים ה, ב. ע"ז ג, סע"ב.

(136) פיסקא ו.

(137) ראה שער הכוונות ענין הפסח דרוש א. פרי עץ חיים שער חג המצות פ"ה. תו"א הוספות קט, ד.

(138) ישע"י יט, כב. וראה סידור האריז"ל (קול יעקב) בכוונת ביעור חמץ.

(139) אוצ"ל: התפלה.

(140) פשע"א ואילך (ח"ג ע' א"ל ואילך).

הוא מיד ולדורות¹⁴¹, וכ' הפנ"י¹⁴², מיד הוא קרבנות, ולדורות הוא בתורה, דכל¹⁴³ העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה¹⁴⁴, והיינו שע"י התורה ממשיכים מבחי' עצמות א"ס, והוא כאשר יש תחלה ההעלאה דתפלה. וזהו ג"כ תורת העולה היא העולה, היא העולה ההעלאה דתפלה, ותורת העולה ההמשכה ע"י התורה כו'. וכמו"כ בבהמק"ד, המשכת העצמות ע"י עבודת הקרבנות הי' ע"י התורה, שהו"ע הארון דבקדה"ק כו' (ועמשנת"ל סד"ה ויקהל משה¹⁴⁵). וזהו צו את אהרן כו' זאת תורת העולה היא העולה, זו מל' הרשעה⁶ שהחריבה בהמ"ק, שהיא מעלת עצמה בהגבהה כנשר, אך משם אורידך כו', וזהו על מוקדה, דויהיבת ליקידת אשא כו', והיינו ע"י המשכת העצמות כו', וזהו זאת תורת העולה, שע"י התורה הוא המשכת העצמות כו'.

ס"א סי"א ואילך. וראה לקו"ש חי"ח ע' 413. חל"ב ע' 37. וש"נ.

(144) ראה מתנות כהונה לויק"ר שם. הובא באוה"ת צו

שבערה 1.

(145) ע' ארלו ואילך.

(141) תו"כ ופרש"י עה"פ (צו ו, ב).

(142) - הפנים יפות (צו שם).

(143) ראה ויק"ר פ"ז, ג. וראה מנחות קי, א. בחיי ס"פ

ויקהל. צו ז, לו. שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ת ס"א ס"ט. מהדו"ק

מצה¹ זו שאנו אוכלים ע"ש² מה, ע"ש שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם, שנא³ ויאפו את הבצק עוגות מצות כי לא חמץ כי גורשו ממצרים כו'. משמע דענין אכילת מצה הוא משום שלא הספיק להחמיץ כי גורשו ממצרים כו', וכן כתי' בפ' ראה⁵ שבעת ימים תאכל עליו מצות כו' כי בחפזון יצאת ממצרים, שז"ע מה שלא הספיק להחמיץ כו'. וה"ז תמוה מאד⁶, שהרי אכילת מצה היא מצוה שנצטוו ע"ז⁷, וגם אם הי' מספיק להחמיץ, צריכים לשמור מן החימוץ⁸, וכמ"ש⁹ ושמתם את המצות, וא"כ מהו"ע משום שלא הספיק כו'. וגם צ"ל, שהרי מה שנגלה עליהם ממה"מ הי' זה אחר חצות, וכמ"ש¹⁰ כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא כו', והמצוה דאכילת מצה היא קודם חצות¹¹, דגבי קרבן פסח כתי'¹² על מצות ומרורים יאכלוהו, דהפסח אינו נאכל אלא עד חצות¹³, והמצה שאנו אוכלים לשם מצוה הוא קודם חצות, וא"כ מהו אומרים מצה זו שאנו אוכלים קודם חצות הוא ע"ש שלא הספיק להחמיץ שזה הי' אחר חצות כו'. גם מה"ע ממה"מ כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת¹⁴ דועבדתם את ה' אלקיכם¹⁵ הוא להמשיך גילוי ש' הוי' בעולם. ונת' דהוי' הוא הי' הוה ויהי' כא'¹⁶ שלמע' מבחי' זמן ומקום¹⁷, דהעולם נתפס במקום וזמן, וכן כללות ההשתל' הוא בבחי' מקום וזמן, שז"ע מעומ"ט¹⁸ כו', כי תחלה הגבלת האור ע"י הצמצום הוא שנעשה בבחי' מקום וזמן כו', והוא מרכ"ד עד סוכ"ד כו', אבל עצמות אוא"ס הוא למע' ממקום וזמן. וזהו ועבדתם את ה' אלקיכם, להמשיך גילוי זה בעולם כו'. ונת' דבעבודה הוא ההשגה פנימי' וההתאמתות איך שעצמות אוא"ס הוא למעלה מבחי' מקום וזמן, ואיך שהמקום וזמן דעולמות הוא בטל במציאות, ואינו בבחי' מקום וזמן כלל כו', שזהו בחי' גילוי אלקות בנפש, ועי"ז הוא הגילוי בעולמות, שיהי' נראה ונגלה כמו שהוא באמת כו'.

170 ואילך), תשמ"ט (סה"מ מלוקט ח"ג ע' קיג ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ג ע' קנג ואילך).
 (7) בא שם, טו. שם, יח.
 (8) פרש"י שם, יז.
 (9) בא שם.
 (10) שם יא, ד.
 (11) ראה שו"ע אדה"ז אור"ח סתע"ז ס"ו.
 (12) בהעלותך ט, יא (בפסח שני). בלקו"ת שם, יב: שהרי בפסח כתיב ומצות על מרורים יאכלוהו (בא שם, ח).
 (13) זבחים נו, ב במשנה. נו, ב. רמב"ם הל' קרבן פסח ספ"ח.
 (14) ע' ארמא ואילך.
 (15) משפטים כג, כה.
 (16) ראה זח"ג רנז, סע"ב (ברע"מ). פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעהיוה"א פ"ז (פב, א).
 (17) ראה שעהיוה"א שם.
 (18) = מעלה ומטה.

(1) חלק מהמאמר, מיוסד, כנראה, על ד"ה שובה ישראל במאמרי אדמו"ר האמצעי שבת שובה ע' נו ואילך. ד"ה ואלה תולדות יצחק תרל"ז (סה"מ תרל"ז ח"א ס"ע פט ואילך).
 ד"ה ונגלה כבוד הוי' תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' קיז ואילך), מיוסד, כנראה, על מאמר זה.
 (2) = על שום.
 (3) בא יב, לט (בדילוג).
 (4) הגדה של פסח פיסקא, מצה זו".
 (5) טז, ג (ושם: מארץ מצרים).
 (6) ראה לקו"ת צו יא, סע"ג ואילך. יג, ב ואילך. ד"ה מצה זו תרנה" (סה"מ תרנה" ע' קמו ואילך), תש"ד (סה"מ תש"ד ע' *) והוא מיוסד, כנראה, על ד"ה ואלה תולדות יצחק באוה"ת תולדות ח"ד תרנ"ד, ב ואילך.
 חלק מדיה תקעו תרס"ז (המשך תרס"ז ע' תסו ואילך), מיוסד, כנראה, על ד"ה הנ"ל תרל"ז.

אִמְנִם צ"ל¹⁹ איך אפשר שיהי גילוי אלקות ממש למטה²⁰, והלא הבריאה היא יש מאין, ע"י בחי' הצמצום שמסתיר האור האלקי שלא יאיר האור האלקי בגילוי כו'. וגם אם נא' שאחר שנתהווה העולם, ביכולתו לקבל גילוי אלקות, וע"ד מ"ש בע"ח²¹ בענין הקו²², שהקשה, מפני מה הי' הצמצום באופן כזה שנסתלק האור לגמרי²³ ולא נשאר אור הקו, ואם נא' שגם אור הזה אינם יכולים לקבל, איך נמשך אח"כ אור הקו. ותי', שבכדי שיתהווה העולם הי' צ"ל סילוק לגמרי, ואם הי' נשאר אפי' רק אור הקו לא הי' ההתהוות העולם, ולאחר שנתהווה ביכולתו לקבל אור הקו כו'. וכמו"כ נא' שבכדי שיתהווה מציאות היש הוא דוקא ע"י הסתר האור האלקי, ולאחר שנתהווה היש ביכולתו לקבל אור האלקי כו', אך הי' אור מצומצם לבד כו'.

והעיקר הוא, שהרי ידוע דכללות ענין הצמצום הוא הרצון בענין הפכי מכמו קודם הצמצום כו', דקודם הצמצום הי' הרצון בבחי' גילוי אור דוקא, שז"ע שהי' אוא"ס ממלא מקום החלל, שהי' האור בגילוי ממש כו', והיינו שהי' התגברות בחי' כח הגילוי על כח ההעלם כו', שהרי כח ההעלם הי' גם קודם הצמצום, שזהו בחי' כח הגבול שבא"ס כו', רק שהי' בהעלם, ובהתגלות הי' בחי' כח הגילוי כו' (והוא בחי' כח הבל"ג, שזהו בחי' הגילוי שלפה"צ כו'). ואח"כ הי' הצמצום, היינו התגברות כח ההעלם על כח הגילוי, והוא שיהי' דוקא העלם האור (שמזה דוקא יכול להיות ענין המציאות כו'). והגם שאחה"צ חזר והאיר כו'²⁴, והיינו הרצון בבחי' גילוי אור כו', הרי זהו שהגילוי יהי' ע"י הצמצום דוקא, והוא שיהי' אור מצומצם, וגם אור זה יתצמצם ויתעלם ע"י הצמצום, שלא יאיר בגילוי ממש כמו שהוא כו'. וז"ע הצמצום דש' אלקי' שמצמצם על ש' הוי' ב"ה, כמ"ש²⁵ כי שמש ומגן ה' אלקים, כמו שהמגן של השמש שהוא כמו נרתק ומסך ממש להסתיר עצם אור השמש, כך ש' אלקים הוא כמו מגן ונרתק ממש להסתיר אור דש' הוי' ממש כו'. ואיך אפשר שיהי' גילוי אלקות ממש אחה"צ כמו קוה"צ כו'.

תַּתְקַבֵּז

והגם שנת"ל (ד"ה צו את אהרן¹⁴) דהמשכת גילוי ש' הוי' בעולם הוא להמשיך בחי' האור שלמע' מהשתל', והוא גילוי בחי' אוא"ס הסוכ"ע כו' (והוא בחי' הוי' הי' הוה ויהי' כא' כו', כמשנת"ל¹⁴), והלא ידוע דהעלם והסתר הצמצום הוא רק בבחי' אור המצומצם, דהיינו בחי' ממכ"ע (והוא בחי' אור הקו בכלל כו'), אבל לגבי עצמות אוא"ס אין הצמצום מעלים, והיינו דעצמות אוא"ס נמצא לאחה"צ כמו לפה"צ, וכידוע²⁶ במ"ש²⁷ את השמים ואת הארץ אני מלא, ממש כמו קוה"צ, והוא בבחי' א"ס ממש כו'. וכמו בעולמות, שיש הפרש בין אצי' ובין למעלה מאצי', דבאצי' הרי אין סוף להתפשטותו, אך

להבין מ"ש באוצ"ח בתחלתו (נא, ג). סה"מ תש"ב ע' 28 ואילך. ובכ"מ.

(24) ראה עץ חיים ואוצרות חיים שם. מבוא שערים שם פ"ב.

(25) תהלים פד, יב.

(26) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"ב ע' תקיט. סה"מ תרמ"ז ע' נא. לעיל פקני"ד (ח"ב ע' תיד).

(27) ירמ' כג, כד.

(19) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה

.1

(20) ראה ד"ה באתי לגני תשלי"א פי"א (סה"מ מלוקט ח"ה ע' קסא ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' שסב ואילך).

(21) שער א (דרוש עגולים ויושר) סוף ענף ג.

(22) ראה גם המשך תרס"ו ע' ה. לעיל פי"ח (ח"א ע' לז).

(23) ראה עץ חיים שם ענף ב. אוצרות חיים בתחילתו.

מבוא שערים שער א ח"א פ"א. לקו"ת הוספות לויקרא ד"ה

זהו רק במדרי' דאצי', אבל כאשר נמשך האור חוץ לאצי', אינו בבחי' א"ס כו'²⁸, שהרי הארת אצי' יש גם בבני'ע, דהתהוות היש הוא מאלקות, דהיינו אצי' כו', וכן האור האלקי מתלבש בכל הנבראים להחיותם, דכ"ז הוא הארת אצי', רק כמו שנמשך דרך הפרסא ה"ה בא בבחי' הגבלה כו', משא"כ האור שלמע' מאצי', שנמצא בכ"מ עד למטה גם בעולם התחתון, ה"ה בבחי' א"ס ממש. וכמו כח הסוכב שנמצא למטה, דמשו"ז הוא קיום התומ"צ הוא למטה, ומשו"ז הוא ענין הביירוים למטה דוקא להפריד הטוב מן הרע, ובפרט ענין התשו' להפוך מרע לטוב כו', וכמ"ש בד"ה צו כו' את קרבני כו'²⁹, הרי בכ"מ שהוא ה"ה פועל כמו כח הא"ס כו'. וכמו"כ הוא בכללות הגילויים, דזה שהצמצום מעלים ומסתיר הוא על האור המצומצם, אבל על האור הבל"ג אין הצמצום מעלים, ונמצא בכ"מ ובבחי' א"ס ממש כו'. אך הענין הוא, דע"ה³⁰ שהצמצום אינו עושה שום שינוי בעצמות אוא"ס, שהוא נמצא גם לאחצה' ובאופן כמו שהוא לפה"צ ממש כו' (דבאמת כ"ה גם בהאור דממכ"ע כו', שזהו כללות ענין הוי' אחד³¹ כו'), מ"מ, הרי נתעלם האור, שאינו מאיר בגילוי ממש כו', דזה הי' ענין הצמצום, שנתעלם בחי' האור הא"ס הבל"ג כו', כנ"ל. רק שענין ההתעלמות דאור הזה אינו שנתעלם תוך העלם הצמצום, כ"א שנתעלם ונכלל בעצמות המאור כו'. ומשו"ז אין הצמצום פועל בהאור שיהי' איזה התחלקות בהמשכתו, והוא נמשך ונמצא בכל מקום, וכמו שהוא בעצמותו כו'.

דהנה³², האור שבא להיות בבחי' גילוי לפ"ע העולמות (והוא מה שחזר והאיר כו', דבד"כ הוא בחי' האור דממכ"ע כו'), הרי נתעלם תוך הצמצום כו', והוא מה שנכלל בנקודת הרשימו, וכידוע דחיצוניות האור השייך אל העולמות, שנמצא ונבדל ע"י הצמצום, ה"ה נכלל בנקודת הרשימו, שהיא בחי' העלם כו', וע"כ, גם בראשית גילוי אור זה, אינו כמו שהוא בעצם ממש, רק כמו שהוא ע"י העלם הנרתק דש' אלקים כו'. והיינו בחי' ראשית הקו, שזהו בחי' עתיק דא"ק³³, וכמ"ש בע"ח³⁴ שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק, ה"ז לא כמו שהוא בעצם ממש כו', דכשם שבחי' עתיק דברי' הנעשה מבחי' מל' דאצי' הרי אינו כמו אצי' ממש, וכמ"ש בע"ח שמ"ג פ"א³⁵, דנקודה העצמי' דמל' שבוקעת המסך ומתלבש בהיכל קה"ק דברי', שהוא בחי' כח"ב³⁶ דברי', ה"ז נק' בשם ראש הבריאה, לא בשם אצי', מפני כמה מיעוטים שנעשה בה כו', יעו"ש, וכמו"כ הוא בבחי' עתי' דברי' דכללות, שא"ז כמו שהאור הוא בעצם כו'. ובא בבחי' התחלקות בהמשכתו ממדרי' למדרי' כו', וכמשנת"ל (ד"ה צו³⁷) בענין המעומ"ט שיש בהאור, שמתגלה ממדרי' למדרי' בבחי' מציאות מקום וזמן כו', דבתחלת ההמשכה הוא בא בהגבלה דמעומ"ט, ויורד ממדרי' למדרי' כו'. אבל האור הבל"ג לא נתעלם תוך הצמצום, כ"א מה שנתעלם בעצמות המאור כו', וע"כ אין הצמצום עושה בו שום התחלקות

תתקב"ח

(28) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קפח ואילך. (29) ראה לקו"ת פינחס עה, ג. (30) דעם היות. (31) ואתחנן ו, ד. (32) ראה ד"ה באתי לגני שם. (33) ראה לקו"ת מסעי צה, ב ואילך. לעיל פקס"ז (ח"ב ע' תנט). (34) שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ו. (35) שמו"ג פ"א: אוצ"ל: שמ"ז (= שער מז) פ"א – בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו: שער מז פ"ו. (36) – כתר חכמה בינה. (37) ע' ארמו ואילך.

(28) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קפח ואילך. (29) ראה לקו"ת פינחס עה, ג. (30) דעם היות. (31) ואתחנן ו, ד. (32) ראה ד"ה באתי לגני שם. (33) ראה לקו"ת מסעי צה, ב ואילך. לעיל פקס"ז (ח"ב ע' תנט). (34) שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ו. (35) שמו"ג פ"א: אוצ"ל: שמ"ז (= שער מז) פ"א – בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו: שער מז פ"ו. (36) – כתר חכמה בינה. (37) ע' ארמו ואילך.

בהמשכתו כו'. ומ"מ, הרי מתעלם עכ"פ ע"י הצמצום, היינו ע"י רצון העצמות בענין הצמצום כו', וע"כ, הגם דאת השמים כו' אני מלא, ה"ז בהעלם, שאינו מאיר בגילוי כו'. והכוונה בהמשכת האור ע"י העבודה הוא שיהי' בגילוי ממש (דמה שנמצא בהעלם, הרי כ"ה מצ"ע, ומ"מ אינו נרגש כלל בעולם, וכמשי"ת, והכוונה שיהי' נראה ונגלה ונרגש בעולם כו').

ועם היות שמצד האוא"ס אין שום מניעה כלל, ויכול להיות בבחי' גילוי ממש, משו"ז גופא שלא נתעלם תוך העלם הצמצום כו' (ור"ל דלבד זאת שלגבי עצמות אין שום דבר מונע ומעכב ח"ו (דזה דבר פשוט דלגבי עצמות אין שום דבר מונע כו', וכאן הכוונה לבאר איך שהוא בהדרגה וע"י עבודה כו'), ולבד זאת שבאמת אין הצמצום מעלים לגבי האוא"ס, רק לגבינו (שכן הוא גם בהאור המצומצם בבחי' ממכ"ע כו'), הנה האוא"ס הבל"ג, להיות שלא נתעלם תוך הצמצום כו', ע"כ יכול להיות בגילוי ממש גם לאחר הצמצום כו'. והוא³² ע"ד המבו' במ"א³⁸ בענין קשה לזווגם כקרי"ס³⁹, דמה שקי"ס נק' קשה הוא מפני התאחדות ענינים ההפכים שהי' בקי"ס, וכמ"ש⁴⁰ ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים, דכמו שהיו ביבשה, היינו במציאו' נבראים דעדאת"ג, באופן כזה היו בתוך הים בהגילוי דעדאת"כ כו', והוא שלא נעשו כמו נבראים דעדאת"כ, אלא כמו שהיו במציאותם ממש, הי' בהם הגילוי דעדאת"כ ממש כו', וזהו דבר קשה, שהוא ע"ד⁴¹ שבור את החביות ושומר את יינו כו'⁴². אבל להיות גילוי אוא"ס ממש ושלא יהי' דרך ס' השתל', א"ז קשה כו'. ועד"ז כאן, דלהיות גילוי האור שנתצמצם תוך העלם הצמצום, זהו דבר קשה כבי', אבל להיות גילוי אוא"ס שלא נתעלם כלל, א"ז דבר קשה כו', דהאור שכבר נתצמצם תוך העלם הצמצום, שיהי' גילוי שלא כפי ס' הצמצום, ה"ז שני הפכים, אבל האור שלא נתעלם תוך העלם הצמצום, הנה הגילוי דאור זה, א"ז שני הפכים כו'. וכמו נשמת משה למטה הי' דבר פלא⁴³, דאור אצי' ממש הי' למטה בעולם התחתון ובגוף גשמי, ולמע' א"ז פלא כלל, דכל הנשמות דאצי' כמו שהן למע' הרי א"ז דבר פלא כלל, ורק בירידתן למטה ה"ז דבר פלא, מפני שהוא שני הפכי', גילוי אור אצי', ובגוף גשמי כו'. ועיקר הפלא בזה הוא כשבא באופן שיש לו שייכות אל העולם, דאותן הנשמות שלמטה הן ג"כ מופשטים ומובדלים מן העולם לגמרי, א"ז פלא כ"כ, רק באותן הנשמות שהן אצי' ממש, וירדו למטה והן בבחי' שייכות אל העולם (וכמ"ש במ"א⁴⁴ בענין יוסף והשכטים), זהו דבר פלא, והיינו מפני שזהו שני הפכי' בנושא א'. אבל להיות גילוי האוא"ס הבל"ג (והיינו שלא בהדרגה כו'), א"ז דבר קשה כו'), הנה כאשר יהי' גילוי אור הא"ס, יתבטל

(42) ע"פ בבא בתרא טז, א.

(43) ראה מאמרי אדמו"ר הצ"צ (הנחות) לך לך ע' קנז. סה"מ תר"ל ס"ע יב ואילך. תרמ"ב ס"ע יח ואילך. תרנ"ה ע' כה. עטר"ת ס"ע סא.

(44) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' קצב ואילך. תורת חיים ויחי רמג, ב ואילך. אוה"ת מקץ ח"ו תתשב, א ואילך. סה"מ תרל"ג ח"א ע' סג ואילך. עזר"ת ע' קג ואילך. תרפ"ח ע' כג ואילך. לקו"ש חכ"ה ס"ע 96 ואילך.

(38) ראה ביאורי הזוהר להצ"צ ח"א ע' תקמט. אוה"ת בשלח ח"ח ע' ב'תתקעב. אחרי ע' תקסד. סה"מ תרל"ז ח"א ע' קצה. תרנ"ד ע' קמו. לעיל פקפ"ה (ח"ב ע' תקכ).

(39) = כקריעת ים סוף (סוטה ב, א).

(40) בשלח יד, כט. טו, יט.

(41) ראה סה"מ תרע"ח ע' תנח. וראה גם אוה"ת יתרו ע' תשלח. ע' תשמו. ע' תשנו. ע' תשסו. סה"מ תרס"ח ס"ע קעו. ד"ה שאו ידיכם וד"ה ברוך הגומל – תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' עדר. ע' רעט).

תתקכט

הצמצום (דאם יהי' הצמצום, ומ"מ יהי' גילוי אור, זהו דבר קשה כבי' כנ"ל, ומה שאנו אומרים שלהיות גילוי אוא"ס הבל"ג אין לזה מונע, היינו שאינו דבר קשה מפני שאין בזה שני הפכים, היינו שיתבטל הצמצום כו'), כי העלם הצמצום אינו יכול לקבל גילוי אוא"ס כו' (וזהו גופא מה שהאור המצומצם נתעלם תוך העלם הצמצום, שזה יכול הצמצום לקבל כו', והאור הא"ס לא נתעלם תוך העלם הצמצום, שאינו יכול לקבל אור זה ולהעלימו כו'), והיינו דבהאיר אור זה בגילוי, יתבטל כל המציאות לגמרי כו'. ובדוגמא כמו ויצא מלאך ה' תוך מחנה אשור ויך כו'⁴⁵, וידוע⁴⁶ דהיינו שנתגלה עליהם גילוי אור העליון, שעיי"ז נתבטל כל המציאות כו'. ועד"ז הוא בכל הנסים היוצאים מדרכי הטבע, שהטבע דמש' אלקי' (דאלקי' בגימט' הטבע⁴⁷) מתבטל מצד הגילוי אור כו' (ורק במ"ת הי' גילוי אוא"ס למטה ולא נתבטל המטה כו' כידוע⁴⁸). וכמו"כ אם הי' גילוי אור הא"ס הבל"ג, הי' מתבטל כל ענין המציאות כו'. ולא זו היא הכוונה בהמשכת אוא"ס עיי' העבודה, כ"א שיהי' גילוי אוא"ס, והמציאות יהי' מ"מ בבחי' מציאות, רק שיהי' בבחי' ביטול בתכלית כו'. וזהו שאינו מובן, איך יהי' גילוי אוא"ס ממש לאח"צ, דענין הצמצום הוא שיהי' העלם האור, והגם שהוא נמצא בכ"מ, אבל בהעלם, ואם יהי' גילוי אור, יתבטל הצמצום לגמרי כו', והכוונה היא שיהי' מ"מ בחי' המציאות, ויהי' גילוי אוא"ס ב"ה.

ועוד זאת, שהרי נת"ל³⁷ דש' הוי' דהי' הוה ויהי' כא' הוא ג"כ בהאור"פ, רק שזהו מה שלמעלה מבחי' התלבשות כו'. והענין הוא, כמשנת⁴⁹ בענין ש' הוי' שהוא שם העצם, ע"פ מ"ש הפרדס⁵⁰, די"ל דהיינו בחי' עצם האור שלמעלה מהתלבשות בכלים כו'. והוא כמ"ש במ"א⁵¹ דהכלים הם בג' מדרי', והאור יש בו ד' מדרי', והיינו שהכלים הם בג' מדרי' ביי"ע, והמדרי' הד' שבאור הוא בחי' אצי' כו', שזהו ג"כ אור"פ, רק שהוא למעלה מבחי' הכלים כו' (ונת"ל⁴⁹ שיש לו ג"כ אחיזה בכלי, רק זהו למעלה גם מבחי' פנימיות הכלי כו') (והשל"ה⁵² הביא מגינת אגוז⁵³, דש' הוי' מורה על אמיתת העצמות, והוא אמיתת היותו כו'. ובמ"א⁵⁴ מבו' דהי' הוה ויהי' זהו שנמצא במציאות תדירי ותמידית כו', והו"ע מחויב המציאות כו', ועמ"ש מזה בד"ה ועשית חג שבועות, רנ"ו⁵⁵. ובתו"א ד"ה

המשך תרס"ו ס"ע קלז ואילך. ע' תסו ואילך. סה"מ תרנ"ז ע' קנו. תרנ"ח ע' קפו. תרס"ח ע' קפה. תרס"ט ע' קסב. תרע"ח ע' עג. ע' תנת. פר"ת ע' קיט. תר"ח"ק ע' קמח ואילך. לקו"ש חט"ו ע' 77. חכ"א ע' 151.
 49 ד"ה ויקהל (ע' ארכח ואילך). ד"ה ויקרא (ע' ארלג). ד"ה צו את אהרן (ע' ארמט).
 50 שער יט (שער שם בן ד') פ"א.
 51 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל ע' קצא ואילך. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' סד. אוה"ת ענינים ע' צז. לעיל פק"כ. פרע"ט ח"א ע' שטו. ח"ג ע' תשעח ואילך). לקמן ח"ו ע' וא"שצב. ד"ה דודי לי ואני לו תשכ"ז (סה"מ תשכ"ז ע' קצב).
 52 ד, ב ואילך.
 53 להר"י גיקטליא – חלק הראשון שער ההוי' (ד, א ואילך).
 54 ראה אוה"ת יתרו ע' תתלו. סה"מ תרס"ח ע' קצ ואילך.
 55 סה"מ תרנ"ו ע' שפא.

45 מלכים"ב יט, לה (בשינוי).
 46 ראה סה"מ תרנ"ח ע' רכג. תרס"ד ע' רח. המשך תרס"ו ע' שנו. סה"מ תרס"ו ע' קפט. תרס"ח ע' נז. עת"ר ע' רמב. תער"ב ס"ע קפג¹⁸. ע' ריז. לקמן ח"ה ע' וא"ה. סה"מ עזר"ת ע' צג. תרע"ח ע' שכד. עטר"ת ס"ע תקג ואילך. פר"ת ע' סו. ע' ע.
 47 פרדס שער יב (שער הנתבחות) פ"ב. ראשית חכמה שער התשובה פ"ו ד"ה והמרגיל (קכא, ב). של"ה פט, א (דאיתא בזהר); קפט, א (ומרומו בזהר); שת, ב. שו"ת חכם צבי סי"ח (הובא בלקו"ת פ' ראה כב, ריש ע"ג). תניא שעהיוה"א רפ"ו. לקו"ת שם, סע"ב ואילך.
 48 ראה לקו"ת פ' ראה כח, א ואילך. סידור עם דא"ח רלח, ג ואילך. עטרת ראש שער ר"ה פי"ד (טו, סע"א ואילך). אוה"ת תולדות תתיד, ב ואילך. תת"ט, א. בחוקותי ע' תרפא. ואתחנן ע' סח. ע' קמ. ס"ע ברכד ואילך. סה"מ תרל"א ח"א ע' עד ואילך. תרמ"ג ע' לב ואילך. ע' פד ואילך. תרנ"א ע' קנב.

ועשית ציץ⁵⁶, בענין ב' שמות הוי', שהוי' א' הוא בבחי' הרצון כו', וכ"כ בפלח הרמוץ⁵⁷, וכמ"ש במ"א⁵⁴. ומ"מ, בכללות ש' הוי' הוא בחי' או"פ כו'. ומאחר שזהו בחי' או"פ, רק שהוא אור עצמי כו', הרי בכדי שיהי' גילוי ש' הוי', צ"ל כלי ראוי אל הגילוי כו'. וכמו בבהמק"ד, דכתיב⁵⁸ אכן יש הוי' במקום הזה, דבבהמ"ק הי' גילוי ש' הוי' ממש⁵⁹, וכדאי במד"ר ס"פ ס"ט⁶⁰ אכן השכינה שרוי' במקום הזה, ור"ל, דאל"כ, הלא אין מקום פנוי מהשכינה אפי' סנה כמ"ש במד"ר פ' שמות פ"ב⁶¹, וא"כ מהו במקום הזה דוקא, אלא ר"ל השכינה שרוי', דהיינו התגלות האור ממש, ולא בבחי' העלם לבד, וכמו השראת הנשמה כמוח שבראש⁶², שמאירה שם בבחי' גילוי כו'. וי"ל דהשראת השכינה בבהמק"ד הוא כמו זיו השכינה בג"ע, ומבו' במ"א⁶³ שהוא גילוי בחי' ג"ר חב"ד⁶⁴, וגם בחי' או"ס השורה בחכ' כו'⁶⁵, ועמ"ש בלק"ת ד"ה מזמור שיר חנוכת דרוה"ר⁶⁶. והבחי' פ' בשלח ע"פ⁶⁷ היש ה' בקרבנו, יש הוא בחי' חכ', וכ"כ השל"ה⁶⁸ דיש רומז לחו"ב, י' חכ' ש' בינה כו'. וזהו אכן יש הוי' במקום הזה, בחי' גילוי ש' הוי' כו', דמקום המקדש הי' מקום ראוי אל הגילוי. וכמו שת"א⁶⁹ ע"פ⁷⁰ אין זה כ"א בית אלקים, לית דין אתר הדיוט כו', והיינו שהמקום הזה אינו כמו כל שטח המקום שנתהווה ע"י עש"מ⁷¹, שנק' מילין דהדיוטא כו'⁷², ומקום המקדש הי' בעילוי יותר כו'⁷³. וי"ל כמו מקום הג"ע, דמבו' במ"א⁷⁴ דגם ג"ע הארץ אינו מקום גשמי, והוא בחי' הרוחני שבגשמי כו' (ועמ"ש מזה בד"ה ושבתה הארץ, רס"ב⁷⁵), וכן מקום המקדש לא הי' מקום גשמי, וכידוע דבקה"ק הי' המקום למעלה מהמקום⁷⁶, וכמו מקום הארון אינו מן המדה כו'⁷⁷, וע"כ הי' מקום ראוי לגילוי ש' הוי' שלמעלה מן המקום והזמן כו'. ומכ"ז צ"ל, איך בהעולם, שהוא ע"י בחי' צמצום והעלם האור, והוא בחי' אתר הדיוט כו', איך יהי' בזה גילוי או"ס ב"ה כו'.

תתקל

אך הענין הוא⁷⁸, דבאמת אא"ל גילוי אור העצמי דהוי' (והיינו ב' האופנים הנ"ל, בחי' עצמות או"ס הבל"ג, ובחי' עצמות האור דאו"פ כו') כ"א ע"י היפך הצמצום

-
<p>(70) ויצא כה, יז.
 (71) = עשרה מאמרות.
 (72) ראה זח"ג קמט, ב. לקו"ת אחרי כה, ד. מקומות שצויינו בהערה הבאה.
 (73) ראה אוה"ת בא ח"ז ע' ב'תרכד. סה"מ תרכ"ז ס"ע רטו ואילך. תרל"א ח"א ע' קמה ואילך. תרל"ז ח"א ע' יז ואילך. תרס"ה ע' קפה. ד"ה גדול יהי' כבוד הבית תשכ"ב (סה"מ מלוקט ח"ד ע' שלה ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ד ע' קיג ואילך).
 (74) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' ע. בהר ס"ע תשב ואילך. אוה"ת בראשית ח"ז תתשסג, א ואילך. מאמרי אדמו"ר הצ"צ (הנחות) בראשית ע' מ ואילך.
 (75) סה"מ תרס"ב ע' רצט ואילך.
 (76) ראה אוה"ת בהעלותך הוספות ס"ע 6. סה"מ תרל"ט ח"ב ס"ע תלא. תרמ"ג ע' קא. תרס"ג ח"ב ע' רנח. תרס"ה ע' נו. המשך תרס"ו ס"ע ש ואילך.
 (77) יומא כא, סע"א. וש"נ.
 (78) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שבהערה 1 (ע' א"ז).</p> | <p>(56) תצוה פד, א.
 (57) שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ב.
 (58) ויצא כה, יז.
 (59) הבא לקמן הוא ע"פ לשון אוה"ת ויצא ח"ה תתנא, ב.
 (60) במד"ר ס"פ ס"ט: ב"ר פס"ט, ז.
 (61) פיסקא ה.
 (62) ראה תניא פנ"א.
 (63) ראה ד"ה ויקח קרח תרנ"ה (סה"מ ליקוט ח"ב ע' מג).
 (64) סה"מ תר"ס ע' קלד. תרס"ג ח"ב ע' קיד. תרס"ד ע' רלז. תרס"ח ע' קמו. תער"ב ע' עב²⁰ ואילך.
 (64) בנוגע ג"ע – ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קמח, ב. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' שנג ואילך. אוה"ת בראשית ח"ג תקכט, ב. ואילך. לעיל פשע"ט (ח"ג ע' אינד ואילך). סה"מ תרפ"ב ע' פג. תרר"ח ע' רכב ואילך.
 (65) ראה תניא פל"ה בהגהה.
 (66) = דרוש הראשון (לקו"ת ברכה צת, ב ואילך).
 (67) יז, ז.
 (68) רצא, ב.
 (69) = שתרגם אונקלוס.</p> |
|---|---|

המסותר, שלא יסתיר ויעלים כלל כו', ולא שיתבטל הצמצום לגמרי, כ"א שהצמצום גופא לא יסתיר ויעלים כו'⁷⁹ (ועי"ז יהי' האור בבחי' גילוי ממש בבחי' או"פ כו', שזהו שנתחדש ע"י הצמצום, דלולא הצמצום לא הי' בחי' או"פ כלל, רק הצמצום הוא שמגביל את האור להיות בבחי' או"פ, וגם עי"ז נעשו הכלים, והוא להיות כלים אל הגילוי כו', וזה הי' כוונת הצמצום וההעלם, בכדי להפוך את ההעלם שלא יעלים ויסתיר, ומ"מ יהי' בחי' המציאות, דהיינו שיהי' הגילוי בבחי' או"פ כו'). וכמו שיהי' לע"ל, דכתיב⁸⁰ ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדו כי פי הוי' דבר כו'. וי"ל דכבוד הוי' זהו בחי' כבודי שנת"ל⁸¹ בחי' מל' דא"ס כמו שהוא לפני הצמצום כו' (והוא בחי' סוכ"ע בכלל כו'), ופי ה' זהו בחי' האור דהוי' המלוכב בש' אלקי' כו' (והיינו ב' האופנים בענין ש' הוי' שנת"ל), דכ"ז יאיר בגילוי ממש לעתיד כו'. וזהו מפני שלעתיד לא יהי' בחי' הצמצום המעלים ומסתיר כו' (וכמו בשבת דכתיב⁸² ויכל אלקי', שכלו כל הצמצומים דש' אלקי' כו'⁸³, כן ויותר מכן יהי' ביום⁸⁴ שכולו שבת כו'⁸⁵).

והענין הוא⁸⁶, דהנה ידוע ההפרש בין הגילוי אלקו' שהי' במ"ת להגילוי דלעתיד⁸⁷, דהגילוי במ"ת הי' מלמעלמ"ט, ולעתיד יהי' מלמטלמ"ע כו'. והגם דלעתיד כתי'⁷⁹ ונגלה כבוד ה' כו', שיהי' ג"כ הגילוי מלמעלמ"ט כו', הנה באמת לעתיד יהי' הגילוי בדרך מלמעלמ"ט, דהיינו שיהי' גילוי עצמות א"ס ממש כו', וכידוע⁸⁷ כללות ההפרש בין מלמעלמ"ע ומלמעלמ"ט, דמלמעלמ"ע הרי ההמשכה היא רק לפ"ע הכנת המקבל כו', ומלמעלמ"ט ההמשכה הוא לפ"ע העצמות כו', וכמשנת"ל (ד"ה וישב יעקב⁸⁸), אך להיות דבהמשכה מלמעלמ"ט הרי אינו נוגע כלל הכנת המקבל, וגם שאינו מוכן כלל אל הגילוי יכול להיות הגילוי מלמע' כו' (דבאופן כזה הי' הגילוי במ"ת כו', וכמשי"ת בסמוך), ואז אין התחתון כלי אל הגילוי כו', ולעתיד יהי' הגילוי בדרך מלמעלמ"ט, שיהי' גילוי העצמות כו', רק שיהי' ג"כ מלמעלמ"ע, היינו שהמטה יהי' במקום ובמדרי' המעלה כו' (והו"ע להוי' כדין וכדין⁸⁹, דהרי יש מע' במלמעלמ"ע, שהתחתון הוא כלי אל הגילוי, עי"י ההזדככות, שיאיר האור בפנימיותו כו', רק שהגילוי הוא רק הארה לבד כו'. ויש מעלה במלמעלמ"ט, שהגילוי הוא עצמי, אבל אין התחתון כלי לזה לקבל בפנימי' כו', והו"ע שוהם וישפה⁸⁸, מלמעלמ"ט ומלמעלמ"ע כו', וא' הקב"ה להוי' כדין וכדין, שיהיו ב' המעלות כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה ושמת כדכוד⁹⁰. וזהו ההתחדשות דלעתיד לגבי מ"ת, שיהי' ג"כ בבחי' מלמעלמ"ע כו').

(84) תמיד בסופה.
 (85) ראה המשך תרס"ו ע' ל ואילך.
 (86) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרל"ז שבהערה 1.
 (87) ראה מקומות שצויינו בהערה 48. סה"מ תרנ"ו ע' נשא ואילך. תרס"ג ח"א ע' צ ואילך. המשך תרס"ו ע' שנג ואילך. סה"מ עת"ר ע' ריו ואילך. אעת"ר ע' סח ואילך.
 (88) פשע"ח (ח"ג ע' א'מט ואילך).
 (89) בבא בתרא עה, א.
 (90) פ' ראה כד, ד ואילך.

(79) ראה לקו"ש חט"ו ע' 89 הערה 40 בשוה"ג. ד"ה וה' אמר המכסה תשל"ז פ"ד (סה"מ מלוקט ח"א ע' רז. בהוצאה חדשה – ח"א ע' רנז) הערה 28. וראה גם שיחת ש"פ וירא, כ"ף מר"חשון תשמ"ז (התוועדויות תשמ"ז ח"ב ע' 522 ואילך).
 (80) ישע"י מ, ה.
 (81) ע' ארנב.
 (82) בראשית ב, ב.
 (83) ראה לקו"ת בהר מב, ג. בלק עב, א. פינחס עט, ג.
 שה"ש לב, א.

דהנה, הגילוי שבמ"ת הי' רק מלמעלמ"ט, כי העולם הי' גשמי כמו שהוא עכשיו, בלתי הזדככות כלל כו', שהרי גם נש"י לא הי' עוד הזדככות ממש בגופם ובחומרם כו', דביצי"מ הרי הי' בדרך בריחה לבד, וכמ"ש⁹¹ כי ברח העם, שברחו מן הרע, אבל הרע הי' בתקפו כו'⁹². ואח"כ הגם שהי' ספה"ע קודם מ"ת, והו"ע הז' שבועות שהי' בין יצי"מ למ"ת, שהוא בירור הז"מ⁹³ כו'⁹⁴, מ"מ, לא היו בערך שיהיו בבחי' כלי ממש לגילוי אוא"ס כו'. ורק במעמד ה"ס פסקה זוהמתן⁹⁵, ע"י הגילוי מלמעלה כו'. וכ"ש שהעולם הי' גשמי וחומרי בלי הזדככות כלל כו'. ואעפ"כ הי' בו גילוי אלקו, וכמ"ש⁹⁶ וירד הו"י על ה"ס, שהי' גילוי אוא"ס ממש למטה, והמטה הי' במקומו, שלא הי' בו שום הזדככות כו'⁹⁷ (רק הגילוי מלמעלה פעל בעולם שיהי' באפשר להזדכך כו', והיינו שנעשה בו ביטול כללי כו'. וכמ"ש במ"א⁹⁸ שזהו ג"כ הטעם מה שהחזיר הקב"ה את התו' על כל אומה ולשון כו'⁹⁹), וממילא לא הי' התחתון בבחי' כלי אל האור והגילוי כו'. רק בנש"י הי' הגילוי בבחי' פנימי, מפני שפסקה זוהמתן כו', ומצד נשמתם ה"ה ראויים לקבל את האור כו'. ומ"מ, על כדו"ד¹⁰⁰ פרחה נשמתן¹⁰¹, שלא הי' בבחי' התיישבות בכלי ממש (וע"ד כמו בשארי נביאים, ואראה ואפול על פני¹⁰², משא"כ משה הי' עומד על עמדו¹⁰³, כמ"כ הי' החילוק הזה במ"ת, דבנש"י עכדו"ד פרחה נשמתן כו'¹⁰⁴), והחזירן בטל תחי'¹⁰⁵, שזהו בחי' העוז דתורה כו'¹⁰⁶, וכמ"ש בסש"ב פל"ו¹⁰⁷. אבל כללות העולם לא הי' כלי כלל אל הגילוי כו'. ורק מכח הא"ס שהוא כל יכול, לכן יכול להיות נמשך גם בבחי' מטה כמו שהוא בבחי' מטה¹⁰⁸ כו'. וכמ"ש¹⁰⁹ המגביהי לשבת המשפילי לראות כו'¹¹⁰, דמפני שמגביהי לשבת, יכול להיות נשפל גם למטה בבחי' ארץ, שהוא בחי' מטה, כמו בשמים ממעל¹¹¹, ושהמטה לא יתבטל ממציאיותו לגמרי כו', וכמשנת"ל¹¹² דבהגלות נגלות עצמות אוא"ס, יתבטל המציאות שנתהווה ע"י הצמצום כו', ובכח הא"ס הוא שלא יתבטל כו' (דכמצביא עביד בחיל שמיא¹¹³, דלפעמים הרצון הוא שיתבטל הטבע, וכמו בהנסים נגלים כו', ולפעמים הרצון הוא שלא יתבטל כו', וכמו במ"ת, הגם שהי' נס נגלה, שהי' גילוי אוא"ס

103 ראה זח"א קצ"א, א. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ז ה"ו. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"ב ע' תתיו. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שטז. תרנ"ט ע' פז.
104 ראה לקו"ש חכ"ח ע' 15 הערה 56. ד"ה אתה הראת תשמ"ו (סה"מ מלוקט ח"א ע' תסג. בהוצאה החדשה – ח"ג ע' שמז) הערה 75.
105 ראה שבת שם.
106 ראה מכילתא בשלח טו, ב. ויק"ר פל"א, ה.
107 מו, ב.
108 משה: אוצ"ל (כמ"ש בהמשך תרס"ו שבהערה 1 בשוה"ג): מעלה.
109 תהלים קיג, ה"ו.
110 ראה סידור עם דא"ח רלו, ג. תורת חיים ויחי רמד, סע"ד ואילך.
111 יתרו כ, ד. ואחתנן ד, לט.
112 ע' אירנט.
113 דניאל ד, לב.

91 בשלח יד, ה.
92 ראה תניא פל"א.
93 = הז' מדות.
94 ראה לקו"ת ויקרא ג, א. ובכ"מ.
95 שבת קמו, א.
96 יתרו יט, ב.
97 ראה לקו"ש חט"ו ע' 85 ואילך ובהערה 40 שם.
98 ראה אוה"ת ברכה ע' א'תתמ (מספר פנים יפות ברכה לג, ב). נ"ך ח"א ע' תקד. פלח הרמון שמות ע' תמה (השמטה לע' ריא). ויקרא ע' רעז ואילך. סה"מ תרנ"ג ע' ריד. תרנ"ח ע' רא. תרס"ג ח"א ע' קצד. ח"ב ע' שב. תערי"ב ס"ע סז. ד"ה באתי לגני תשל"ג (תורת מנחם סה"מ באתי לגני ח"א ע' צא. ע' צו).
99 ע"ז ב, ב.
100 = כל דיבור ודיבור.
101 ראה שבת פח, ב. שמ"ר פכ"ט, ד.
102 יחזקאל א, כת.

ממש, והגשמי לא נתבטל כו'. ומ"מ אי' במד"ר¹¹⁴ כל דו"ד¹¹⁵ שיצא מפי הקב"ה הי' חיים לישראל כו'. וזהו רק בכח הא"ס הכל יכול, שגם הי' גשמי ממש, הי' בו גילוי אוא"ס ממש, ומ"מ, לא נתברר ונזדכך ע"י הגילוי, וע"ה¹¹⁶ שלא נתברר, לא נתבטל ג"כ, ונשאר במציאותו כו' (וזהו לגבי א"ס אין שום דבר מונע ומעכב כו').

אבל לעתיד יהי' מלמטלמ"ע, היינו שהעולם יזדכך, וכמ"ש¹¹⁷ ואת רה"ט אעביר מן הארץ, וכן הגופים יזדככו, וכידוע דלעתיד בתח"מ יהיו נשמות בגופים ולא יצטרכו לאכו"ש, וכמא¹¹⁸ עוה"ב אין בו אכילה ושתי' כו'¹¹⁹, אלא גם הגוף יהי' ניוזן מזיו השכינה כו'¹²⁰, והיינו לפי שיזדככו הגופים ויהי' כלי' לאלקו' כו'. וע"ד אלי' שעלה בסערה השמימה¹²¹, שהגוף שלו נזדכך ג"כ עד שחי מרוחני' בחי' האלקו' כו', וכמו משה שהי' בהר, לחם לא אכל כו'¹²², וניזון מרוחני' האלקו' כו'¹²³. וכמו"כ יהי' לעתיד עוד במע' ומדרי' גבוה הרבה יותר כו'. וזהו הנק' ממטלמ"ע, שהמטה יהי' בבחי' מעלה, והיינו שיהי' כלי לקבל גילוי אלקו' שיומשך מלמע' כו'.

וז"הו ההפרש בין שילוב ש' הוי' בש' אד', ושילוב ש' אד' בש' הוי'¹²⁴, שאות הראשון גובר כו'¹²⁵, דשילוב ש' הוי' בש' אד', שהאות הראשון הוא דש' אד', הוא, שהאור דש' הוי' הוא שמתמצם בש' אד', והיינו בהאו"פ שבא בבחי' צמצום והעלם כו', וגם בהאו"ס הבל"ג, דע"ה שהאו"ס ב"ה מלא כל הארץ ממש בזמן ומקום (וע"כ באמת המקום בטל במציאות כו'). ומ"מ, הזמן והמקום נראי' בבחי' מציאו' כו', מפני שהש' אד' מסתיר על האוא"ס ב"ה שלא יהי' נרגש בנבראים כו', וכמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ו. ובענין הנ"ל הוא בבחי' הגילוי מלמעלמ"ט, כמו במ"ת, דע"ה שמאיר גילוי אוא"ס, ומ"מ, בחי' המטה הוא כמו שהוא נתהווה מש' אד', דאנת אשתמודע אדון על כולא¹²⁶, בחי' מלך על עם, מל' עוממות¹²⁷, נבראים נפרדים בבחי' יש כו' (והוא בכח הא"ס הכל יכול כו' כנ"ל, דג"ז מה שהצמצום גורם העלם והסתר האור דא"ס שלא יהי' נרגש בנבראים, זהו בכח הא"ס כו', וכמו"כ הוא הכח דא"ס, שגם שמאיר גילוי אוא"ס כמו במ"ת, ומ"מ יהי' התגברות הש' אד', שהמטה לא יתבטל כו'). אבל שילוב ש' אד' בש' הוי', שהאות הראשון הוא מש' הוי', והוא שהש' אד' כלול בש' הוי', והיינו שהזמן והמקום בטלים במציאו' ממש לגבי מהותו ועצמותו כביטול אור השמש בשמש כו', כמ"ש בסש"ב שם, ומ"מ, הש' אד'

תתקלב

(113) ראה שמו"ר פמ"ז, ה. שם, ז. וראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סו, א. לקו"ש חל"ו ע' 172 ואילך.
 (124) ראה מבוא שער ג ח"ב ספ"ה. וראה תניא שעהיוה"א פ"ו (הובא לקמן בפנים). לקו"ת שם סד, ב. סה, ד.
 (125) ראה לקו"ת שם: זהו כלל בפע"ח שאות ראשונה שבשם היא הגוברת. וראה משנת חסידים שער או"א פ"ג מ"ד"ה. תניא שעהיוה"א פ"ב (פט, ב).
 (126) תקו"ז בהקדמה (יז, ב). וראה תו"א מגילת אסתר קיז, ג. לקו"ת אמור לב, ב.
 (127) ראה שעהיוה"א רפ"ז (פא, ב). סה"מ תר"ס ע' ה ואילך.

(114) שמו"ר פ"ה, ט.
 (115) = דיבור ודיבור.
 (116) = ועם היות.
 (117) זכר"י יג, ב.
 (118) ראה ברכות יז, א.
 (119) ראה לקו"ת צו טו, ג. דרושים לשבת שובה סה, סע"ד ואילך. סה"מ תרל"ז ח"א ע' נו ואילך. ח"ב ס"ע תרטו ואילך. תרנ"ט ע' ק. וש"נ.
 (120) ראה סה"מ תרל"ז ח"א ע' סד. ח"ב ע' תרכג. תרח"ץ ע' ריט. ספר השיחות תורת שלום ע' 127 ואילך.
 (121) מלכים ב, יא.
 (122) תשא לד, כח. עקב ט, ט. שם, יח.

הרי נמצא הוא בשילובו בהוי', והיינו שיש מ"מ מציאות המטה, רק שהמטה ישיג איך שהוא הי' הוה ויהי' כא' כו', והוא שהמטה יזדכך ויהי' בבחי' ביטול בתכלית, עד שיהי' כלי לאלקו', שישגי איך שהי' הוה ויהי' כא' כו'.

וז"ש¹²⁸ ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד¹²⁹, דהנה כתי'¹³⁰ ויקרא הוי' הוי', שיש ב' שמות הוי'¹³¹, הא' הוא ש' הוי' המתלבש בש' אלקי' ואד', והב' הוא ש' הוי' שלמע' מהתלבשות כו' (ובד"כ הוא ב' המדרי' דממכ"ע וסוכ"ע כו', והו"ע ב' המדרי' בש' הוי' שנת"ל), ועכשיו פסיק טעמא בגווייהו¹³², דש' הוי' דלעילא אינו מאיר בגילוי בש' הוי' דלתתא כו'. אבל לעתיד יהי' הוי' אחד, דהפסיק טעמא לא יפסיק ביניהם, ויהי' גילוי ש' הוי' דלעילא בש' הוי' דלתתא כו'. וממילא יהי' גם ושמו אחד, דהנה, עתה, לא כמו שאני נכתב אני נקרא¹³³, נכתב בהוי', ונק' באד', והיינו שהגילוי למטה הוא מבחי' ש' אד' כו', וכמ"ש¹³⁴ והוי' בהיכל קדשו¹³⁵, היכל בגימט' אד'¹³⁶, דש' אד' הוא היכל לש' הוי', שמעלים ומסתיר על ש' הוי' כו'¹³⁷ (שז"ע ההיכלות שהן בחי' העולם כו'¹³⁸). משא"כ לעתיד יהי' ושמו אחד, שהש' אד' לא יסתיר על הש' הוי', ואדרבא, ע"י ש' אד' יהי' גילוי דש' הוי' כו', דעכשיו ש' אד' אינו בבחי' כלי לשם הוי', כ"א מעלים עליו, ולעתיד יהי' הש' אד' כלי לש' הוי', שע"י יהי' גילוי ש' הוי' כו'. וכן יהי' למטה, שהגוף יהי' כלי לאלקו', וכמ"ש⁷⁹ ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר, שהבשר הגשמי יהי' כלי לאלקו' כו'¹³⁹, לפי שיזדכך הגשמי, ויהי' בבחי' ביטול בתכלית, עד שיהי' כלי לגילוי אוא"ס כו'.

ובכללות הו"ע התהפכות הצמצום, שלא יעלים ויסתיר על אוא"ס, אדרבא, ע"י יהי' גילוי אוא"ס בבחי' או"פ כו'. וזהו ע"י העבודה להפוך חשך הצמצום לאור⁷⁸, כמשי"ת, שע"י הוא שמתהפך הצמצום, שלא יסתיר ויעלים, ויהי' ע"י גילוי האוא"ס בבחי' או"פ כו'.

ועפ"ז יובן מש"א⁴ מצה זו שאנו אוכלים כו' ע"ש שלא הספיק להחמיץ עד שנגלה עליהם ממה"מ כו'¹⁴⁰. הנה ממה"מ זהו גילוי בחי' מל' דא"ס כמו שהוא לפה"צ כו'¹⁴¹. דהנה כתי'¹⁴² מלכותך מכ"ע, ופי' מכ"ע הוא שיש עולמות פרטים, וכמו ולכבודי בראתיו כו'¹⁴³, ד' עולמות אבי"ע, שבאים בבחי' התחלקות דמעומ"ט כו', שזהו ע"י בחי' מל', שהוא בחי' העולם האור, וע"י הוא שנתהווה בחי' מציאות העולמות, ולהיות בבחי'

(127) ראה אוה"ת דרושים לשבת שובה ע' א'תעה ואילך.

(128) זכרי' יד, ט.

ע' א'תפג.

(129) ראה סה"מ תרל"ז ח"א ע' סה ואילך.

(138) ראה לעיל פת"ז (ע' א'קסא ואילך).

(130) תשא לז, ו. וראה זח"א קנה, ב. ח"ג קלה, רע"א

(139) ראה תורת חיים תצוה שכה, ב. שכט, ב. שער

(אד"ר).

האמונה פכ"ה. ד"ה ונחה תשכ"ה פ"ז (סה"מ מלוקט ח"ב ע' ג.

(131) ראה תו"א בשלח סא, ד ואילך.

בהוצאה החדשה – ח"ג ע' קצג) ובהערה 58. לקו"ש ח"ט ע'

(132) זהר שם.

63. חט"ו ע' 44. ח"ז ס"ע 93 ואילך.

(133) פסחים ג, א.

(140) ראה לקו"ת צו יג, ב ואילך.

(134) חבוקק ב, כ.

(141) ראה לקו"ת שם, סע"ד.

(135) ראה זח"ב קעה, א. הובא באוה"ת דרושים לשבת

(142) תהלים קמה, יג. וראה לקו"ת שם.

שובה ע' א'תעה.

(143) ישע"י מג, ז.

(136) תקו"ז תיקון יח (לב, א. לג, ב). זהר חדש יתרו לד, א.

לקו"ת פקודי ד, א.

התחלקות כו'. אבל מלכותך הוא בחי' מל' דא"ס שלפה"צ, וכמא"ל¹⁴⁴ עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, שזהו בחי' גילוי אוא"ס כו'. גם מלכותך הוא כמו שבחי' המל' כלול ובטל בעצמות אוא"ס כו', וכידוע¹⁴⁵ דמש"א הוא ושמו בלבד הו"ע הוא ושמו אחד כו'¹⁴⁶. דהנה, בחי' מכ"ע שנתהוו העולמות בבחי' מציאות והתחלקות, זהו מפני שבחי' מל' הוא בחי' יש, וכנודע¹⁴⁷ דענין המלוכה הוא בחי' ישות, וע"כ אין מלך בלא עם כו'¹⁴⁸. אבל מלכותך הוא שבחי' המל' הוא בבחי' התכללות וביטול, וכענין שילוב אד' בהוי' כו', דאז הי' בבחי' כלי להיות עי"ז גילוי אוא"ס כו'. וז"ע גילוי בחי' ממה"מ, היינו גילוי בחי' מל' דא"ס כמו שהוא לפה"צ כו'. וזהו שעיי"ז הי' יצי"מ, דיש מצרים בקדושה, והוא המיצרים וגבולים כו'¹⁴⁹, וע"י גילוי בחי' ממה"מ הי' היציאה מכל המיצרים והגבולים כו'. ולהגילוי הזה הי' צ"ל אכילת מצה. דהנה ידוע¹⁵⁰ דמצה הוא בחי' קטנות אבא, ובקטנות זאת יש בזה כל בחי' הגדלות, והיינו עצמו' בחי' הגדלות שלמע' מהתגלות הגדלות כו', וכמא"ל¹⁵¹ אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעם טעם דגן¹⁵², וע"י טעם דגן שקורא אבא הי' הכרה עצמי', שהרי אינו יודע איך שהוא אביו, ואין בזה שום התגלות, רק שהוא בהכרה שמכיר שהוא אביו ונמשך אחריו בגעגועים גדולים כו', וזהו הכרה עצמי', ובעצם האב, שמכיר שהוא אביו כו', וזהו ג"כ ענין אכילת מצה, שהיא הכרת הנשמה בעצמו' א"ס ב"ה כו'. ובכדי שיהי' גילוי זה, הרי צריכים להפוך את הצמצום שלא יעלים ויסתיר כו'. וז"ע המצה שצריכה שימור כו'. דמצה הנ"ל שמשום גילוי בחי' ממה"מ, אינה צריכה שימור, דלא הספיק להחמיץ כו', אבל מצה זו, צריכה שימור מהחמץ כו', וכידוע¹⁵³ דחמץ ומצה הוא שחמץ הוא הגבהה והתנשאות בתוקף ובישות, ומצה הוא בחי' שפלות וביטול כו', וכאשר נגלה עליהם ממה"מ, לא הספיק להחמיץ, שאין לחמץ מקום כלל כו', אבל ושמרתם את המצות הו"ע אתכפי', דמשו"ז נק"ט¹⁵⁴ לחם עוני (דמצה הנ"ל היא בחי' מצה עשירה כו'¹⁵⁴), וכמ"ש בתו"א בד"ה קחו מאתכם תרומה¹⁵⁵ ובהבי' בהוספות תו"א¹⁵⁶, ומצה זו היא ל' מצה ומריבה¹⁵⁷, שצ"ל בזה מלחמה עם הנה"ב והישות והחומרי' כו'. ועז"נ על מצות ומרורים יאכלוהו, משום דלפעמים צריכים מרירות בכדי לעורר ר"ר כו', דלבד זאת שצ"ל מרירות בכדי להיות לב נשבר, שיהי' שבירת החומרי' כו', הנה בחלקי עבודה צ"ל לפעמים התעוררות ר"ר, והוא ע"י המרירות שמתמרמר בנפשו ומעורר ר"ר על נפשו, שעיי"ז נמשך בחי' ר"ר מלמעלה, המסייע אותו בעבודה כו', דאלמלא עוזרו לא הוה יכול לו¹⁵⁸, שצריכים סיוע מלמעלה, ולפעמים הוא בבחי' התעוררות ר"ר כו', ועיי"ז הוא הגילוי

תתקלג

(144) פרקי דר"א פ"ג.
 (145) ראה של"ה ז, א ואילך. אוה"ת ענינים ע' קמ. סה"מ תרנ"ו ע' שעה ואילך. המשך תרס"ו ע' רמד. סה"מ ע"ת ע' שסב. אע"ת ע' יג.
 (146) ראה של"ה שם. לעיל פע"ד (ח"א ע' קפד). וש"ג.
 (147) ראה סה"מ שבהערה 126.
 (148) בחי' וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. תניא שעהייה"א רפ"ז (פא, ב). ובכ"מ.
 (149) ראה תו"א שמות מט, סע"ד ואילך. וארא נו, ב ואילך. יתרו עא, ג ואילך.
 (150) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' תכט. פרשויות ח"ב ע' תקנ (בשם הע"ח). שער האמונה פ"א. פ"ד (בשם כתיב האר"ז ל). תורת חיים פקודי תמת, ב (בשם הפע"ח).
 (151) ברכות מ, סע"א.
 (152) ראה לקו"ת שם יב, ב. שה"ש יד, ד ואילך. סהמ"צ להצ"צ כג, ב ואילך.
 (153) ראה לקו"ת צו יג, ג. שה"ש יד, ד.
 (154) ראה לקו"ת שט"ז ע' 127 הערה 40.
 (155) פט, ג. צ, ב.
 (156) קיד, ג ואילך. קטו, ג ואילך. קטז, ב.
 (157) לקו"ת צו יג, ד ומציין לזח"ג רנא, ב.
 (158) ראה סוכה נב, ב. וראה תניא רפי"ג.

דממה"מ, ואז לא הספיק להחמיץ כו'. וביצי"מ הי' הגילוי דממה"מ אחר חצות, וההכנה לזה הי' קודם, בהמצה הצריכה שימור כו'. ועכשיו לאחר מ"ת, הגילוי דממה"מ הוא גם קודם חצות, שהרי המצה של מצוה הוא בחי' קטנות אבא, וצריכה ג"כ שימור, והיינו בחי' אתכפי, וע"י האתכפי נמשך גילוי בחי' ממה"מ, גילוי בחי' עצמות א"ס, והוא בבחי' קטנות אבא כו' כנ"ל. וי"ל שז"ע שמצה היא מיכלא דאסוותא ומיכלא דמהימנותא¹⁵⁹. דהנה, רפואה שייך כשיש חולי, והוא הנה"ב, בחי' הישות והחומרי' כו', והמצה היא רפואה להחולי, והו"ע אתכפי וביטול היש כו', וזהו מיכלא דאסוותא כו'. ובחי' מיכלא דמהימנותא הו"ע ורעה אמונה¹⁶⁰, שיהי' דעת באמונה, והו"ע קטנות אבא כו', דב' הענינים הם עכשיו בהמצה שקודם חצות כו'. וזהו מצה זו שאנו אוכלים קודם חצות הוא ע"ש שלא הספיק להחמיץ עד שנגלה עליהם ממה"מ כו', ממה"מ הוא גילוי בחי' מל' שלפני הצמצום, דמשו"ז לא הספיק להחמיץ כו', דביצי"מ הי' זה בהמצה שאחר חצות כו', ועכשיו ע"י מ"ת יש גילוי זה במצה שקודם חצות, ע"י האתכפי וביטול היש כו', וזהו מצה זו שאנו אוכלים קודם חצות הוא ע"ש שלא הספיק להחמיץ עד שנגלה עליהם ממה"מ כו'.

(160) תהלים לו, ג. וראה סהמ"צ להצ"צ שם. סה"מ תרכ"ז ע' רלג.

(159) זח"ב מא, א. קפג, ב. וראה ד"ה ששת ימים במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' פח ואילך. סידור עם דא"ח רפד, א ואילך. אוה"ת פ' ראה ע' תשכח ואילך.

ISBN 978-0-8266-6109-8

9 780826 661098